

ಕನ್ನಡ ಸಂಭ್ರಮ

ಬಿ.ಎ. ಮೊದಲ ವರ್ಷ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ|| ಪದ್ಮಾ ಶೇಖರ್

ಕುಲಪತಿಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ|| ಎಸ್.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂರ್ತಿ

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

**KANNADA SAMBRAMA : Text book for B.A. 1st year Kannada,
Karnataka Sanskrit University - Published by Prasara, Bangalore,
Karnataka Sanskrit University, Pampa Mahakavi Road, Chamarajpet,
Bangalore - 560 018
email : Karnatakasanskrituniversity@gmail.com,
Website : www.ksu.ac.in**

First Print : 2018

Copies :

Pages : 138

Price : ₹/-

© Reserved

Cover Design :

Type Setting : **Sampada Publications, Bangalore**

Printed at :

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರ ನುಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ./ಶಾಸ್ತ್ರೀ, ಎಂ.ಎ./ಆಚಾರ್ಯ ಪದವಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ, ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬಿ.ಎ. ಮೊದಲ ವರ್ಷದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವಾಗಿ 'ಕನ್ನಡ ಸಂಭ್ರಮ'ವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಇಡುತ್ತಿದೆ.

'ಕನ್ನಡ ಸಂಭ್ರಮ' ಕೇವಲ ಮಾಹಿತಿ ಕೋಶವಲ್ಲ, ಸ್ಮರಣಪೂರ್ವಕ ದಾಖಲೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ವೈವಿಧ್ಯ, ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕೈಪಿಡಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಂತೆ ನಡುಗನ್ನಡ, ಹೊಸಗನ್ನಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕವಿತೆ, ಕಥೆ, ಪ್ರಬಂಧ, ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಸೃಜನಶೀಲ ಮನಸುಗಳೊಡನೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಅನುಸಂದಾನ ನಡೆಸಲು ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಈ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಇತಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪಠ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಿಗೆ ಅನುಮತಿಯಿತ್ತ ಎಲ್ಲ ಲೇಖಕರನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.

'ಕನ್ನಡ ಸಂಭ್ರಮ'ವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ.ಎಸ್.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಗಳ ಶ್ರಮ ದೊಡ್ಡದು. ಅವರ ಜೊತೆ ಸಮನಾಗಿ ಶ್ರಮವಹಿಸಿದವರು ಡಾ. ವೀರನಾರಾಯಣ ಪಾಂಡುರಂಗಿ ಅವರು. ಹಾಗೇ ಭಾಷಾ ನಿಕಾಯದ ಡೀನರಾದ ಪ್ರೊ. ವಿ. ಗಿರೀಶ್‌ಚಂದ್ರ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ. ಸಂತೋಷ ಹಾನಗಲ್ಲ, ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ. ಗೋವಿಂದ ಬಿ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪಠ್ಯದ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕುಲಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಶಿಲ್ಪ, ಹಣಕಾಸು ಅಧಿಕಾರಿ ವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರಕಾಶ ಆರ್. ಪಾಗೋಜಿ ಅವರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರೊ. ಪದ್ಮಾ ಶೇಖರ್
ಕುಲಪತಿ

ಪರಿವಿಡಿ

1. ವಚನಗಳು – ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ
 2. ತಮ್ಮಂದಿರನು ಪಾಲಿಸು – ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ
 3. ಎಲ್ಲಾರು ಮಾಡುವುದು – ಕನಕ ದಾಸ
 4. ಸರ್ವಜ್ಞ ನುಡಿ ಸಂಪದ – ಸರ್ವಜ್ಞ
 5. ಸಾಯುತಿದೆ ನಿಮ್ಮ ನುಡಿ,
ಓ ಕನ್ನಡದ ಕಂದರಿರ – ಕುವೆಂಪು
 6. ದೀಪಧಾರಿ – ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ
 7. ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ – ಸು.ರಂ. ಎಕ್ಕುಂಡಿ
 8. ರಂಗೋಲಿ ಮತ್ತು ಮಗ – ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್
 9. ಶವದ ಮನೆ – ಚದುರಂಗ
 10. ಅಪರೂಪದ ಪ್ರತಿಭೆ – ಎಚ್ಚೆಸ್ಕೆ
 11. ಅಳ ಸಾಬಿಯ ಕುದುರೆ – ಕೇಶವ ರೆಡ್ಡಿ ಹಂದ್ರಾಳ
 12. ಏನೇನು ಗೀಳು, ಏನೆಲ್ಲ ಗೋಳು – ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ
 13. ಕಿಟ್ಟಿಲ್ ದರ್ಶನ – ದೇಜಗೌ
 14. ಆಚಾರ್ಯರ ಪತ್ನಿ – ಶ್ರೀನಿವಾಸ
 15. ಬರೆದಿಡಿ, ಬರೆದಿಡಿ – ನೇಮಿಚಂದ್ರ
 16. ಕುಕ್ಕುಟ ಪಿಶಾಚಿ – ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ
- ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಸಂಪಾದಕರ ಮಂಡಲಿ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ|| ಪದ್ಮಾ ಶೇಖರ್
ಕುಲಪತಿಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ|| ಎಸ್.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂರ್ತಿ

ಸದಸ್ಯರು
ಡಾ|| ಎಸ್.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂರ್ತಿ
ಪ್ರೊ|| ವಿ. ಗಿರೀಶ್‌ಚಂದ್ರ
ಡಾ. ವಿ. ಪಾಂಡುರಂಗಿ
ಡಾ. ವಿನಯಾ

ಪ್ರಕಟಣಾ ಸಂಯೋಜಕರು
ಡಾ. ಸಂತೋಷ್ ಹಾನಗಲ್
ಡಾ. ಗೋವಿಂದ

೧. ವಚನಗಳು

1. ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ

೧. ಬಱುಸಟೆಗನ ಭಕ್ತಿ ದಿಟವೆಂದು ನಚ್ಚಲು ಬೇಡ
ಮಠದೊಳಗಣ ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿಯ ಕಂಡು
ಪುಟನೆಗೆದಂತಾಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ ರಾಮನಾಥ.

೨. ಹಜಿದ ಗೋಣಿಯಲ್ಲೊಬ್ಬ ಕಳವೆಯ ತುಂಬಿದ
ಇರುಳೆಲ್ಲ ನಡೆದನಾ ಸುಂಕಕಂಜಿ
ಕಳವೆಯೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಬರಿಗೋಣಿ ಉಳಿಯಿತ್ತು
ಅಳಿಮನದವನ ಭಕ್ತಿ ಇಂತಾಯಿತ್ತು ರಾಮನಾಥ.

೩. ಒಡಲುಗೊಂಡವ ಹಸಿವ
ಒಡಲುಗೊಂಡವ ಹುಸಿವ
ಒಡಲುಗೊಂಡವನೆಂದು ನೀನೆನ್ನ ಜಡಿದೊಮ್ಮೆ ನುಡಿಯದಿರಾ
ನೀನೆನ್ನಂತೊಮ್ಮೆ ಒಡಲುಗೊಂಡು ನೋಡಾ ರಾಮನಾಥ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ (ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು. ೧೧೪೦)

ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನು ಶಿವಶರಣರಲ್ಲಿ ಆದ್ಯ ವಚನಕಾರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುದನೂರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಈತನು ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ. 'ರಾಮನಾಥ' ಎಂಬುದು ಈತನ ವಚನಗಳ ಅಂಕಿತ. ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ವಚನಗಳು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವು.

ಸರಳ ಭಾಷೆ, ಹರಿತ ವಿಡಂಬನೆ, ಉನ್ನತ ಚಿಂತನೆ ಈತನ ವಚನಗಳ ಕಾವ್ಯಗುಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಸಟೆಗೆ - ಮೋಸಗಾರ, ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ; ಪುಟನೆಗೆ-ಚಿಮ್ಮು, ಹಾರು; ಕಳವೆ- ಬತ್ತ; ಅಳಿಮನ, ಚಂಚಲ ಮನಸ್ಸು; ಜಡಿದು-ಹೀಯಾಳಿಸಿ, ಗದರಿ

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿಯ ಕಂಡು ಪುಟನೆಗೆದಂತಾಯಿತು.
೨. ಇರುಳೆಲ್ಲ ನಡೆದನಾ ಸುಂಕಕಂಜಿ.
೩. ಒಡಲುಗೊಂಡು ನೋಡಾ

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಬಹುಸಟೆಗನ ಭಕ್ತಿ ಎಂಥದು? ಅದನ್ನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ?
೨. ಮಠದೊಳಗಣ ಬೆಕ್ಕು ಮತ್ತು ಇಲಿ ಏನನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ?
೩. ಕಳವೆಯನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದು ಯಾವುದರಲ್ಲಿ?
೪. 'ಒಡಲುಗೊಂಡವ' ಎಂದರೇನು?
೫. ಹುಸಿಯುವವನು ಯಾರು?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಅಳಿಮನದವನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ದಾಸಿಮಯ್ಯ ಹೇಗೆ ವಿಡಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ?
೨. ಒಡಲಿನ ಅಗತ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ದಾಸಿಮಯ್ಯನು ಹೇಗೆ ವಿಡಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ?
೨. ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನ ಮನೋಧರ್ಮವು ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ?
೩. ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ರೂಪಕಗಳ ಸೊಗಸನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

2. ಬಸವಣ್ಣ

೧. ನುಡಿದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತಿರಬೇಕು.

ನುಡಿದರೆ ಮಾಣಿಕದ ದೀಪ್ತಿಯಂತಿರಬೇಕು.

ನುಡಿದರೆ ಸ್ವಟಿಕದ ಶಲಾಕೆಯಂತಿರಬೇಕು.

ನುಡಿದರೆ ಲಿಂಗ ಮೆಚ್ಚಿ ಅಹುದಹುದೆನಬೇಕು

ನುಡಿಯೊಳಗಾಗಿ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ

ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೆಂತೊಲಿವನಯ್ಯ?

೨. ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ತಂದ ಹರಕೆಯ ಕುಣಿ

ತೋರಣಕ್ಕೆ ತಂದ ತಳಿದ ಮೇಯಿತ್ತು!

ಕೊಂದಹರೆಂಬುದನಜಿಯದೆ ಬೆಂದೊಡಲ ಹೊರೆಯಹೋಯಿತ್ತು

ಅಂದದೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು, ಅಂದದೆ ಹೊಂದಿತ್ತು

ಕೊಂದವರುಳಿದರೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ?

೩. ಹಾವು ತಿಂದವರ ನುಡಿಸಬಹುದು

ಗರ ಹೊಡೆದವರ ನುಡಿಸಬಹುದು

ಸಿರಿಗರ ಹೊಡೆದವರ ನುಡಿಸ ಬಾರದು ನೋಡಯ್ಯಾ

ಬಡತನವೆಂಬ ಮಂತ್ರವಾದಿ ಹೊಗಲು

ಒಡನೆ ನುಡಿವರಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಬಸವಣ್ಣ

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಂದೋಲನದ ಕೇಂದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮ ವಚನಕಾರ. ಊರು-ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾಗೇವಾಡಿ. ತಂದೆ-ಮಾದರಸ. ತಾಯಿ-ಮಾದಲಾಂಬೆ. ಇಷ್ಟದೈವ-ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ವರ್ಣರಹಿತ ಸಮಾಜರಚನೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ. ಬಿಜ್ಜಳನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಂಡಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣ ಭಕ್ತಿಭಂಡಾರಿಯೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸಮಾಜವಿಮರ್ಶೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಂತರಂಗ ಪರೀಕ್ಷೆಯೂ ಇವನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮೈದಾಳಿದೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ದೀಪ್ತಿ-ಬೆಳಕು; ಸ್ಪಟಿಕ-ಪಾರದರ್ಶಕವಾದ ಹರಳು; ಶಲಾಕೆ-ಸಲಾಕೆ, ಸರಳು; ತಳಿರು-ಸೊಪ್ಪು; ತಿನ್ನು-ಕಚ್ಚು; ಗರ-ಗ್ರಹ, ದೆವ್ವ; ಬಾರದು-ಅಸಾಧ್ಯ; ಹೊಗು-ಪ್ರವೇಶಿಸು.

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ

೧. ಲಿಂಗ ಮೆಚ್ಚಿ ಅಹುದೆನಬೇಕು.
೨. ತೋರಣಕ್ಕೆ ತಂದ ತಳಿರ ಮೇಯಿತ್ತು.
೩. ಒಡನೆ ನುಡಿವರಯ್ಯಾ.

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ನುಡಿವರೆ ಯಾರು ಮೆಚ್ಚಿ ಅಹುದೆನಬೇಕು?
೨. ಕುರಿಯನ್ನು ತಂದದ್ದು ಏಕೆ?
೩. ಕುರಿಯು ಏನನ್ನು ಮೇದಿತ್ತು?
೪. ಯಾರನ್ನು ನುಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ?
೫. ಸಿರಿಗರ ಹೊಡೆದವರು ಯಾವಾಗ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ನುಡಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?
೨. ಪ್ರಾಣಿಬಲಿಯನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಗೆ ವಿಡಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ?
೩. ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರು ವಿಡಂಬಿಸಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಸಾರ್ಥಕ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
೨. ಅನ್ಯಾಯ, ಅನಾಚಾರಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಸವಣ್ಣನವರು ದನಿ ಎತ್ತಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

3. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

೧. ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೊಂದು ಮನೆಯ ಮಾಡಿ
ಮೃಗಗಳಿಗಂಜಿದೊಡಂತಯ್ಯ?
ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯಲೊಂದು ಮನೆಯ ಮಾಡಿ
ನೊರೆತೆರೆಗಳಿಗಂಜಿದೊಡಂತಯ್ಯ?
ಸಂತೆಯೊಳಗೊಂದು ಮನೆಯ ಮಾಡಿ
ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನಾಚಿದೊಡಂತಯ್ಯ?
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವ ಕೇಳಯ್ಯ
ಲೋಕದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ
ಸ್ತುತಿ-ನಿಂದೆಗಳು ಬಂದರೆ
ಮನದಲ್ಲಿ ಕೋಪವ ತಾಳದೆ ಸಮಾಧಾನಿಯಾಗಿರಬೇಕು

೨. ವನವೆಲ್ಲ ನೀವೆ
ವನದೊಳಗಣ ದೇವತರುವೆಲ್ಲ ನೀವೆ
ತರುವಿನೊಳಗಾಡುವ ಖಗಮೃಗವೆಲ್ಲ ನೀವೆ
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಸರ್ವಭರಿತನಾಗಿ
ಎನಗೇಕೆ ಮುಖದೋಷಿ?

೩. ವರಚಕ್ರಿ ಬೆಸಗೆಯ್ವೊಡೆ ಅಲಗಿನ ಹಂಗೇಕೆ?
ಪರುಷ ಕೈಯಲುಳ್ಳೊಡೆ ಸಿರಿಯ ಹಂಗೇಕೆ?
ಮಾಣಿಕೃದ ಬೆಳಗುಳ್ಳೊಡೆ ಜ್ಯೋತಿಯ ಹಂಗೇಕೆ?
ಕಾಮಧೇನು ಕಟಿವಡೆ ಕಱುವಿನ ಹಂಗೇಕೆ?
ಎನ್ನ ದೇವ ಶ್ರೀಶೈಲ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನುಳ್ಳೊಡೆ
ಮರಳಿ ಸಂಸಾರದ ಹಂಗೇಕೆ?

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮುಖ್ಯ ವಚನಕಾರ್ತಿ. ಈಗಿನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಡುಗಣಿ ಈಕೆಯ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ. 'ಶರಣಸತಿ-ಲಿಂಗಪತಿ' ಭಾವ, ದೃಢಭಕ್ತಿ, ಪರಿಪಕ್ವ ಲೋಕನೀತಿ-ಮುಂತಾದವು ಈಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶರಣರೊಂದಿಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ನಂತರ ಶ್ರೀಶೈಲದ ಕದಳಿವನದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಳಾದಳೆಂದು ಐತಿಹ್ಯ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ತಡಿ-ದಡ; ಸ್ತುತಿ-ಹೊಗಳಿಕೆ; ದೇವತರು-ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ; ಖಗ-ಪಕ್ಷಿ; ಉಂಡ-ಹೀರಿದ; ಚಕ್ರಿ-ಚಕ್ರವರ್ತಿ; ಅಲಗು-ಕತ್ತಿ, ಆಯುಧ; ಪರುಷ-ಸ್ವರ್ಣಮಣಿ (ಕೀಳು ಲೋಹವನ್ನು ಚಿನ್ನವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನಲಾಗುವ ಒಂದು ವಸ್ತು)

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ

೧. ನೊರೆತೊರೆಗಳಿಗಂಜಿದೊಡೆಂತಯ್ಯ
೨. ಎನಗೇಕೆ ಮುಖದೋಟೆ
೩. ಪರುಷ ಕೈಯಲುಳ್ಳಡೆ ಸಿರಿಯ ಹಂಗೇಕೆ?

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಮನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಏತಕ್ಕೆ ಅಂಜಬಾರದು?
೨. ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮಾಡಿ ಏತಕ್ಕೆ ನಾಚಬಾರದು?
೩. ಸರ್ವಭರಿತನಾದವನು ಯಾರು?
೪. ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಏನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ?
೫. ಜ್ಯೋತಿಯ ಹಂಗು ಯಾವಾಗ ಇರುವುದಿಲ್ಲ?

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಸ್ತುತಿ ನಿಂದೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ನಿಲುವೇನು?
೨. ದೇವರು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಎಂದು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾಳೆ?
೩. ಸಂಸಾರದ ಹಂಗು ಬೇಡ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಯಾವ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾಳೆ?

ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಈ ಲೋಕದ ಜೀವನದ ಬಗೆಗೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೨. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದೈವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೩. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ರೂಪಕಗಳ ಸೊಬಗನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೨. ತಮ್ಮಂದಿರನು ಪಾಲಿಸು

— ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ

ವೀರರವಿಸುತನೊಂದು ದಿನ ರವಿ
ವಾರದಲಿ ಪರಿತೋಷಮಿಗೆ ಭಾ
ಗೀರಥೀ ತೀರದಲಿ ತಾತಂಗರ್ಘ್ಯವನು ಕೊಡುತ
ಸೌರ ಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸುತಿರಲೌ
ದಾರಿಯದ ಸುರತರುವ ಕುಂತೀ
ನಾರಿ ಕಾಣಲು ಬಂದಳಾತ್ಮಜನಿದ್ದ ನದಿಗಾಗಿ

||೧||

ಬರಲು ತಾಯ್ನಿರಾಗಿ ರವಿಸುತ
ನಿರದೆ ಬಂದನು ದಂಡದಂತಿರೆ
ಚರಣದಲಿ ಮೈಯಿಕ್ಕಲಾತನ ನೊಸಲ ನೆಗಹಿದಳು
ಬರಸೆಳೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದಳು ನೀ
ರುರವಣಿಸಿದವು ನಯನದಲಿ ಸೆರೆ
ಕೊರಳಿಗೌಕಿ ತಾನಳಲಿನಬುಧಿಯೊಳ್ಳಳಾ ಕುಂತಿ

||೨||

ಆ ಸಮಯದಲಿ ಗಂಗೆ ನಾರೀ
ವೇಷದಲಿ ನಡೆತಂದಳೆಲೆ ಕುಂ
ತೀ ಸತಿಯೆ ಕೈಯೆಡೆಯ ಕಂದನನೊಪ್ಪುಗೊಳು ನೀನು
ಈಸು ದಿನವಿವನಾಗುಹೋಗಿನ
ಗಾಸಿಯನು ತಲೆಗಾಯ್ದೆನ್ನೆಯ
ಭಾಷೆ ಸಂದುದೆನುತ್ತ ತಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳಾತ್ಮಜನ

||೩||

ಇರಲಿರಲು ರವಿ ಬಂದನೆಕ್ಕಟಿ
ಕರೆದನೀತನ ಕಿವಿಯೊಳ್ಳೆಲ್ಲವ
ನೊರೆದ ನಿನಗೆಲೆ ಮಗನೆ ಕುಂತೀದೇವಿ ತಾಯಹುದು
ಮುರಹರನ ಮತದಿಂದ ನಿನ್ನಯ
ಸರಳ ಬೇಡಲು ಬಂದಳಂದಿನ
ಹರಿಗೆ ಕವಚವನಿತ್ತವೊಲು ಮರುಳಾಗಬೇಡೆಂದ

||೪||

ಬೆಸೆಸಿದುದಕೆ ಹಸಾದವೆಂದನು
ಬಿಸಜಬಂಧುವ ಕಳುಹಿದನು ಮ
ನ್ನಿಸಿದನಿತ್ತಲು ಮಾತೆಯನು ಭಯಭರಿತ ಭಕ್ತಿಯಲಿ
ಒಸೆದು ಬಿಜಯಂಗೈದ ಹದನನು
ವುಸುರ ಬೇಹುದು ತಾಯೆಯೆನೆ ಶೋ
ಕಿಸುತ ನುಡಿದಳು ಕುಂತಿ ಕರ್ಣನ ತೆಗೆದುಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ

||೫||

ಮಗನೆ ತಮ್ಮಂದಿರನು ಪಾಲಿಸು
ವಿಗಡತನವನು ಮಾಣು ನೀನೋ
ಲಗಿಸುವರೆ ಕುರುಪತಿಯ ನಿನಗವರಿದಿರೆಯಿತ್ತಂಡ
ಸೊಗಸು ತಾನೆಂದುದನು ಹಿಸುಣರ
ಬಗೆಯ ನೀ ಕೇಳದಿರು ನೀ ಮನ
ಬಿಗಿಸದಿರು ಸಲಿಸೆನ್ನ ವಚನವನೆಂದಳಾ ಕುಂತಿ

||೫||

ತಾಯಹುದು ತಾ ಬಲ್ಲೆನದು ಸಂ
ಜಾಯತವು ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮದಿ
ರೀಯುಭಯ ರಾಯರಲಿ ಪಟ್ಟದ ಹಿರಿಯ ತಾನಹುದು
ರಾಯನೆನ್ನನು ನೆಚ್ಚಿ ಹೊರೆದನು
ಸಾಯಲಳುಕುವೆನೇ ಸುಡೇತರ
ದೀಯಿಳೆಯ ಬಾಳಿಕೆ ಕೃತಘ್ನತೆಗೆಲ್ಲಿ ಗತಿಯೆಂದ

||೬||

ಮಕ್ಕಳೈವರಿಗಾ ಹಿರಿಯನದು
ತಕ್ಕ ಮಾತೆಲೆ ತಾಯೆ ಸಂದೇ
ಹಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದು ನಿಲಲಿ ಧಾರುಣಿಯ ಬಯಸುವರೆ
ತಕ್ಕುದೇ ದಾತಾರನರಸಿಯೊ
ಳೊಕ್ಕತನವಿರಲಾರು ಮೆಚ್ಚುವ
ರಕ್ಕ ಹೇಳೌ ಹೇಸಳೇ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನಗೆಂದ

||೭||

ಇಂದು ನೀವರುಹಿದ ಬಳಿಕ ರವಿ
ನಂದನನುಯೆಂದರಿದನಲ್ಲದೆ
ಹಿಂದೆ ದುರಿಯೋಧನನದಾವುದ ನೋಡಿ ಸಲಹಿದನು
ಬಂದು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಕೂಡಿದ
ರಿಂದು ನಗದೇ ಲೋಕವಂತಿರ
ಲಿಂದು ನಿಮ್ಮಡಿ ಬಂದ ಕಾರ್ಯವ ಬೆಸೆಸಿ ನೀವೆಂದ

||೮||

ಆದೊಡೈವರು ಮಕ್ಕಳನು ತಲೆ
ಗಾಯ್ದು ತೋರೈ ಕಂದ ನಿನಗಿ
ನ್ನೀ ದುರಾಗ್ರಹವೊಪ್ಪುವುದೆ ಕೌರವನ ಸೇವೆಯಲಿ
ಹೋದ ಬಾಣವ ಮರಳಿ ತೊಡದಿರು
ಮಾದು ಕಳೆ ವೈರವನೆನಲೈ ಹ
ಸಾದವೆಂದನು ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ಬಂದನಲರಮನೆಗೆ

||೯||

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು. ೧೪೨೦)

ಈ ಪದ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ (ನಾರಣಪ್ಪನ) 'ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜಲಿ' (ಗದುಗಿನ ಭಾರತ)ಯ 'ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವ'ದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕವಿಯ ಊರು ಗದುಗಿನ ಸಮೀಪದ ಕೋಳಿವಾಡೆಂಬ ಗ್ರಾಮ. ವ್ಯಾಸರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದುದರಿಂದ ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ

'ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ' ಎಂಬ ಗೌರವಾರ್ಹವಾದ ಬಿರುದು ಬಂದಿದೆ. ಇವನು ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಮೊದಲ ಹತ್ತು ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಪರಮಭಕ್ತನಾದ ಕವಿಯು ಆ ದೇವರ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈತ ಭಾಗವತ ಸಂಪ್ರದಾಯದವನು. ಕಲಿತವರಿಗೂ, ಕಲಿಯದವರಿಗೂ ಕಾಮಧೇನುವಾಗಿರುವ ಈತನ ಕೃತಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾವ್ಯವೆನಿಸಿದೆ. ರೀತಿ, ಶೈಲಿ ಪಾತ್ರಸೃಷ್ಟಿ, ವರ್ಣನಾದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರತಿಭಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಇವುಗಳಿಂದ ಈ ಕವಿಯು ಮಹಾಕವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಕುಂತಿಯು ಕರ್ಣನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ 'ಪಾಂಡವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಭಾಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ರವಿಸುತ- ಕರ್ಣ; ಪರಿತೋಷಮಿ; ತಾತ-ತಂದೆ (ಸೂರ್ಯ); ನೊಸಲು-ಹಣೆ; ಉರವಣಿಸು-ಹೊರಡು; ಚಿಮ್ಮು; ಎಕ್ಕಟು-ಬದಿ, ಪಕ್ಕ; ಒರೆ-ಹುಳು; ಮುರಹರ- ಕೃಷ್ಣ; ಸರಳು-ಬಾಣ; ಹರಿ-ಇಂದ್ರ; ಬೆಸಸು-ಹೇಳು; ಬಿಸಜಬಂಧು-ಸೂರ್ಯ; ಹದನು- ಕಾರಣ; ಮಾಣು-ಬಿಡು; ಹಿಸುಣರು-ಚಾಡಿಕೋರರು; ದಾತಾರ-ಯಜಮಾನ; ಹಸಾದ- ಪ್ರಸಾದ.

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ

೧. ಅಳಲಿನಬುದಿಯಾಳಳ್ಳಳಾ ಕುಂತಿ.
೨. ಎನ್ನಯ ಭಾಷೆ ಸಂದುದು
೩. ಮುರಹರನ ಮತದಿಂದ ನಿನ್ನಯ ಸರಳ ಬೇಡಲು ಬಂದಳು
೪. ಬಿಜಯಂಗೈದ ಹದನನು ವುಸುರ ಬೇಹುದು
೫. ರಾಯನೆನ್ನನು ನೆಚ್ಚಿ ಹೊರೆದನು.
೬. ಐವರು ಮಕ್ಕಳನು ತಲೆಗಾಯ್ದು ತೋರೈ.

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ರವಿಸುತ ಎಂದರೆ ಯಾರು?
೨. ಕರ್ಣನು ಭಾಗೀರಥೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ?
೩. ಕುಂತಿಯು ಕರ್ಣನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಬಂದಾಗ ನಾರಿ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಂದವರಾರು?

೪. ಕರ್ಣನನ್ನು ಎಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕರೆದವರು ಯಾರು?

೫. ಕುಂತಿಯು ಕರ್ಣನಿಂದ ಏನೆಂದು ವಚನವನ್ನು ಪಡೆದಳು?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಕುಂತಿಯು ಕರ್ಣನನ್ನು ಯಾವ ಸಂದಿಗ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು?
೨. ಕರ್ಣನಲ್ಲಿ ಕುಂತಿಯು ಬೇಡಿದ್ದೇನು? ಅದಕ್ಕೆ ಅವನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೇನು?
೩. ಗಂಗೆಯು ಕುಂತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಭೇಟಿಯಾದಳು ಮತ್ತು ಏನು ಹೇಳಿದಳು?
೪. ರವಿಯು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದನು? ಅದಕ್ಕೆ ಕರ್ಣನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೇನು?
೫. 'ನೀನೇ ರಾಜನಾಗು' ಎಂಬ ಕುಂತಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಕರ್ಣ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದನು?

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಕರ್ಣ-ಕುಂತಿಯರ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೨. ದುರ್ರೋಧನನ ಬಗೆಗಿನ ಕರ್ಣನ ಅಚಲನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ?
೩. ಕರ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಕುಂತಿಯು ನಡೆದುಕೊಂಡ ರೀತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೨. ಎಲ್ಲಾರು ಮಾಡುವುದು

— ಕನಕ ದಾಸ

ಎಲ್ಲಾರು ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣುಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ	ಪ
ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಚಾಂಗವ ಓದಿಕೊಂಡು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಬೋಧನೆಯ ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣುಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ	೧
ಚಂಡಭಟರಾಗಿ ನಡೆದು ಕತ್ತಿ ಧಾಲು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಖಂಡ ತುಂಡ ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ	೨
ಅಂಗಡಿ ಮುಂಗಟ್ಟನ್ನೂಡಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಭಂಗ ಬಿದ್ದು ಗಳಿಸುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ	೩
ಕುಂಟೆ ತುದಿಗೆ ಕೊರಡು ಹಾಕಿ ಹೆಂಟೆ ಮಣ್ಣು ಸಮನು ಮಾಡಿ ರೆಂಟೆ ಹೊಡೆದು ಬೆಳೆಸುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ	೪
ಬೆಲ್ಲದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡಿ ಸುಳ್ಳು ಬೋಗಳಿ ತಿಂಬುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ	೫
ಕೊಟ್ಟಣವನು ಕುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಕಷ್ಟ ಮಾಡಿ ಉಣ್ಣುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ	೬
ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಜಂಗಮ ಜೋಗಿ ಜಟ್ಟಿ ಮೊಂಡ ಬೈರಾಗಿ ನಾನಾ ವೇಷಗಳೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ	೭

ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕಲ್ಲು ದೊಣ್ಣೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
ಕಳ್ಳತನವ ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ || ೯ ||

ಅಂದಣ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಏರಿ ಮಂದಿ ಮಾರ್ಬಲ ಕೂಡಿ
ಚಂದದಿಂದ ಮೆರೆಯುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ || ೧೦ ||

ಉನ್ನತ ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿಕೇಶವನಾ ಧ್ಯಾನವನ್ನು
ಮನಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ || ೧೧ ||

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಕನಕದಾಸ (೧೫೦೯-೧೬೦೭)

ಕೀರ್ತನೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿರುವ ಕನಕದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯರಚನೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳಿಂದಲೂ ವಿಶಿಷ್ಟರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ತತ್ವಜ್ಞಾನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಜನಸಮ್ಮುಖವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಇವರ ನಿಲುವು ಗಮನಾರ್ಹ. ವ್ಯಾಸರಾಯರಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ ಇವರು ಪುರಂದರದಾಸರ ಸಮಕಾಲೀನರು.

ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾಡದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇವರು ಕಾಗಿನೆಲೆಯ ಆದಿಕೇಶವನನ್ನು ಆರಾಧ್ಯದೈವವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತರು. ಮೋಹನತರಂಗಿಣಿ, ನಳಚರಿತೆ, ರಾಮಧಾನ್ಯಚರಿತೆ, ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ- ಇವರ ಕಾವ್ಯಗಳು. ಹಲವರು ಕೀರ್ತನೆ, ಉಗಾಭೋಗ, ಸುಳಾದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೂಢಾರ್ಥದ 'ಮುಂಡಿಗೆ'ಗಳಿಗಾಗಿ ಇವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿ ಕೇಶವ' ಇವರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಅಂಕಿತ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಪಂಚಾಂಗ- ತಿಥಿ, ವಾರ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಯೋಗ, ಕರಣ ಎಂಬ ಐದು ಅಂಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಾಧನ; ಚಂಡಭಟ- ಪರಾಕ್ರಮಿ; ಧಾಲು- ಆಯುಧಗಳ ಹೊಡೆತ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸುವ ಸಾಧನ, ಗುರಾಣಿ; ಖಂಡ-ತುಂಡು; ಭಂಗ- ಅಪಮಾನ; ಕುಂಟೆ- ವ್ಯವಸಾಯದ ಒಂದು ಉಪಕರಣ; ಕೊರಡು- ಮರದ ತುಂಡು; ಹೆಂಟೆ- ಗಟ್ಟಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆ; ರಂಟೆ- ನೇಗಿಲು; ಬೋಗಳಿ- ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾತನಾಡುವುದು; ಕೊಟ್ಟಣ- ಧಾನ್ಯ ಕುಟ್ಟುವ ಸಾಧನ, ಒನಕೆ; ಅಂದಣ- ಅಂಬಾರಿ; ಮಾರ್ಬಲ- ಸೈನ್ಯ ಸಮೂಹ; ಗೇಣು- ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು ಮತ್ತು ಕಿರುಬೆರಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಆಗುವ ಅಳತೆ ಪ್ರಮಾಣ.

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ರಂಟೆ ಹೊಡೆದು ಬೆಳೆಸುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣುಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ

೨. ಖಂಡ ತುಂಡ ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣುಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ

೨. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮಾತಗಳನ್ನಾಡಿ ಭಂಗ ಬಿದ್ದು ಗಳಿಸುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ
ಗೇಣುಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ
೪. ಸುಳ್ಳು ಬೊಗಳಿ ತಿಂಬುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ
೫. ಕೇಶವನಾ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ.

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಅನ್ಯರಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?
೨. ಚಂಡಭಟರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ?
೩. ಎಲ್ಲರನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ?
೪. ಅರಸರು ಚಂದದಿಂದ ಮೆರೆಯುವುದು ಹೇಗೆ ?
೫. ಆದಿಕೇಶವನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ರೈತರು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಏನೇನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ?
೨. ಕಳ್ಳರು ಮತ್ತು ರಾಜರು ಹೇಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುತ್ತಾರೆ ?
೩. ವೈದಿಕರು ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರು ತಮ್ಮ ಬಾಳುವೆಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ?

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರು ಮಾಡುವ ನಾನಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕನಕದಾಸರು ಹೇಗೆ ವಿಡಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ ?
೨. ಮಾನವ ನಿಜವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ಏನು ? ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೇನು ? ಎಂಬುದನ್ನು ಕೀರ್ತನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ.

೪. ಸರ್ವಜ್ಞನುಡಿ ಸಂಪದ

- ಸರ್ವಜ್ಞ

ಅನ್ನವನು ಇಕ್ಕುವುದು, ನನ್ನಿಯನು ನುಡಿಯುವುದು |
ತನ್ನಂತೆ ಪರರ ಬಗೆದಡೆ, ಕೈಲಾಸ |
ಬಿನ್ನಾಣವಕ್ಕು, ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೧ ||

ಸಿರಿ ಬಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕರೆದು ದಾನವ ಮಾಡು |
ಪರಿಣಾಮವಕ್ಕು, ಪದವಕ್ಕು, ಸ್ವರ್ಗ |
ನೆರೆಮನೆಯಕ್ಕು, ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೨ ||

ಭಿಕ್ಷವೆಂದವರಿಗೆ ಭಿಕ್ಷವನು ನೀಡಲು |
ಅಕ್ಷಯಪದವು ತನಗಕ್ಕು; ಇಲ್ಲವೆನೆ |
ಭಿಕ್ಷವನೆಯಕ್ಕು, ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೩ ||

ಆಗ ಬಾ, ಈಗ ಬಾ, ಹೋಗಿ ಬಾ, ಎನ್ನದೆ |
ಆಗಲೇ ಕರೆದು ಕೊಡುವವನ ಧರ್ಮ |
ಹೊನ್ನಾಗದೆ ಬಿಡದು, ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೪ ||

ಉರಗನ ಹಲು ನಂಜು | ಸುರಿಗೆಯ ಮೊನೆ ನಂಜು |
ಕರುಣವಿಲ್ಲದವನ ನುಡಿನಂಜು, ದುರ್ಜನರ
ಇರವೆಲ್ಲ ನಂಜು ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೫ ||

ತೋಟದಲಿ ಕಳೆಹೊಲ್ಲ | ಕೀಟ ಬೆಳಸಿಗೆ ಹೊಲ್ಲ
ಬೇಟವದು ಹೊಲ್ಲ ಪರಸತಿಯ, ದುರ್ಜನರ
ಕೂಟವೇ ಹೊಲ್ಲ ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೬ ||

ಮರುಳ ತಾ ಮಳೆಗಂಜಿ | ಮರದಡಿಯ ಸಾರಿದರೆ |
ಮರದ ಹನಿ ಬಿಡದು ಮಳೆನಿಂದು, ದುರುಳ್
ನೆರೆಯು ಇಂತೆಂದ ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೭ ||

ಕೆಂಪುಹಂಪಲಿನೊಳಗೆ | ಕೆಂಪು ಇಟ್ಟಿಯ ಹಣ್ಣು |
ಕೆಂಪುಂಟು, ಒಳಗೆ ವಿಷವುಂಟು, ದುರ್ಜನರ
ಪೆಂಪು ಇಂತೆಂದ ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೮ ||

ಉತ್ತಮರು ಪಾಲ್ಗಡಲೊ | ಕೆತ್ತಿಹರೆ ಜನ್ಮವನು
ಉತ್ತಮರು ಅಧಮರೆನಬೇಡ | ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ
ದುತ್ತಮರು ಎಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೯ ||

ನಡೆವುದೊಂದೇ ಭೂಮಿ | ಕುಡಿವುದೊಂದೇ ನೀರು
ಸುಡುವಗ್ನಿಯೊಂದೆ ಇರುತಿರಲು | ಕುಲಗೋತ್ರ
ನಡುವೆ ಎತ್ತಣದು ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೧೦ ||

ಜಾತಿಹೀನರ ಮನೆಯ | ಜ್ಯೋತಿ ತಾ ಹೀನವೇ
ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿಯೆನಬೇಡ | ದೇವನೊಲಿ
ದಾತನೇ ಜಾತ ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೧೧ ||

ಯಾತರದು ಹೂವೇನು | ನಾತರದು ಸಾಲದೇ
ಜಾತಿವಿಜಾತಿಯೆನಬೇಡ | ದೇವನೊಲಿ
ದಾತನೇ ಜಾತ ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೧೨ ||

ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಆತು | ಮಾತು ಕೋಟಿಗಳುಂಟು |
ಮಾತಾಡಿ ಮನಕೆ ಮುನಿಸಕ್ಕು, ಮಾತಿನಲಿ |
ಸೋತವನೆ ಜಾಣ ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೧೩ ||

ಮಾತಿನಿಂ ನಗೆ ನುಡಿಯು ಮಾತಿನಿಂ ಹಗೆ ಕೊಲೆಯು
ಮಾತಿನಿಂ ಸರ್ವಸಂಪದವು ಲೋಕಕ್ಕೆ |
ಮಾತೆ ಮಾಣಿಕವು ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೧೪ ||

ರಸಿಕನಾಡಿದ ಮಾತು | ಶಶಿಯುದಿಸಿ ಬಂದಂತೆ |
ರಸಿಕನಲ್ಲದನ ಬರಿ ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಕೂರ್
ದಸಿಯು ಬಡಿದಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೧೫ ||

ಮಾತು ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ | ಯೇತವದು ಸುರಿದಂತೆ
ಮಾತಾಡಲರಿಯದಾತಂಗೆ ಬರಿಯೇತ |
ನೇತಾಡಿದಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞ

|| ೧೬ ||

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಸರ್ವಜ್ಞ

ಸರ್ವಜ್ಞ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 17ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದ ಒಬ್ಬ ಅನುಭಾವಿ. ಈತ 'ಸರ್ವಜ್ಞ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವ ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಥೆಯಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಧರ್ಮ, ನೀತಿ, ಜ್ಞಾನ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಚಿಂತನೆಯಿದೆ. ಈತ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳುವ ನಿಷ್ಠುರವಾದಿ. ಯಾರ ಹಂಗಿಗೂ ಒಳಗಾಗದವನು. ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆ ನಿಂತವನಲ್ಲ. ಹಿಂಡನಗಲಿದ ಗಜದಂತೆ ಊರೂರು ಸುತ್ತುತ್ತ ಸರ್ವರೊಳು ಒಂದೊಂದು ನುಡಿಗಲಿತು ವಿದ್ಯೆಯ ಪರ್ವತವೇ ಆದ ಈತನ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದದ್ದು. ಅಪಾರವಾದ ಲೋಕಾನುಭವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಇವನ ತ್ರಿಪದಿಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ರೂಢಿಸುತ್ತವೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಇಕ್ಕು-ನೀಡು; ನನ್ನಿ-ಸತ್ಯ; ಪದ-ಮೋಕ್ಷ; ಉರಗ-ಹಾವು; ಹಲು-ಹಲ್ಲು; ನಂಬು-ವಿಷ; ಸುರಿಗೆ-ಕತ್ತಿ; ಮೊನೆ-ತುದಿ; ಇರವು-ಅಸ್ತಿತ್ವ; ಕಳೆ-ಬೇಡದ ಗಿಡ; ಹೊಲ್ಲ-ಕೆಟ್ಟರು, ಬೇಡದ್ದು; ಬೇಟ-ಪ್ರೀತಿ; ಕೂಟ-ಸ್ನೇಹ, ಜೊತೆ; ಮರುಳ-ದಡ್ಡ; ದುರುಳ-ದುಷ್ಟ; ಹಂಪಲು-ಹಣ್ಣು; ಇಟ್ಟಿ-ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮರ; ಹೊಲೆ-ಕೊಳೆ, ಪಾಪ;

ನಾತ-ವಾಸನೆ; ಮುನಿಸು-ಕೋಪ; ಹಗೆ-ದ್ವೇಷ; ಮಾಣಿಕ-ಮಾಣಿಕೆ; ಶಶಿ-ಚಂದ್ರ;
ಕೂರ್‌ದಸಿ-ಚೂಪಾದ ಗೂಟ; ಯೇತ-ಏತ, ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರೆತ್ತುವ ಸಾಧನ.

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ತನ್ನಂತೆ ಪರರ ಬಗೆದೊಡೆ ಕೈಲಾಸ
೨. ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲದುತ್ತಮರು ಎಲ್ಲಿ
೩. ಕುಲಗೋತ್ರ ನಡುವೆ ಎತ್ತಣದು
೪. ಕಿವಿಗೆ ಕೂರ್‌ದಸಿಯು ಬಡಿದಂತೆ

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಕೈಲಾಸ ಯಾವಾಗ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ ?
೨. ಹಾವಿನಲ್ಲಿ ವಿಷ ಎಲ್ಲಿದೆ ?
೩. ಬೆಳಕಿಗೆ ಯಾವುದು ಹೊಲ್ಲ ?
೪. ಇಟ್ಟಿಯ ಹಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಏನಿರುತ್ತದೆ ?
೫. ರಸಿಕನಾಡಿದ ಮಾತು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ದಾನದ ಮಹಾತ್ಮವನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞನು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ ?
೨. ದುರ್ಜನರ ಸಹವಾಸ ಸಲ್ಲದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ನೀಡಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾವುವು ?
೩. ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ?
೪. ಮಾತಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞ ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ ?

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯೋಗ್ಯ ನಾಗರೀಕನಾಗಲು ಸರ್ವಜ್ಞ ನೀಡಿರುವ ಸೂಚನೆಗಳಾವುವು?
೨. 'ಸರ್ವಜ್ಞನ ಮಾತುಗಳು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯ' ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ.

೫. ಸಾಯುತಿದೆ ನಿಮ್ಮ ನುಡಿ, ಓ ಕನ್ನಡದ ಕಂದರಿರ !

- ಕುವೆಂಪು

ಸಾಯುತಿದೆ ನಿಮ್ಮ ನುಡಿ, ಓ ಕನ್ನಡದ ಕಂದರಿರ,
ಹೊರನುಡಿಯ ಹೊರೆಯಿಂದ ಕುಸಿದು ಕುಗ್ಗಿ!
ರಾಜನುಡಿಯೆಂದೊಂದು, ರಾಷ್ಟ್ರನುಡಿಯೆಂದೊಂದು,
ದೇವನುಡಿಯೆಂದೊಂದು ಹತ್ತಿ ಜಗ್ಗಿ
ನಿರಿನಿಟಲು ನಿಟಲೆಂದು ಮುದಿಮೂಳೆ ಮುರಿಯುತಿದೆ,
ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಬೆನ್ನು ಬಳುಕಿ ಬಗ್ಗಿ!
ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೂಡ ಬಲವಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳೇ
ಬಾಯ್ಬಿಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದಿಹರು ಕೆಲರು ನುಗ್ಗಿ!

ಮೊಲೆವಾಲಿನೊಡಗೂಡಿ ಬಂದ ನುಡಿ ತಾಯಿನುಡಿ;
ಕೊಲೆಗೈದರಮ್ಮನನೆ ಕೊಲಿಸಿದಂತೆ!
ತಾಯ್ ಮತ್ತು ಕೊಡುವಂದು ನಿಮ್ಮ ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ
ಮೆರೆಯಿತದು ಪೋಣಿಸಿದ ಮುತ್ತಿನಂತೆ,
ನಿಮ್ಮ ನಲ್ಲೆಯರೊಡನೆ ನಲ್ಲುಡಿಯ ನುಡಿವಂದು
ಕನ್ನಡವೆ ಕಲಿಸುವುದು ತುಟಿಗೆ ಬಂದು:
ನುಡಿವಂದು ನಿಮ್ಮ ಮುದ್ದಿನ ಹಸುಳೆಗಳನೆತ್ತಿ
ಕನ್ನಡವೆ ನಿಮಗೀವುದೊಲವ ತಂದು.

ಇರುವಲ್ಪ ಶಕ್ತಿಯನು ಇರುವಲ್ಪ ದ್ರವ್ಯವನು
ಪರಭಾಷೆ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಚಿಲ್ಲಬೇಡಿ;

ಹೂಮಾಲೆ ಸೂಡುವೆವು ಕೊರಳಿಗೆ ಎಂದೆನುತೆ
 ನೇಣುರುಳನೆಳೆಯ್ಯೊ ಕೊಲ್ಲಬೇಡಿ.
 ಪರಕೀಯರೆಲ್ಲರಾಶೀರ್ವಾದ ಕರವೆತ್ತಿ
 ಹರಸುತ್ತ ಬರುವರೈ ಮೊದಲು ಮೊದಲು;
 ಕಡೆಗದುವೆ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕರವಾಳವಾಗುವುದು;
 ನಮ್ಮ ನಾಲಗೆ ನಮಗೆ ಕೀಳುತೊದಲು!

ನಿಮ್ಮ ನುಡಿ ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಸುತನಕೆ ಹಿರಿಸಾಕ್ಷಿ;
 ಗೆಲವಿದ್ದರದಕೆ ನಿಮಗಿಹುದು ಶಕ್ತಿ.
 ನುಡಿ ಮಡಿದರೆಲ್ಲರೂ ಮೂಕ ಜಂತುಗಳಂತೆ;
 ಬಾಲವಲ್ಲಾಡಿಪುದೆ ಪರಮ ಭಕ್ತಿ!
 ಉತ್ತರದ ಕಾಶಿಯಲಿ ಕತ್ತೆ ಮಿಂದೈತರಲು
 ದಕ್ಷಿಣದ ದೇಶಕದು ಕುದುರೆಯಹುದೆ?
 ತಾಯಿತ್ತ ಮೊಲೆಹಾಲೆ ನಿಮ್ಮ ಮೈಗಾಗದಿರೆ
 ಹೊತ್ತ ಹೊರೆ ಬಲಕಾರಿ ನೆತ್ತರಹುದೆ?
 ಕಣ್ಣೆರೆಯಿರೇಳಿ, ಓ ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳಿರ,
 ಗರ್ಜಿಸುವುದನು ಕಲಿತು ಸಿಂಹವಾಗಿ!
 ನಖದಂಷ್ಟ ಕೇಸರಂಗಳ ಬೆಳೆಸಿ ಹುರಿಗೊಂಡು
 ಶಿರವೆತ್ತಿ ನಿಂತು ಕುರಿತನವ ನೀಗಿ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಕುವೆಂಪು (೧೯೦೪ - ೧೯೯೪)

'ಕುವೆಂಪು' ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಕುವೆಂಪು ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕುವೆಂಪು. ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಕುವೆಂಪು ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಉಪಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿಯೂ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಇವರು ಕೊಳಲು, ಪ್ರೇಮಕಾಶ್ಮೀರ, ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ ಮೊದಲಾದ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು; ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಗಳು; ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ, ಸ್ಮಶಾನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ, ಬೆರಳಿಗೆ ಕೊರಳ್ ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ. 'ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದವರಲ್ಲಿ ಇವರು ಎರಡನೆಯವರು.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ನಲ್ಲೆ- ಪ್ರೇಯಸಿ; ನಲ್ಲುಡಿ- ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತು; ಹಸುಳೆ-ಮಗು; ಒಲವು- ಪ್ರೀತಿ; ಸೂಡು- ? ಕರವಾಳ- ಕತ್ತಿ; ನೆತ್ತರು- ರಕ್ತ; ನಖ-ಉಗುರು; ದಂಷ್ಟ-ಹಲ್ಲು; ಹುರಿಗೊಳ್ಳು-ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಂಡು.

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೂಡ ಬಲವಿಲ್ಲ.
೨. ಕೊಲೆಗೈದರಮ್ಮನಗೆ ಕೊಲಿಸಿದಂತೆ.
೩. ಬಾಲವಲ್ಲಾಡಿಪುದೆ ಪರಮಭಕ್ತಿ
೪. ಗರ್ಜಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತು ಸಿಂಹವಾಗಿ
೫. ದಕ್ಷಿಣದ ದೇಶಕದು ಕುದುರೆಯಹುದೆ ?

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಯಾರ ಬೆನ್ನಮೂಳೆ ಮುರಿಯುತ್ತಿದೆ ?
೨. ತಾಯಿನುಡಿ ಯಾವುದರೊಡಗೂಡಿ ಬರುತ್ತದೆ ?
೩. ಪರಭಾಷೆಯ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ?
೪. ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕರವಾಳವಾಗುವುದು ಯಾವುದು ?
೫. ಯಾವುದು ಗಂಡಸುತನಕ್ಕೆ ಹಿರಿಸಾಕ್ಷಿ ?

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಕುವೆಂಪುರವರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೨. ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತಾಯ್ನುಡಿಯು ಮಿಳಿತವಾಗಿದೆ ?
೩. ಪರಭಾಷಾ ವ್ಯಾಪೋಹವು ಹೇಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕುವೆಂಪು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ?
೪. ತಾಯ್ನುಡಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವುದೂ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ ?

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಮುಖ್ಯ ಭಾಷಾಕಲಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹೇಗೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಕುವೆಂಪು ಆಶಿಸಿದ್ದಾರೆ ?
೨. ಈ ಪದ್ಯದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

೬. ದೀಪಧಾರಿ

– ಚಿನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

೧

ಒಂದು.... ಎರಡು... ಮೂರು
ಒಂದೊಂದು ಹೂ ಹಗುರು
ಮಗುವಿಡುವ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿನ ಪುಟ್ಟಹೆಜ್ಜೆಗಳನೆಣಿಸಿದನು
ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ !
ದಟ್ಟಡಿಯನಿಡುತಲಿವ ನಡೆಗಲಿತುದೇ ಒಂದು
ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತ.
ಭೂಮಂಡಲದ ನೆತ್ತಿಯಲಿ ಹೊತ್ತು ಮೇಲೆತ್ತುವೊಲು
ಏಳುವನನಾಮತ್ತು;
ಜೋಲಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತ ತಂತಿಯ ಮೇಲೆ ಓಡುವ ನಡವ
ವಿವಿಧ ಕಸರತ್ತು;
ಅದರ ಗತ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಇವನಿಗೂ ಗೊತ್ತು
ಬಂದು ನೋಡಿರಿ ಒಮ್ಮೆ; ಗರ್ಡಿಗಮ್ಮತ್ತು.

೨

ಪದವಿಟ್ಟುದೇ ಭಂಗಿ
ನಡೆದದ್ದೇ ದಾರಿ,
ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿದರಿವನು ವಿಶ್ವಸಂಚಾರಿ !
ಹಿಡಿದದ್ದೆ ಹಟ
ಇವನು ನುಡಿದದ್ದೇ ವೇದ.

ತಳಕಿತ್ತು ಓಡುವುವು ಎಲ್ಲ ವಾಗ್ವಾದ
 ಎದ್ದನೋ,-
 ತೊತ್ತಳಂದುಳಿವ ಯಜ್ಞದ ಕುದುರೆ !
 ಬಿದ್ದನೋ,-
 ಇವಗಿಲ್ಲ ಅದರ ಪರಿವೆ.
 ಎದ್ದೆದ್ದು ಬಿದ್ದು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ನಡೆಯುವ ಹಿಗ್ಗು
 ಸಾಹಸದ ದಂಡಯಾತ್ರೆ-
 ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಈಗಿನಿಂದಲೆ ಮುಂದಿನಾವ ಹೋರಾಟಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧತೆ.

೩

ಇವನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಕೆಳಗೆ ಜರುಗಲು ಬೇಕು
 ಈ ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ
 ತಪ್ಪಿತೋ-
 ಹಿಂದು ಮುಂದೂ ನೋಡದಿವನು ಊದಿಯೆ ಬಿಡುವ
 ಸಮರ ತೂರೈ!
 ನಮಗಿಲ್ಲ ಇವನೆದುರು ನಿಂತು ನುಡಿಯುವ ಧೈರ್ಯ;
 ಬೆಳಗಿನಿಂದಲು ಸಂಜೆವರೆಗು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಉರಿವ ಸೂರೈ!
 ಆಡಿದರೆ ಆಡಿಯೇ ಆಡುವನು; ಮನಸುಖರಾಯ
 (ನಮೋ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರಾಯ)
 ಕಲ್ಲೊ ಮುಳ್ಳೊ-ಇವನು ಒಂದನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸನು
 ವಜ್ರಕಾಯ !
 ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೇರೆ ಕಲಿತಿಹನು
 ಕಣ್ಣಿನಲಿ ನೀರಿಲ್ಲದೆಯೆ ಅಳುವ ಹೊಸ ಉಪಾಯ
 ಮರುಗಳಿಗೆ- ಶುಭಗಳಿಗೆ- ಏನು ಹೊಳೆವುದೋ ಏನೋ
 ಏನಿಳಿವುದೋ ಚಂದ್ರಲೋಕದಿಂದ,
 ಇಷ್ಟುಗಲ ಅರಳುವದು ದುಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ ನಗೆಯು
 ಹೊಮ್ಮಿದೊಲು ಈ ಬಾಳಿನೆಲ್ಲ ಚೆಂದ.

೪

ಎತ್ತಲೋ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿಗು ಕೈಯನೆತ್ತುವನು
 ಕಾಣದುದ ಕೈಮಾಡಿ ಕರೆಯುತ್ತಿಹನು;
 ಇವನ ಕಪ್ಪನೆ ಕಣ್ಣಿಗಿರಿದು ಕುಣಿಯುವ ನವಿಲು
 ಯಾವುದೋ ಬೆರಳೆತ್ತಿ ತೋರಿಸುವನು.
 ಬಾನ ಮರೆಗಿರುವ ಚಂದ್ರನ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುವನು
 ಒಂದೇ ನೋಟಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕ ಜಾಲಾಡಿಸುವನು
 ಹೂವಕಂಡರೆ ಹಿಗ್ಗಿ ಮೂಸುವನು ಈ ರಸಿಕ
 ಬಾನುಲಿಗೆ ತಾನೆ ಹೊಸ ಹಾಡು ಕಲಿಸುವನು.

ಬಿಸಿಲಕೋಲನು ಹಿಡಿದು ಮೇಲೇರ ಬಯಸುವನು
 ಮಣ್ಣಿನಲಿ ಹೊನ್ನ ಕಣವಾರಿಸುವನು;
 ಮೇಲೆ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿ ಪುಚ್ಚಗಳನೆಣಿಸುವನು
 ಮೌನ ಗಾಳಿಯ ಜಡಿದು ಮಾತಾಡಿಸುವನು.

ಹಗಲು ಸತತೋದ್ಯೋಗಿ, ಇರುಳು ಕಿಂದರಿಚೋಗಿ
 ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲೊ ಯಕ್ಷಲೋಕ ಸಂಚಾರಿ,
 ಇವನೆಳೆಯ ಕಂಗಳಿಗೆ ಹೊಳೆವ ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕು
 ದಿನದ ದಾರಿಯೊಳೆಮಗೆ ದೀಪಧಾರಿ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ (೧೯೨೮)

ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನವೀರಕಣವಿಯರು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಂಬಳ ಗ್ರಾಮದವರು. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು. ನವೋದಯ- ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯಗಳ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಗೆಯ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಭಾವ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿ, ಎರಡೂ ಪರಂಪರೆಯ ಸಮಾನ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯ ಸೇತುವಾದರು. ಆದರೂ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಾಲದ ಕಾವ್ಯದ ನೆಲೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದ ಇವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂವೇದನೆಯುಳ್ಳ ಸಾಂದ್ರವಾದ ಸಂಕೇತ, ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಕಾಲೀನ ಬದುಕಿನ ತುಮುಲಗಳ ಚಿತ್ರಣ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ದಟ್ಟಡಿ- ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ; ಅನಾಮತ್ತು- ಏಕಾಏಕಿ; ಜೋಲಿಹೊಡೆ- ಓಲಾಡು, ತೂರಾಡು; ಪರಿವೆ- ಅರಿವು; ತೂರೈ- ಕಹಳೆ; ಗರ್ದಿಗಮ್ಮತ್ತು- ಗತ್ತುಗಮ್ಮತ್ತು, ಜಾಲಾಡಿಸು- ಶೋಧಿಸು; ಪುಚ್ಚ (ಪುಚ್ಚು)- ಹಕ್ಕಿಯ ಹಿಂಭಾಗದ ಗರಿ; ಮನಸುಖರಾಯ- ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ನಡೆಯುವವನು.

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ತಂತಿಯ ಮೇಲೆ ಓಡುವ ನಡವಿ ವಿವಿಧ ಕಸರತ್ತು
೨. ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿದರಿವನು ವಿಶ್ವಸಂಚಾರಿ
೩. ಇವನು ಊದಿಯೇ ಬಿಡುವ ಸಮರತೂರೈ
೪. ಹಗಲು ಸತತೋದ್ಯೋಗಿ, ಇರುಳು ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡಿದುದು ಏನನ್ನು?
೨. ಮಗು ಏನನ್ನು ಹೊತ್ತಂತೆ ಮೇಲೇಳುತ್ತದೆ?
೩. ಮಗು 'ವಿಶ್ವಸಂಚಾರಿ' ಯಾಗುವುದು ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ?
೪. ಮಗುವನ್ನು 'ಮನಸುಖರಾಯ' ಎನ್ನಲು ಕಾರಣವೇನು?
೫. ಮಗುವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಲಿತ ಹೊಸ ಉಪಾಯ ಯಾವುದು?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಮಗುವಿನ 'ಗರ್ದಿಗಮ್ಮತ್ತು' ಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೨. ಮಗುವಿನ ಅಸಾಧಾರಣ ಬಯಕೆಗಳಾವುವು?
೩. 'ಯಜ್ಞದ ಕುದುರೆ', 'ಸೂರೈ', 'ಕಿಂದರಿ ಜೋಗಿ'- ಎಂಬ ಮಗುವನ್ನು ಕರೆದಿರುವುದರ ಔಚಿತ್ಯವೇನು?
೪. ಮನೆಯ ಹಿರಿಯರನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಮಗುವು ಮಾಡುವ ಉಪಾಯಗಳೇನು?

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಕುಟುಂಬದ ಬೆಳಕು ಯಾರು? ಹೇಗೆ?
೨. ಮಗುವಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳನ್ನು ಕವಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೨. ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ....

- ಸು.ರಂ. ಎಕ್ಕುಂಡಿ

ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ನಡೆಯಿತಲ್ಲ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಮಜ್ಜನ !
 ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿತೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಮಗುವು ಅಜ್ಜನ
 'ಈತನಾರು ತಾತ! ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತಿರುವನು
 ಇಂದ್ರಗಿರಿಯ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತಿರುವನು?'
 'ಇವನೆ ಬಾಹುಬಲಿಯು ಮಗು! ಧೀರತನದ ಮೂರ್ತಿಯು!
 ನುಡಿಯ ಹೊಳೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಹರಿವುದಿವನ ಕೀರ್ತಿಯು
 ಹತ್ತುವವರ ಇಳಿಯುವವರ ನಿಂತು ನೋಡುತಿರುವನು
 ನಿಲ್ಲುವವರ ನಡೆಯುವವರ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡುತಿರುವನು
 ಬಳಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಕೈಯ ನೀಡುತಿರುವನು'
 'ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಬಂದು ನಿಂತೆ? ಇಷ್ಟು ದೂರ! ಎತ್ತರ!
 ಭಯವಾಗದೆ ಇವನಿಲ್ಲಿ! ಯಾರು ಇಲ್ಲ ಹತ್ತಿರ!
 'ಇವನಿಲ್ಲಿ ಭಯವು ಮಗು ಅಭಯ ಮೂರ್ತಿ ಈತನು
 ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಇವನ ಅಣ್ಣ ಒಮ್ಮೆ ಆತನು
 ಹಮ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇನಿಸಿ ತಮ್ಮನಲ್ಲಿ ಸೋತನು
 ಗೆದ್ದ ರಾಜ್ಯ ಮರಳಿಸುತ್ತ ನುಡಿದನೊಂದು ಮಾತನು
 ನೀನು ಸೋತು ಗೆದ್ದೆ ಅಣ್ಣ! ನಾನು ಗೆದ್ದು ಸೋತೆನು!
 ಬೆಟ್ಟ ಕರೆಯುತಿಹುದು ನನ್ನ ಮುಗಿಲು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ
 ಯಾವುದುಂಟು ಅಣ್ಣ ಇಲ್ಲಿ ಜೀವವೇರದೆತ್ತರ?
 ತಪಸ್ಸೊಂದೆ ತಿಳಿವುದೊಂದೆ ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿನುತ್ತರ.
 ನಿಂತು ಹಾಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಘೋರ ತಪವ ಮಾಡಲು

ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿನಾಚೆಗಿರುವ ಹೊಳೆವ ಹಾದಿ ನೋಡಲು
ಬಿಸಿಲು ಬಂತು ನೆರಳು ಬಂತು ಗಾಳಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಬೀಸಿತು
ಒಮ್ಮೆ ಹಸಿರು ಒಮ್ಮೆ ಹೊನ್ನು ಹಚ್ಚಡವನು ಹಾಸಿತು
ಸೂರ್ಯನೊಮ್ಮೆ ಚಂದ್ರನೊಮ್ಮೆ ಸುತ್ತು ಹಾಕಿ ನಡೆದರು
ದೀಪದಂತೆ ನಿಂತ ಇವಗೆ 'ನಮೋ' ಎಂದು ನುಡಿದರು'
'ಇಷ್ಟು ಜನರು ಇಲ್ಲಿಗಿಂದು ಏಕೆ ಬಂದು ನೆರೆದರು?

“ 'ಬಾಹುಬಲಿ' 'ಬಾಹುಬಲಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವರು'

ಮಗೂ, ಇಂದು ಇವನಿಗಿಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವು
ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ದಣಿದ ಇವರಿಗೆ, ಇವನದೊಂದೆ ಧ್ಯಾನವು
ಮುದ್ದು ಮುಖದಿ ಮುಗುಳ್ಳು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತಿಹ
ದುಗ್ಧ ಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಲಿವ ಮುಗ್ಧ ಮಗುವಿನಂತಿಹ”

“ತಾತೆ!

ಎರವ ಮುಂಚೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಅಮ್ಮ ನನಗೆ ಹೀಗೆಯೇ
ನಿಲ್ಲಿಸುವಳು. ಬಾಹುಬಲಿಯು ಕೂಡ ತನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ
ನಿಂತು ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಮೊದಲ ಚಿಂಬಿಗೆ!”
ಗೊಮ್ಮಟೇಶ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟ ಕಂಡು ಮುಗ್ಧ ನಂಬಿಗೆ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಸು.ರಂ. ಎಕ್ಕುಂಡಿ (೧೯೨೩ - ೧೯೯೫)

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರಂಗನಾಥ ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರು ಭಾವಗೀತೆ ಮತ್ತು ಕಥನ ಕವನಗಳನ್ನು
ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರು. ಇವರ ಹಾವಾಡಿಗರ ಹುಡುಗ, ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿ, ಸಂತಾನ,
ನೆರಳು, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಕೆಲವು ರಷಿಯನ್
ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿರುವರಲ್ಲದೆ ಸೋವಿಯತ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ನೆಹರೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ
ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಸಿರುವ
ಇವರ 'ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ಹಿಂಡು' ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ 'ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ' ಕಥನ ಕವನವನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಮಜ್ಜನ-ಸ್ನಾನ; ಬಳಲು-ಕಷ್ಟಪಡು; ಹಮ್ಮು-ಅಹಂಕಾರ, ಹಚ್ಚಡ-ಹೊದಿಕೆ;
ದುಗ್ಧ-ಹಾಲು; ಎರವ- ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುವ

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ಇಂದ್ರಗಿರಿಯ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು ?
೨. ನೀನು ಸೋತು ಗೆದ್ದ ಅಣ್ಣ
೩. ಮಗು ಇಂದು ಇವನಿಗಿಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವು
೪. ನಿಂತು ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಮೊದಲ ಚಿಂಬಿಗೆ.

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಬಾಹುಬಲಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಮಗುವು ಅಜ್ಜನನ್ನು ಏನೆಂದು ಕೇಳಿತು ?
೨. ಬಾಹುಬಲಿಯು ಯಾವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂಕೇತ ?
೩. ಬಾಹುಬಲಿಯ ತಪಸ್ಸು ಯಾವ ರೀತಿ ಇತ್ತು ?
೪. ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರು ಬಾಹುಬಲಿಗೆ ಏಕೆ ನಮಿಸಿದರು ?
೫. ಬಾಹುಮಲಿಯ ಏಕಾಂಗಿತನವನ್ನು ಕಂಡು ಮಗು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಏನೆಂದು ಕೇಳಿತು ?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಇಂದ್ರಗಿರಿಯ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವನು ಯಾರು ? ಆತ ಅಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಅರಿಯಲು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ?
೨. ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ಬಾಹುಬಲಿಯನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಹೇಗೆ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ ?
೩. ಮಗು ಬಾಹುಬಲಿಯನ್ನು ತನಗೆ ಹೋಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೇನು ?
೪. ತಾನು ಮಗುವಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಭರತ-ಬಾಹುಬಲಿಯರು ಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮಗುವಿನ ಮುಗ್ಧತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೨. ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು 'ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ' ಪದ್ಯ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ?

೮. ರಂಗೋಲಿ ಮತ್ತು ಮಗ

– ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್

೧

ನಮ್ಮದೊಂದು ಮನೆ ವಿನಾ
ಮಿಕ್ಕಲ್ಲ ಮನೆಯೆದುರು ಪರಿಶುಭ್ರ ಹಲ್ಲಂತೆ
ಮುಂಜಾನೆ ರಂಗವಲ್ಲಿ;
ಕಿಲಿಕಿಲಿಸಿದಂತೆ ಇಡಿ ಗಲ್ಲಿ.
ಹಾಲಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಹೊತ್ತಾರೆ
ಚಿತ್ತಾಪಹಾರಿ ಚಿತ್ತಾರ
ಖಾಲಿ ಮನಸಿನ ಖೋಲಿಖೋಲಿಗಳ ಬೀಗ
ತೆರೆದು, ತುಂಬುವುದೆಂಥ ಭಾವಾವೇಗ!

ಈ ಡಿಸೈನಿನ ಹಾಗೆ ಅದಿಲ್ಲ
ಜ್ಯಾಮಿತಿಯ ಗಡಸು, ಜಟಿಲ ಸೂತ್ರಗಳಿಗಲ್ಲ
ದಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲರ್ಥ
ಮೃದುಬೆರಳ ಪರಿಹಾರ.
ಕಾಲೇಜು ಕಲಿಯದ ಸುಮಂಗಲೆ
ರಂಗೋಲಿ ನೆವದಿಂದ ನೀಡಿದ್ದಾಳೆ
ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸೂತ್ರಗಳಿಗಾಕಾರ.

ಕೋನ ರೇಖೆಗಳೇನು! ಚೌಕ ವೃತ್ತಗಳೇನು
ಸ್ಪಷ್ಟಕ, ಮಂಡಲ, ಚುಕ್ಕೆ;

ಯಾವುದೇ ಆರ್ಷ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ
ಒಡಮೂಡಿದೆ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯ ರೆಕ್ಕೆ.

೨

ರಂಗವಲ್ಲಿ
ನನ್ನೆದೆಯ ಕದ್ದದ್ದು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ.
ಇದರ ಶುರು ಮತ್ತೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದು
ಗೊತ್ತಾಗದೆ ನೊಂದು
ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಸಲಸಲಕ್ಕು:
ಈ ಬೆಳ್ಳನೆಯ ಕಗ್ಗಾಡ ಕಣ್ಣಿಂದ ಹೊಕ್ಕು

ನೆರೆಯಾಕೆ ಬಾಗಿ
ಚಣದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿದ ವಿಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗಿ
ಚಾಕ್ ಪೀಸು ಪುಡಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ
ನಕಲಿಸಲು ಹೋಗಿ ಸಲಸಲವೂ ಸೋತಿದ್ದೆ,
ಕಾಫರನ ಬಿರುದು ಹೆತ್ತವಳಿಂದ ಹೊತ್ತಿದ್ದೆ.

ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ಅಯ್ಯಂಗಾರರ ವೇದವಲ್ಲಿ,
ಬಿಡಿಸಿದ್ದರೊಮ್ಮೆ ತೊಡಕಾದ ರಂಗವಲ್ಲಿ.
ನೆಟ್ಟ ಕಣ್ಣಿನ ನನ್ನ ಕೌತುಕಕ್ಕೆ
ಮೆರೆಸಿ ತಮ್ಮಲ್ಲ ಹಲ್ಲ-
"ಸಾಬರು ಯಾಕೊ ರಂಗೋಲಿ ಇಡೋಲ್ಲ?"
-ದೇವರೇ, ಜವಾಬು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ!
ನಾಚಿ ನೀರಾಗಿದ್ದೆ.
ನಮ್ಮ ಔಟ್ ಹೌಸಿನ ಜನ
ಹೊಸ್ತಿಲ ಬಳಿ ರಂಗೋಲಿ ಬಿಡಿಸಿದ ಹೊತ್ತು
ಅಜ್ಜಿ ತೋರಿರಲು ಬಿರುನುಡಿಯ ದೌಲತ್ತು
ಅಬ್ಬ! ನನಗೆಂಥ ನೋವಾಗಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ ಯಾವುದೋ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಬಗೆ ನೆಟ್ಟು
ಮನೆಯೊಂದರ ರಂಗೋಲಿ ಮೇಲೆ ಅಡಿಯಿಟ್ಟು
ಸರಕ್ಕನೆಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ, ಕೆಂಡ ತುಳಿದವನಂತೆ;
ಜೊತೆಗೆ ಆ ಮನೆಯವರು ಕಂಡರೋ ಎಂಬ ಚಿಂತೆ.

೩

ಆರು ವರ್ಷದ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಮೊನ್ನೆ
ಹಾಲು ತರಲು ಹೊರಟ ನನ್ನೊಡನೆ.
ರಂಗೋಲಿ ನೋಡುತ್ತಾ ನಡೆದಿದ್ದೆ;
ಗಮನಿಸಿದ ಅವನೆಂದ;
- ಯಾಕೆ ಬಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಇವರು
ಹೀಗೆ ದಿನಾ ಚಕ್ರಬಂಧ? -
ವಿವರಣೆಯ ಗೆಣ್ಣು ಗಂಟುಗಳನೆಲ್ಲ
ಹೆರೆದು ಸಾಫುಗೊಳಿಸಿದ್ದೆ ಉತ್ತರದ ಗೆಲ್ಲ ;
“ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅದು ಸಲ್ಲ”
ಮನದ ಗೊಂದಲ ತಿಳಿಮೊಗಕ್ಕೂ ಮುಸುಕಿ
ಯಾಕೆಂಬ ಮರುಪ್ರಶ್ನೆ ಮಿಂಚಿಸಿರಲು-
ತೆಪ್ಪಗಿರಿಸಲು ಮಗನ ಪಲುಕಿದೆ ಹಳೆಯ ರಾಗ;
“ಖುರಾನ್, ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ.”
ತೊರೆದು ಅರಗಳಿಗೆ ಮೌನದ ಹಕ್ಕಿ
ಹವ್ವನೆರಗಿತು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಗರುಡನ ರೆಕ್ಕೆ:
-ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಆಚರಿಸಬೇಕೆ?-
ಹೌದೆಂದೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಸೋನೆಯ ಬೇಸರಕ್ಕೆ.
-ಮನೆಯ ಕಟ್ಟಿದ ಇಸ್ವಿ,
ನಿನ್ನ ಹೆಸರು, ಮನೆಯದುರಲ್ಲಿ
ಬರೆಸಿರುವೆಯಲ್ಲ, ಹೇಳಿದೆಯೆ ಖುರಾನಿನಲ್ಲಿ?-

ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯ ಕತ್ತು ಹಿಚುಕ ಬಂದವನನ್ನು,
ಮಗುವನ್ನಬಹುದೆ ಇವನನ್ನು?

ಬೋಳೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೋ ಕೈಚಾಚಿ
ಪೇಚಿಗಿಡಿಸಿತ್ತು ನನ್ನ
ಆಚರಣೆ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಮಡಿಕೆ ಮಡಿಕೆಯ ರಾಚಿ.

“ಕ್ಯೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತೆ, ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕೋ ಬೇಗ”

ಎಂದೆ ಎಚ್ಚಿತ್ತು,

ರಂಗೋಲಿ ಹಾಯಾಗಿತ್ತು ಯಾವತ್ತಿನಂತೆ;

ಬೆರಗು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳವಳಿ ರೆಕ್ಕೆ

ಹರಡಿದ ಪುಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ

ಮನದ ತುಂಬಾ ನೆರೆಸಿ ಚಿಂತನೆಯ ಸಂತೆ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ (೧೯೩೬)

ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಅವರು ಭೂವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು. ಅವರು ಕೆಲ ಕಾಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ‘ಮನಸು ಗಾಂಧಿ ಬಜಾರು’, ‘ಸಂಜೆ ಐದರ ಮಳೆ’, ‘ನಾನೆಂಬ ಪರಕೀಯ’, ‘ಸ್ವಯಂ ಸೇವೆಯ ಗಿಳಿಗಳು’- ಇವು ಅವರ ಕೆಲವು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು. ‘ಒಥೆಲೋ’ ಮತ್ತು ‘ಬರೀ ಮರ್ಯಾದಸ್ಥರೆ’ (ನೆರೂಡನ ಕವನಗಳು) ಅವರ ಅನುವಾದ ಕೃತಿಗಳು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನವನ್ನು ಅವರ ‘ಅನಾಮಿಕ ಆಂಗ್ಲರು’ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಚಿತ್ತಾಪಹಾರಿ- ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ; ಖೋಲಿ-ಕೋಣೆ; ಚಿತ್ತಾರ-ಚಿತ್ರ; ಡಿಸೈನ್- ವಿನ್ಯಾಸ; ದಕ್ಕು-ದೊರಕು, ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗು; ಆರ್ಷ- ಪ್ರಾಚೀನ (ಪವಿತ್ರ); ಕಾಫರ-ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಧರ್ಮಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದವನ; ದೌಲತ್ತು- ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ; ಗೆಣ್ಣುಗಂಟು- ತೊಡಕು; ಸಾಫುಗೊಳಿಸು-ನಯಗೊಳಿಸು; ಗೆಲ್ಲ-ಕೊಂಬೆ; ಪಲುಕು- ಗುನುಗು; ಹಕ್ಕಿ- ಆಶ್ರಯ, ನೆಲೆ; ಸೋನೆ- ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆ.

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ಕಿಲಿಕಿಲಿಸಿದಂತೆ ಇಡಿಗಲ್ಲಿ

೨. ಯಾವುದೋ ಆರ್ಷ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಒಡಮೂಡಿದೆ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯ ರೆಕ್ಕೆ

೩. ಇದರ ಶುರು ಮತ್ತೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ

೪. ಕಾಫರನ ಬಿರುದು ಹೆತ್ತವಳಿಂದ ಹೊತ್ತಿದ್ದೆ
 ೫. ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅದು ಅಲ್ಲ

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಕಾಲೇಜು ಕಲಿಯದ ಸುಮಂಗಲೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ ?
 ೨. ಕವಿ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಏಕೆ ?
 ೩. ಕವಿ ನಾಚಿ ನೀರಾದದ್ದು ಯಾವಾಗ ?
 ೪. ಬಿರುನುಡಿಯ ದೌಲತ್ತು ತೋರಿಸಿದವರು ಯಾರು ?
 ೫. ಕವಿ ಕೆಂಡ ತುಳಿದವನಂತೆ ಕಾಲನಿಳಿದುಕೊಂಡದ್ದು ಏಕೆ ?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ರಂಗೋಲಿಯು ನಿರೂಪಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿದ ಭಾವನೆಗಳಾವುವು?
 ೨. ರಂಗೋಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿರೂಪಕನಿಗಿದ್ದ ಬಾಲ್ಯದ ನೆನಪುಗಳೇನು ?
 ೩. ಕವಿ ತಾಯಿಯಿಂದ ಕಾಫರನ ಬಿರುದು ಹೊತ್ತಿದ್ದು ಏಕೆ ?

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ರಂಗೋಲಿಯ ಬಗೆಗೆ ಕವಿಯ ಮಗ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇನು ? ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಕವಿ ಸಫಲರಾಗಲಿಲ್ಲ ಏಕೆ?
 ೨. ವಿಭಿನ್ನ ಧರ್ಮಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಏರ್ಪಟ್ಟಾಗ ಸಂವೇದನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು 'ರಂಗೋಲಿ ಮತ್ತು ಮಗ' ಪದ್ಯ ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ?

೯. ಶವದ ಮನೆ

– ಚದುರಂಗ

ಧಣ್... '...'

ಗೋಡೆಗೆ ಜೋತುಬಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಗಡಿಯಾರ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಚಿಲ್ಲನೆ ಚೀರಿತು.
 ಹನ್ನೆರಡೂವರೆ ಗಂಟೆ!

ವಾರ್ಡಿನ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಆತು ಕುಳಿತು ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮುನಿಯ ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದು ಎಚ್ಚಿತ್ತ.

'ಹಾಳು ಗಡಿಯಾರ! ಯಾಕಾದರೂ ಹಾಕಿದರೋ ಇಲ್ಲಿ? ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಗೊರಕೆ ಹೊಡೀಲಿಲ್ಲ. ತಟ್ಟಿ, ತಟ್ಟಿ, ಏಳಿಸ್ತದೆ!'

ವಾರ್ಡ್‌ಬಾಯ್ ಮುನಿಯ ಗಡಿಯಾರವನ್ನೇ ದುರದುರನೆ ನೋಡಿದ. ಆದರೆ ಮುನಿಯನ ಕೋಪ ಗಡಿಯಾರದ ಮೇಲೆ ಏನೊಂದು ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಉದ್ದೇಗರಹಿತವಾಗಿ, ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತ ಸಾಗಿತ್ತು.

ತನ್ನೊಳಗೆ ಏನೇನೋ ಗೊಣಗಿದ ಮುನಿಯ.

ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಕಾಲ ಹಾಗೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೆ?

– ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

ನಿದ್ದೆಯ ತೊಟ್ಟಿಲು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೂಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ತಲೆಯೊರಗಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಮಲಗಲು ಅನುವಾದ ಮುನಿಯ.

ನಿದ್ದೆ? ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು ನಿದ್ದೆ?

ಅದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಒಂದು ವಾರ್ಡ್ ಅಲ್ಲವೆ? ತಾನು ರಾತ್ರಿ 'ಡ್ಯೂಟಿ'ಗೆ ನೇಮಕವಾದ ಒಬ್ಬ ವಾರ್ಡ್‌ಬಾಯ್ ಅಲ್ಲವೆ ?

...ಅಗೋ! ಬಂದಿತು ಆಗಲೇ 'ಬುಲಾವ್'.

ಹನ್ನೊಂದನೇ 'ಬೆಡ್ಡಿ'ನ ರೋಗಿ ಕ್ಷೀಣಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ. ವಿಧಿ ಇಲ್ಲದೆ, ಬೇಸರದಿಂದ ಎದ್ದು ರೋಗಿಯ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತ ಮುನಿಯ.

ರೋಗಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿತ್ತು.

ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದೆ, ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ- ಎಂದುಕೊಂಡರೆ, ಅವನ ತೆರೆದ ಬಾಯಿಂದ ಗಳಿಗೆಗೊಂದು ಸಲ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ 'ಅಮ್ಮಾ' ಎಂಬ ನರಳಾಟದ ಆರ್ತಸ್ವರ 'ಹುಚ್ಚು, ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು?' ಎಂದು ಅಣಕವಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಮುನಿಯ ತುಂಬಿದ ಮರುಕದಿಂದ ರೋಗಿಯನ್ನೇ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ.

ಏನೋ ಸಂಕಟವಾದಂತಾಯಿತು. ಕೊಂಚ ಹಾಲನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಬಹುದೆಂದು ಬಗೆದ.

ಆದರೆ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಲು ದಕ್ಕದೆ, ಕಟವಾಯಿಯಿಂದ ಹರಿದು ಹೊರಗೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು.

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತವಾಗಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಮುನಿಯ. ಆ ರೋಗಿಯ 'ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ, ಎಂಬ ಒಂದೊಂದು ಕೂಗು ಅವನದೆಯ ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ನಿಡಿದಾಗ ಉಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಹಿಂದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೇ ಬಂದು ಕುಳಿತ.

ಮತ್ತೆ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವುದೇ?

ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು.... ಬಂದರಲ್ಲವೇ?

ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಕವಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಿದ್ರೆಯ ತೆರೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹರಿದುಹೋಗಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸು ಯಾವುದೋ ಯೋಚನೆಯ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿತ್ತು.

ಏನು ಯೋಚನೆ?

ಇನ್ನೇನು, ಇದೆಯಲ್ಲ- ಹನ್ನೊಂದನೆ ಬೆಡ್! ಅನಿಷ್ಟ, ಒಂದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಬಲಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಈಗ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಆಹುತಿಯನ್ನು ನುಂಗಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಏನೋ?.....

ಧಣ್!.... '....' '....' '....'

ಮತ್ತೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದ ಮುನಿಯ.

ಹಾಳು ಗಡಿಯಾರ! ಪುನಃ ಚೀರುತ್ತಾ ಇದೆ- ಒಂದು ಗಂಟೆ, ಒಂದು ಗಂಟೆ ಎಂದು. ಮುನಿಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾರ ಶಾಪದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾರದ ಮೇಲೆ ಹರಿದುಹೋಯಿತು.

ಮುನಿಯ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ರೋಗಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಿದ.

ಎಲ್ಲ ರೋಗಿಗಳು ಶಾಂತವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದರು. ಹನ್ನೊಂದನೆ ಬೆಡ್ಡೂ ಈಗ ಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು.

ಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು!

ಏಕೆ?

ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ 'ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ' ಎಂಬ ಕೂಗು ಈಗ ಏಕೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿಲ್ಲ?

ಏನಾದರೂ.....?

ದಡದಡನೆ ಎದ್ದು ರೋಗಿಯ ಹತ್ತಿರ ಓಡಿ ಬಂದ

ಓ! ಉಸಿರೇ ಆಡುತ್ತಿಲ್ಲ.....

ಏನು ಮಾಡುವುದು?

ಮಾಡುವುದೇನು..... ಹೋಗಿ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆತರುವುದು.

* * *

ಮುನಿಯ ನೈಟ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಡಾಕ್ಟರ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಾಗ ಅವರು ನಿದ್ರಾದೇವಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮುಖವಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮುನಿಯ ಕೆಮ್ಮಿದ.

ಗಳಿಗೆಯ ಹಿಂದೆ ನಿರ್ಭೀತರಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದ ಡಾಕ್ಟರು ದಿಗಿಲಿನಿಂದ ಒಂದು ಬಾರಿ ನಡುಗಿದರು. ಕೆಮ್ಮಿದಾತ ಮೇಲಧಿಕಾರಿ ಆರ್.ಎಂ.ಓ. ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ನಡುಕ ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಮುನಿಯ ನಕ್ಕು,

"ಏಕೆ ಹೆದರುತ್ತೀರಿ, ನಾನು ಮುನಿಯ!" ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಹೋದ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯಿತು.

"ನೀನೇನೋ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವರ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಪನಂಬಿಕೆಯ ಲೇಪವಿತ್ತು.

"ಊ, ಸಾರ್," ಡಾಕ್ಟರ ಗಾಬರಿ ನೋಡಿ ಮುನಿಯನಿಗೆ ನಗು ಬಂತು.

"ಏನು ಬಂದೆ?" ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕೇಳಿದರು ಡಾಕ್ಟರು. ತಾವು ಡಾಕ್ಟರು, ಆತ ವಾರ್ಡ್‌ಬಾಯ್- ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ಬೆರೆತಿತ್ತು. ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ.

“ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಬೆಡ್ಡು, ಸಾರ್-”

“ಏನು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಬೆಡ್ಡು?”

“ಅದರ ಪೇಸಂಟು ಹೋತು, ಸಾರ್.”

“ಏನೋ ಅದು ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರೋದು?”

“ಆ ಪೇಸಂಟು ಸತ್ತುಹೋತು, ಸಾರ್.”

“ಯಾರೋ? ಆ ಗುಮಾಸ್ತೆ ನಾರಣಪ್ಪನೇನೋ?”

“ಊ, ಸಾರ್.”

“ಮಲೇರಿಯಾ ಆಗಿದ್ದೋನು?”

“ಔದು ಸಾರ್ ಅಂದೆ.”

“ಎಂಟು ಗಂಟೆಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದಾಗ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದನಲ್ಲೋ?”

“ಆಗ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ- ಈಗ ಗೂಟಕ್ ಅಂದ. ನೀವೇ ಬನ್ನಿ ಸಾರ್, ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ...”

“ಬೇಡ ಬೇಡ. ಸತ್ತು ಹೋದ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡೋದೇನು? ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ‘ಶವದ ಮನೆ’ಗೆ ಹಾಕಿಬಿಡು.”

* * *

ಶವದ ಮನೆ- ಎಂದರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಒಂದು ಕೋಣೆ, ಅಷ್ಟೆ, ಕತ್ತಲು ತನ್ನ ನಿರಂತರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಎತ್ತರವಾದ ಮೇಲ್ಭಾಗವೇಗೆ ಅಂಟಿದಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಕಿಟಕಿಯೊಂದರಿಂದ ಅಂಬೆಗಾಲಿಡುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದ್ರನ ನಸುಬೆಳಕು ದಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಹೆದರಿ ಅಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲೇ ನಿಂತಿತ್ತು.

ಗುಮಾಸ್ತೆ ನಾರಣಪ್ಪ “ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ” ಎಂದು ನರಳಾಡುತ್ತ, ಮಗ್ಗಲಾಗಿ, ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಕೊಂಡ.

ನಾರಣಪ್ಪ ಸತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ!

ಸತ್ತಿದಾನೆ ಎಂದು ವಾರ್ಡ್‌ಬಾಯ್ ಮುನಿಯ ಹೇಳಿದ. ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ಗನಾಗಿದ್ದ ಡಾಕ್ಟರು ಶವದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕು ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಂತೆ ಮುನಿಯ ಅವನನ್ನು ಶವದ ಮನೆಗೆ ಎಳೆದು ತಂದು ಹೆಣಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹಾಕಿದ್ದ.

ನಾರಣಪ್ಪ ಎದ್ದು ಕುಳಿತವನೇ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದ.

ಎತ್ತ ತಿರುಗಿದರೂ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ್ದು ಒಂದೇ- ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟ ಕತ್ತಲೆ!

ವಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ‘ಬೆಡ್’ಗಳು ಏನಾದವು? ಒಂದಾದರೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

ತನ್ನ ‘ಬೆಡ್’ ಏನಾಯಿತು?

ಇಲ್ಲ.... ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ !!!

ಆಹಾ, ಎಷ್ಟು ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತಿದೆ?- ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವಂತಿದೆಯಲ್ಲಾ? ಜ್ವರ ಬಂದವರನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಮಲಗಿಸುವುದೇ?

ಏನು ಕೇಡು ಬಂದಿದೆಯೋ ಈ ಜನಕ್ಕೆ?

ಗುಮಾಸ್ತೆ ನಾರಣಪ್ಪ ಮೈ ಮುರಿದು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಆಕಳಿಸಿದ.

ಆದರೆ ಆಕಳಿಕೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿತು.

ಏನದು?

ಶೋಕದ ಗೀತೆ.... ಕತ್ತಲ ಕುಹರದಿಂದ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಏಳುತ್ತಿತ್ತು. ಚಕಿತನಾದ ನಾರಣಪ್ಪ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆಲಿಸಿದ.

ಆಲಿಸುತ್ತ ಆಲಿಸುತ್ತ ಅವನ ಬಲಗಡೆ ಅಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮಿಂಚಿದಂತಾಯಿತು.

ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ!.... ಹೆಣದ ಆಕೃತಿ !! ಛೆ, ಛೆ, ಹೆಣ ಅಲ್ಲ.

ಹೆ-ಣ್ಣು!!!

ಆ ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು..... ಪ್ರಲಾಪ ದಿವ್ಯಗೀತೆಯಾಗಿ ಶವದ ಮನೆಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾರಣಪ್ಪ ದಿಗಿಲಿನಿಂದ ನಡುಗಿದ.

ಆ ಆಕೃತಿ ಹೆಣ್ಣಲ್ಲದಿದ್ದರೆ- ಆ ಹೆಣ್ಣು ಸುಂದರಿಯಾಗಿರದೆ ಇನ್ನೂ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ- ನಾರಣಪ್ಪ ಕೂಡಲೇ ಮೃತನಾಗುತ್ತಿದ್ದನೋ, ಏನೋ!

ಆ ಘೋರಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಕಾರ ಮಾತ್ರ ಬೆಳಕಾಗಿತ್ತು- ಕಾಳರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕುವ ಬಳ್ಳಿ ಮಿಂಚಿನಂತೆ!

ಹೆಣ್ಣು ನಾರಾಣಪ್ಪನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಮೀಪ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಮಂಡಿಯನ್ನು ಮಡಿಸಿ, ಕುಳಿತು, ನೀಳವಾದ ಕೂದಲ ರಾಶಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಹರಡಿ, ಎದುರಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಕಾಣದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಶೂನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಮೂಕವೇದನೆಯನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾರಣಪ್ಪ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿ, ಉಜ್ಜಿ ನೋಡಿದ- ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಪವಾಡ ಕನಸಲ್ಲವೇ? ಅಲ್ಲವೇ?

ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ !!!

ಕತ್ತಲ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳುತ್ತ ಎದ್ದಿತು ಗಂಡು ನಗುವಿನ ಅಟ್ಟಹಾಸದ ಕೇಕೆ!
ನಾರಣಪ್ಪ ಭೀತಿಯಿಂದ ಧರಧರನೆ ನಡುಗುತ್ತ ಸದ್ದು ಎದ್ದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದ.

ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ !!!

ಕೇಕೆ- ಅದರ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಮಿಂಚಿನ ಪ್ರಕಾಶ!

ಮಧ್ಯವಯಸ್ಸಿನ ಗಂಡಸೊಬ್ಬ ನಗುನಗುತ್ತ ಎದು ಕುಳಿತ.

ಹಿ-ಹಿ- ಹಿ!!

ದಿಗಿಲಿನಿಂದಲೇ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದ ನಾರಣಪ್ಪ.

ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ದಿಣ್ಣೆಯಂತೆ ಕೊಂಚ ಉಬ್ಬಿದ ಹಣೆ. ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಮೊನೆಯಾದ ಚುಚ್ಚುನೋಟದ ಕಣ್ಣು. ಪೊದೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ತುಟಿಯ ಅಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ಬರಲಾಗಿ ಬಾಗಿದ ಮೀಸೆಯ ರೀವಿ. ನಗುವಿನ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾದ ಬೆಳ್ಳಕಿಗಳಂತೆ ಸಾಲಿಟ್ಟ ಬಿಳಿಯ ಹಲ್ಲುಗಳು.

ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು:

‘ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ನಗುವನ್ನೂ ತನ್ನ ಜೊತೆಗೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು.’

ವ್ಯಕ್ತಿ ನಗುನಗುತ್ತಲೇ ನಾರಣಪ್ಪನೆಡೆಗೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿದ. ನಾರಣಪ್ಪನನ್ನೇ ನೋಡನೋಡುತ್ತಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚರಿ ತುಂಬಿತು.

“ಓ! ಇದೂ ಉಂಟು?.... ಬದುಕಿರೋರನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದುಹಾಕಾರಾ?”

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಲಿಸಿ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದ ನಾರಣಪ್ಪ ಕೇಳಿದ.

“ಏನಪ್ಪಾ ನೀನು ಹೇಳ್ತಾ ಇರೋದು?”

“ಅರ್ಧ ಆಗಲಾ? ನೋಡು, ನೀನು ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದೀಯಾ, ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ತಂದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ.”

“ಇಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ? ಇದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಜನರಲ್ ವಾರ್ಡ್ ಅಲ್ಲವೇ?”

“ಹೊ-ಹೊ-ಹೊ..... ಜನರಲ್ ವಾರ್ಡ್? ಅದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅರ್ಧ ಫರ್ಲಾಂಗ್ ಆಗ್ತದೆ.”

“ಅಂದರೆ ಇದು ಯಾವ ಸ್ಥಳ?”

“ಇದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸತ್ತು ಹೋಗಿ ವಾರಸುದಾರರು ಇಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಜಾಗ-ಶವದ ಮನೆ.”

ನಾರಣಪ್ಪನ ಹೃದಯದ ಬಡಿತ ಹಠಾತ್ತನೆ ನಿಂತಂತಾಯಿತು. ಮೈ ಕೂದಲು

ಭಯದಿಂದ ನಿಮಿರಿ ನಿಂತವು. ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೂರು ಕಾಗೆಗಳ ಕರ್ಕಶ ಮೇಳ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಭೀತಿಯ ತೆರೆ ಮುಸುಗಿತು.

ತಾನು.... ಶವದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ?

ಇರಲಾರದು. ಜ್ವರದ ತಾಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೋ ಕನಸು ಬೀಳುತ್ತಿರಬೇಕು! ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ, ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನತನಕ ಹೀಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ದೆವ್ವದ ಹಾಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವುದು? ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಳ್ಳೆಯವನ ಹಾಗೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡೋಣ- ಇಂಥ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮೌನವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು

“ಯಾರಪ್ಪ ನೀನು?”

“ನಾನು ವೆಂಕಟರಮಣ. ಕ್ಷೌರಿಕರ ವೆಂಕಟರಮಣ.

“ನೀನು ಕ್ಷೌರ ಮಾಡುತ್ತೀಯಾ?”

“ಮಾಡಿದ್ದೆ.... ಓ! ಎಷ್ಟು ಚೆಂದಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಅಂತ? ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಲೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಹಾಯಾಗಿ ಪೇಪರ್ ಓದ್ತಾನೋ ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದ್ತಾನೋ ಕುಕ್ಕುರಿಸೋರು. ಅವರ ತಲೆ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕತ್ತಿ ಆಡೋದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಆಗ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿ ‘ಆಯ್ತು, ಏಳಿ ಸ್ವಾಮಿ’ ಅಂದಾಗ ಅವರು ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿ ತಲೆದೂಗಿ ‘ಭಲೆ! ಕ್ಷೌರಿಕ ಅಂದರೆ ವೆಂಕಟರಮಣನ ಹೆಸರು ಹೇಳಬೇಕು.’ ಅಂದಿದ್ದರು.”

“ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಶವದ ಮನೆಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ ನೀನು?”

“ಎಲ್ಲ ಆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಪ್ರಭಾವ!”

“ಹಾಗೆಂದರೆ?”

“ಕೇಳು - ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಶ್ರೀಮಂತರೊಬ್ಬರ ಮನೆಯ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಚೌರ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಆಗ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆ ಮುಂದೆ ಚೆಂಡಾಟ ಆಡ್ತಾ ಇದ್ದರು. ನಾನು ಚೌರ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದರೆ, ಆ ಶ್ರೀಮಂತನ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ! ಆ ಚೆಂಡು ಹೋದ ಕಡೆ ತಲೆ ತಿರುಗಿಸಿಬಿಡೋನು. ನನಗೂ ಅವನ ತಲೆನ ಹಿಡಿದು ಹತೋಟೀಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸಾಕು ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಯ್ತು. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಮಹಾರಾಯನ ಚೌರ ಮುಗಿಸ್ತೀನೋ ಅಂತ ಆಗಿತ್ತು ನನಗೆ! ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗರು ಆಡ್ತಾ ಇದ್ದ ಚೆಂಡು ಬಂದು ನಾನು ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೈಗೆ ಪಟ್ಟನೆ ಬಡೀತು...”

“ಆಮೇಲೆ ನಾನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಆ ಶ್ರೀಮಂತನ ಮೂಗನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ಹಾಕಿತು.... ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ !!!”

“ಆಮೇಲೆ?”

“ಚೆನ್ನಾಯ್ತು.”

“ಅಷ್ಟೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಾಳು ಕತ್ತಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಎಡದ ಕೈಗೂ ತಗುಲಿತು.”

“ಛೆ, ಛೆ!”

“ಛೆ, ಇಲ್ಲ. ಛಿ ಇಲ್ಲ, ಕೇಳು” ಆಮೇಲೆ ಅವನನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನೂ ಇದೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ತಂದು ಹಾಕಿದರು.

“ಏಕೆ-ನಿನಗೆ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಗಾಯವಾಯಿತೇ?”

“ಗಾಯ ದೊಡ್ಡದಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ ರೋಗ ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು.”

“ಅಂದರೆ?”

“ಅಂದರೆ, ಆ ಮಹಾರಾಯ ಎಲ್ಲೋ ರೋಗ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಸರಿ- ಆ ರೋಗ, ಕತ್ತಿಜೊತೇಲೇ ನನ್ನ ಬೆರಳಿನ ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಬೆರೆತುಹೋಯಿತು.”

“ಅಯ್ಯೋ ಅನಿಷ್ಟ! ಅದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪತ್ರೇಲಿ ಔಷಧ ಕೊಟ್ಟು ತಾನೇ?”

“ಆಸ್ಪತ್ರೇಲಿ ಔಷಧ?... ಬಡವರಿಗೆಲ್ಲಯ್ಯಾ ಔಷಧ ಕೊಡ್ತಾರೆ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ? ಇವು ಇರೋದೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ನೋಡು. ಮೂಗು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋದರೂ ಆ ಶ್ರೀಮಂತ ಬದುಕಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಬರೀ ಬೆರಳು ಕತ್ತರಿಸಿದ ನಾನು ವೃಥಾ ಜೀವ ಬಿಟ್ಟು ಈ ಶವದ ಮನೆ ಸೇರಬೇಕಾಯಿತು.”

“ಎಂಥಾ ಅನ್ಯಾಯ!”

“ಅ-ನ್ಯಾ-ಯ!.... ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ !!!- ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯವೇ!....ಈಗ ಈ ಹುಡುಗಿ ಇದಾಳೆ ನೋಡು....”

“ಹೂೂ” ಎಂದು ಅವಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದ ನಾರಣಪ್ಪ.

ಶೋಕದ ಗೀತೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಸಾಗಿತ್ತು.

“ಇವಳ ಹೆಸರು ಮಹಾದೇವಿ.”

“ದಿವ್ಯವಾದ ಹೆಸರು!”

“ಕೇಳು. ಇವಳ ಗಂಡ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನ ಜೊತೆ ಅವಳೂ ಮಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಳು.

“ಸರಿ.”

“ಜೀವನ ಹೇಗೋ ನಡೀತಾ ಇತ್ತು. ಹೇಗೋ ಏನು, ಚೆನ್ನಾಗೇ ನಡೀತಾ ಇತ್ತು

ಅಂತ ಇಟ್ಟುಕೋ. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಇವರ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಸಾರ ಚೊಕ್ಕವಾಗೇ ನಡೆದಿತ್ತು...”

“ಹೂೂ”

“ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ಮಹಾದೇವಿಯನ್ನು ತುಂಬ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮಹಾದೇವಿಯೂ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪ್ರೇಮ ದೇವತೆಗಳೂ ಕರುಬುವಂಥಾ ಪ್ರೇಮ! ನೋಡು, ದೇವತೆಗಳೂ ಕರುಬಿದರೋ ಏನೋ, ಒಂದು ಅಚಾತುರ್ಯ ನಡೆದುಹೋಯ್ತು.”

“ಏನಾಯಿತು?”

“ಒಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕೂಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಿಲ್ಲಿನ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಇವಳು ಹೋದಾಗ ಆತ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಇವಳ ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡಿದ...”

ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಇದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಮಹಾದೇವಿಯು ಆಕೃತಿ ನಡಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶೋಕಗೀತೆ ಉನ್ನತವಾಗಿ, ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ, ಕರುಳು ಕೊರೆಯುವಂತೆ, ಶವದ ಮನೆಯ ಅಡ್ಡಿ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ತವಕಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

“ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಮಹಾದೇವಿಗೆ ಜೀವನವೇ ಬೇಸರವಾಯಿತು. ಗಂಡನಿಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸಲು ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ಮನೇಲಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾಗ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಯ ಮೈಮೇಲೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಳು. ಸೀರೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಉರೀತಾ ಇತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿದ್ದೋನು, ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಇವಳ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಅವನ ಎದೆ ಜಗ್ ಎಂದಿತು. ಬೇಗ ಬೇಗ ಕಂಬಳಿ ತಂದು ಇವಳ ಮೈಮೇಲೆ ಸುತ್ತಿ ಬೆಂಕಿ ಆರಿಸಿದ. ಆಮೇಲೆ ಇವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬಂದ . ಇಲ್ಲಿ ‘ಬೆಡ್ ಖಾಲಿ ಇಲ್ಲ; ಅದಿಲ್ಲ ಇದಿಲ್ಲ’ ಅಂತ ಬಹಳ ಗೊಣಗಿದ ಮೇಲೆ ಏನೋ ಹೋಗಲಿ ಅಂತ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು. ನೀನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಾ ವಾರ್ಡ್, ಅದರ ಪಕ್ಕದ ಹೆಂಗಸರ ವಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಇವಳನ್ನು ಮಲಗಿಸಿದರು. ಇವಳ ಸುಟ್ಟ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ‘ಟರ್ಪೆಂಟೈನ್’ ಹಚ್ಚೋರೂ ಗತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ! ಬಡವರು ಅಂದರೆ ಇದ್ದದ್ದೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಬುಡ್ಡದೆ, ನಾರಣಪ್ಪ!”

“ಅದು ನಿಜ. ಆಮೇಲೆ?”

“ಆಮೇಲೇನು, ಯಾರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇವಳು ಗೊಟಕ್ ಅಂದಳು. ಸರಿ ಪೀಡೆಮುಖ ನೋಡೋದೆ ತಪ್ಪಿತೂ ಅಂತ ಇವಳ ಹೆಣಾನ ಎಳೆದು ತಂದು ಈ ಶವದ ಮನೇಗೆ ಹಾಕಿದರು.”

“ಏಕೆ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ಇವಳ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆ?”

“ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡೋದು? ಇವಳು ಸತ್ತಳು ಅಂದಕೂಡಲೆ ಅವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡೀತು...”

ವೆಂಟರಮಣಯ್ಯನ ಮಾತು ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ, ಮಹಾದೇವಿಯ ಸಂಕಟದ ಆರ್ತನಾದ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉಲ್ಬಣವಾಗಿ ಭೀಕರವಾಯಿತು. ಸಣ್ಣಗೆ ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆ ರೋಯ್ಯನೆ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಧಗ್ಗನೆ ಕೆದರಿ ಏಳುವಂತೆ, ಮಹಾದೇವಿಯ ಹೃದಯ ಯಾತನೆಯ ನೆನಪಿನ ಸುಂಟರಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾದಂತಿತ್ತು.

ಮಹಾದೇವಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ತನುವನ್ನೇ ನೀಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಎಂತಹ ಭವ್ಯ ಬಾಳು ಇದು!

ಮಹಾದೇವಿಯಂಥ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಸಾಮೀಪ್ಯ ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಸತ್ತು ಬದುಕಿದಳು ಮಹಾದೇವಿ ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಹೊರಗೆ ಬದುಕಿದವರ ಜೀವನ ಎಷ್ಟು ಹೇಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಾಗ ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ಮಹಾದೇವಿಯ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳುವುದು ಲೇಸು ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಮತ್ತೆ ಏನೋ ಮಿಂಚಿದಂತಾಯಿತು.

“ಮಸಾಲೆ ಒಂದು, ಸಾದಾ ಎರಡು”- ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನ ಹೆಣ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತ್ತು.

ನಾರಾಣಪ್ಪ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟ.

ನಾರಣಪ್ಪನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ವೆಂಕಟರಮಯ್ಯನಿಗೆ ನಗು ಹಾಲು ಉಕ್ಕಿದಂತೆ ಉಕ್ಕಿತು.

ಹಿ-ಹಿ- ಹಿ !!!

ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನ ನಗು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ! ಅವನ ನಗು ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ ಬಂದು ನಾರಣಪ್ಪನ ಭೀತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿತು.

ನಾರಣಪ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧನಗೊಂಡು ಉಸಿರಾಡಿದ.

“ಗುಲಾಬ್ ಜಾಮೂನ್, ಜಿಲೇಬಿ, ಸೋಹನ್ ಪಪ್ಪಡಿ, ಜಹಾಂಗೀರ್, ದೂದ್‌ಪೇಡ...” ಹುಡುಗನ ಹೆಣ ಕೂಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ನಗುನಗುತ್ತಲೇ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಗದರಿಸಿ;

“ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸೋ, ಮಾರಾಯ. ಜಾಮೂನಂತೆ ಜಿಲೇಬಿಯಂತೆ- ಹಾಗಂತ ಅರಚಿ ನಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿಸಿಬಿಡ್ತಿಯಾ, ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಾ!”

ನಾರಣಪ್ಪನ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿತು. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನನ್ನು ಕೇಳಿದ:

“ಯಾರು ಈತ?”

“ಈತ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಮುಂದುಗಡೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೋಟೆಲ್ ಇದೆಯಲ್ಲ”

“ಹ್ಲೂ”

“ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಾಣಿ”.

“ಈ ಶವದ ಮನೆಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದ?”

“ಆ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇವನು ಸರ್ವರ್ ಆಗಿದ್ದ. ಹುಡುಗ ಬಲುಚೂಟಿ. ಹತ್ತು ಜನರ ಕೆಲಸ ಇವನೊಬ್ಬನೇ ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ. ‘ರಘು’ ಅಂತ ಕೂಗೋದೇ ತಡ ಹಾಜರ್‌ಭಾಷಿಯಾಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ. ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಇವನನ್ನು ಕೂಗೋರೇ! ನಾನೂ ಆಗಾಗ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದೆ ಆ ಹೋಟೆಲಿಗೆ. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಮೊಹಲ್ಲಾ ತಿರುಗಿ, ಎಷ್ಟೋ ತಲೆಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿ ‘ಉಸ್ಸಪ್ಪ’ ಅಂತ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗ ಈ ಹುಡುಗ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾ ಇದ್ದ. ಇವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ, ಅಗೋ! ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ನಲೀತಾ ಇದೆಯಲ್ಲಾ ಅದೇ ನಗು ಕುಣಿತಾ ಇರಿತ್ತು. ಆಗ ಇವನ ಕೈಲಿ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸು ನೀರು ಕುಡಿದರೂ ಸಾಕು, ಮೈದಣಿವೆಲ್ಲ ಓಡಿಹೋಗಿತ್ತು...”

ನಾರಣಪ್ಪ ಮಾಣಿಯನ್ನೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆ ಹುಡುಗ ಉಡುಪಿಯ ಕಡೆಯ ರೂಪವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕದ್ದು ತನ್ನೊಬ್ಬನ ದೇಹದೊಳಗೇ ಅವಿತಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಂತಿತ್ತು.

ನಗುನಗುತ್ತ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಮುಂದುವರಿಸಿದ:

“ಹೋಟೆಲಿನ ಖ್ಯಾತಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಅವರ ಮಾಲೀಕ ದೆಹಲಿಯ ಭದ್ರೀ ಸೇರಿನ ಹಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆನೂ ತುಂಬುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ಹೋಟೆಲಿನ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ನಮ್ಮ ಮಾಣಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಜ್ವರ ಬಂತು... ಜ್ವರದಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ. ಜ್ವರ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು; ‘ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರ್ತೇನೆ’ ಅಂತ ಸೇತನ್ನ ರಜಾ ಕೇಳಿದ. ಇಂಥಾ ಏನೂ ಅರಿಯದ ಹುಡುಗರ ಶ್ರಮದಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಗಳಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಸೇತ್ ಗರ್ವದಿಂದ ‘ರಜಾ ಕೊಡೇಕೆ ಆಗೋದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನವರಾತ್ರಿ ಸಮಯ; ಇಂಥಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಜ್ವರ ಬಂದದ್ದೇ ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಊರಿಗೆಳಬೇಕು ಅಂತ ಆಟ ಹೂಡಿದ್ದೀಯ? ಭಡವ! ನಡಿ, ಕೆಲಸ ಮಾಡು’ ಎಂದು ಅಬ್ಬರಿಸಿದ.”

“ಎಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಜನ!”

“ಮಾಣಿಯ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಕೆಡುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಜ್ವರ ವಿಷಮಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು.”

“ಆಗಲಾದರೂ ಆ ಸೇರಿಗೆ ಕರುಣೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಹ್ಲಿ-ಹ್ಲಿ-ಹ್ಲಿ !!!...ಕರುಣೆ! ಆ ಜನಕ್ಕೆ ಕರುಣೆ ಅಂತ ಅನ್ನೋದು ಗೊತ್ತಿದೆಯಾ?— ಅವನು ಮಾಡಿದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ ಅಂದರೆ ಜ್ವರ ವಿಪರೀತಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದಾಗ ಮಾಣೀನ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟ.. ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಸತ್ತುಗಿತ್ತು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಾನು ಅನ್ನೋ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ.”

“ಸರಿಹೋಯ್ತು. ಅದೇನೋ ಗಾದೆ ಹೇಳ್ತಾರಲ್ಲ ‘ಹುರಿಯೋ ಬಾಂಡಲಿಯಿಂದ ಉರಿಯೋ ಬೆಂಕಿಗೆ’ ಅಂತ – ಹಾಗಾಯ್ತು.”

“ಹಾಗೇ ಆಯ್ತು. ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯೋರು ಆ ಸೇರಿಗಿಂತಲೂ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಂಡರು ಈ ಮಾಣೀನ! ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡ್ತರಲಿಲ್ಲ, ಆಹಾರ ಕೊಡ್ತರಲಿಲ್ಲ; ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಸುಳಿದೇ ನೋಡ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ! ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಈ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೈಯಾರ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರು ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯೋರು.” ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮುಖ ಒರೆಸಿಕೊಂಡ.

ಮಾಣಿಯ ಹೆಣ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟ ಸದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

ಆದರೆ ಆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಒಂದು ಗಳಿಗೆ—

ಮರುಗಳಿಗೆಗೆ ನಗು ಬಂದು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಸ್ಥಳವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿತು. ಮಾಣಿಗೆ ಏನೋ ಅವಸರ! ಏನೋ ಗಡಿಬಿಡಿ! ಜನ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಕಳವಳ!

ಮಾಣಿ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ನೋಡಲು ತುಂಬಾ ಮುದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ.

ಮಾಣಿ ಹಾಗೇ ಆಡುತ್ತಿರಬೇಕು, ತಾನು ಸದಾ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಾಗೇ ನೋಡುತ್ತಿರಬೇಕು— ಎನಿಸಿತು ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ!...

ಮತ್ತೆ ಮಿಂಚಿನ ಮಂದಹಾಸ!

ತೂರಾಡುತ್ತ... ತೂರಾಡುತ್ತ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ಯಾರಿವನು?

ಪ್ರಶ್ನೆ ನಾರಣಪ್ಪನ ತಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮೊದಲೇ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಹೇಳಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದ:

“ಆತನನ್ನು ನೋಡು. ಅವನೊಬ್ಬ ಜಲಗಾರ. ಈ ನಗರ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಸಮಸ್ತ ಕೆಲಸವೂ ಅವನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ನಗರದ ಬೀದಿಗಳನ್ನು ಅದರ ಸಂದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ ಅವನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ, ಅವನ ವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ವಸತಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಪಾಪ!”

“ಸರಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ಕೊಳಕಿನಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಇದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂತು...”

“ಬರದೇ ಇರುತ್ತದೆಯೇ!”

“ಸೇರಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಅಂತ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬಂದ. ಆದರೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ?”

“ಆಮೇಲೆ?”

“ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಹುಳಿತು, ಕೊಳಿತು, ನಾರುತ್ನಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಮುಂದಿನ ರಸ್ತೆಯ ಫುಟ್‌ಪಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ.. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದುದಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವರ ಸವಾರಿ ಆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತೈಸುವುದೆಂಬ ವದಂತಿ ಹಬ್ಬಿತು. ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವರು ಬರುವಾಗ ಈ ಅನಿಷ್ಟ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಬಹುದೇ?— ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವನನ್ನೆತ್ತಿಸಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಒಳಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹೇಗೋ ಜಾಗ ಮಾಡಿ ಸೇರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅವನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಯಿತು. ಪ್ರಾಣ ಹೋದದ್ದೇ ಸರಿ. ಮುಲಾಜಿಲ್ಲದೆ ಈ ಶವದ ಮನೆಗೆ ಎತ್ತಿ ತಂದು ಹಾಕಿದರು.”

“ಅಬ್ಬಾ! ಎಂಥಾ ಹೇಸಿಗೆಗೆಟ್ಟ ಜನ?”

ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ತೀರ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು.

ಅವನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಥೆ ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಸುತ್ತ ನೂರಾರು ಕಡೆ ಮಿಂಚಿದಂತಾಯಿತು.

ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆಗೆಯುವುದರೊಳಗೇ ನೂರಾರು ಹೆಣಗಳು ಅಸಾಧ್ಯ ಕೋಲಾಹಲ ಮಾಡುತ್ತಾ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಿದ್ದವು.

ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಮಿಕವರ್ಗ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಂತಿತ್ತು. ರೈತ ಗಂಡಸರು— ಹೆಂಗಸರು ಬಿತ್ತುವುದರಲ್ಲಿ ಕೇರುವುದರಲ್ಲಿ, ಕುಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ; ಗೊಲ್ಲರು ಆಕಳ ಹಾಲು ಕರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ; ಬೆಸ್ತರು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ; ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕೂಲಿಗಳು ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವುದರಲ್ಲಿ, ಪಿಂಗಾಣಿ ಸಾಮಾನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಉಕ್ಕು ತಯಾರಿಸುವುದೇ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿ ಬಳಸಿ ತನ್ನ ಸಂಗೀತದ ಹೊನಲಿನಲ್ಲಿ ತೆಳ್ಳನೆ ತೇಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಮಹಾದೇವಿಯ ದಿವ್ಯಗೀತೆ.

ಆ ಗೀತೆಗೆ ಪಕ್ಕ ವಾದ್ಯದಂತೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು ಮಾಣಿಯ ‘ಮಸಾಲೆ ಒಂದು, ಸಾದಾ ಎರಡು’.

ಆದರೆ ಈ ಕನಸಿನ ಲೋಕದ ಸ್ವಪ್ನ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಆಗಾಗ ಹುರುಪೇರುತ್ತಿದ್ದುದು ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನ ಗಂಡು ಕಂಠದಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ಹ್ಲಿ-ಹ್ಲಿ- ಹ್ಲಿ ನಗುವಿನಿಂದ.

ನಾರಣಪ್ಪ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಆಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಈ ಕನಸಿನ ಲೋಕ, ಇಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಇವರ ಗೀತ, ಭವ್ಯ ದೃಶ್ಯಗಳು—

ಇವೆಲ್ಲವೂ ಚಿರಕಾಲ ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ತಾನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರಬೇಕು- ಎಂದೆನಿಸಿತು ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ.

ಆದರೆ ನಾರಣಪ್ಪ ತಾತ್ವಿಕನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು-ಜೀವನ ನಷ್ಟರ ಎಂದು! ಪಾಪ, ಅವನ ಕನಸಿನ ಲೋಕವೂ ಈ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾಗಿತ್ತು.

ಬೆಳಕು ಹರಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಹಾಗೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ದಡಬಡನೆ ಮಲಗಲು ಆರಂಭಿಸಿದುವು.

ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ಒಂದು ಸುಂದರ ಕನಸು ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಡೆಯದಾಗಿ ಮಲಗಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ. ಅವನು ಹಿ-ಹಿ-ಹಿ ಎಂದು ಕುಲುಕುತ್ತಾ ಮಲಗುವುದಕ್ಕೂ ಶವದ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಕಿರ್ರೆಂದು ಸದ್ದುಮಾಡಿ ತೆರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಒಂದಾಯಿತು. ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ವಾರ್ಡ್‌ಬಾಯ್ ಮುನಿಯನೂ ನೈಟ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಡಾಕ್ಟರೂ ನಿಂತಿದ್ದರು. ನಾರಣಪ್ಪ ಗಡಗನೆ ನಡುಗುತ್ತ ನೋಡಿದ. ಭೀತಿ ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಪ್ರಚಂಡ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಬಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊರಗಿನ ನಿರ್ದಯ ಜಗತ್ತು ತನ್ನ ಕರಾಳ ರೂಪವನ್ನು ನಗ್ನವಾಗಿ ಒಂದು ಸಲ ತೋರಿದಂತಾಗಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ.... ಕಾಸಿಗೆ ಕಾಸು ಎಣಿಸುವ ಆ ಸಾಹುಕಾರ; ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಮುಗಿಯದ ಈ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ. ಆ ತುಟ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸಂಬಳ, ಸದಾ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ನರಳುವ ಆ ಹೆಂಡತಿ, ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ ಮಕ್ಕಳು- ಇವು ಅವನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಂತಾಯಿತು.

ನಾರಣಪ್ಪನ ನಡುಕ ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಮತ್ತೆ ಮುನಿಯನೂ ಆ ಡಾಕ್ಟರೂ ತನ್ನನ್ನು ಆ ಹೊರಗಿನ ನರಕಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತ ಎಳೆದು ಹಾಕುವರೆಂದು ದಿಗಿಲುಗೊಂಡ.

ಒಲ್ಲೆ, ಆ ನರಕಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಹೋಗಲೊಲ್ಲೆ ಎಂದಿತು ಅವನ ನೊಂದ ಮನಸ್ಸು.

ತಲೆ ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಬಂದಿತು.

ಕುಳಿತಿದ್ದವನು ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟ.

ಡಾಕ್ಟರೂ ಮುನಿಯನೂ ಓಡಿ ಬಂದರು.

ಬಹಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದ ಮೇಲೆ ಡಾಕ್ಟರು.

“ಈತ ವಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಜ್ವರದ ತಾಪಕ್ಕೆ ಮೂರ್ಛಿಹೋಗಿದ್ದ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದುಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನ ಬಂತು. ಸುತ್ತ ಹೆಣ ಬಿದ್ದಿದ್ದು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಆ ಭೀತಿಯಿಂದ ಹೃದಯಸ್ತಂಭನವಾಗಿ ಈಗ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದರು.

ಮುನಿಯ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ.

“ಹಂಗಾ ಸಾಮೀ?” ಎಂದ.

ಸುತ್ತ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಶವಗಳು ತಮ್ಮೊಳಗೇ ಮೌನವಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲೂ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ‘ಹಿ- ಹಿ- ಹಿ ’ ಎಂದು ಕೇಳದ ಸಣ್ಣ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕುಲುಕುತ್ತಿದ್ದ.

ಅವನ ನಗು ಡಾಕ್ಟರಿಗಾಗಲಿ ಮುನಿಯನಿಗಾಗಲಿ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಕೇಳಿದ್ದು ಗುಮಾಸ್ತೆ ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೇ!

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾರಣಪ್ಪನ ಬಿಳಿ ಮುಖ ನಗುವಿನ ಲಹರಿಯಿಂದ ಸುಳಿ ಸುಳಿಯಾಯಿತು.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಚದುರಂಗ (೧೯೧೬ - ೧೯೯೮)

ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯರಾಜೇ ಅರಸ್ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ‘ಚದುರಂಗ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ‘ಸರ್ವಮಂಗಳಾ’ ‘ಉಯ್ಯಾಲೆ’ ‘ವೈಶಾಖ’ ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ‘ಕುಮಾರರಾಮ’ ಅವರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕ. ‘ಸ್ವಪ್ನ ಸುಂದರಿ’, ‘ಶವದ ಮನೆ’, ‘ಇಣುಕು ನೋಟ’, ‘ಬಂಗಾರದ ಗೆಜ್ಜೆ’, ‘ಮೀನಿನ ಹೆಜ್ಜೆ’ ಇವುಗಳು ಇವರ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು. ಕ್ವಾಟಿ, ಜಿಂಕೆ ಮಾನವ, ಅಲೆಗಳು ಇವು ಅವರ ಇತರ ಕೃತಿಗಳು. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನಿತ್ತು ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಬುಲಾವ್- ಕರೆ; ಆರ್ತಸ್ವರ- ನೋವಿನ ಧ್ವನಿ; ಕಟವಾಯ್- ಬಾಯಿಯ ಕೊನೆ; ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತ- ಅಲ್ಲಾಡದಿರುವ; ನಿಡಿದಾಗಿ- ದೀರ್ಘವಾಗಿ; ಆರ್.ಎಂ.ಓ- ಸ್ಥಾನಿಕ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿ (ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಆಫೀಸರ್); ಗೊಟಕ್ ಅಂದ- ಸತ್ತುಹೋದ; ಕುಹರ- ಗುಹೆ, ಗವಿ; ಬರಲು- ಪೊರಕೆ; ಅವ್ಯಾಹತ- ಒಂದೇ ಸಮನೆ, ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ; ಹಾಜರ್ ಭಾಷಿ- ಕರೆದ ಕೂಡಲೇ ಬರುವ; ಜಲಗಾರ-ಕಸ ಗುಡಿಸುವವನು, ಚಾಡಮಾಲಿ ಉಪಕ್ರಮಿಸು- ಪ್ರಾರಂಭಿಸು; ಹೃದಯ ಸ್ತಂಭನ- ಎದೆ ಬಡಿತ ನಿಲ್ಲುವುದು.

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ಒಂದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು
೨. ತಗೊಂಡುಹೋಗಿ ಶವದ ಮನೆಗೆ ಹಾಕಿಬಿಡು
೩. ಬದುಕಿರೋರನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದುಹಾಕಾರಾ ?
೪. ಬಡವರಿಗೆಲ್ಲಯ್ಯಾ ಔಷಧಿ ಕೊಡ್ತಾರೆ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ
೫. ಮಸಾಲೆ ಒಂದು, ಸಾದಾ ಎರಡು

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಮುನಿಯ ಯಾರು ?
೨. ಮಹಾದೇವಿಯ ಗಂಡನ ಹೆಸರೇನು ?
೩. ರಘು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ?
೪. ಮಾಣಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದರು ?
೫. ಜಲಗಾರನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಯಾವುದು ?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ವೆಂಕಟರಮಣ ಯಾರು ? ಅವನು ಶವದ ಮನೆ ಸೇರಲು ಕಾರಣವೇನು?
೨. ವೆಂಕಟರಮಣ ಹೇಳಿದ ಮಹಾದೇವಿಯ ದುರಂತ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೩. ರಘು ಯಾರು ? ಅವನು ಶವದ ಮನೆ ಸೇರಲು ಕಾರಣವೇನು ?
೪. ವೆಂಕಟರಮಣ ಹೇಳಿದ ಜಲಗಾರನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. 'ಶವದ ಮನೆ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ವಿಡಂಬನೆ ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ ?
೨. ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ಶವದ ಮನೆಯ ಒಳಗಿನ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಬದುಕು ಹೇಗೆ ಕಂಡಿತು ?
೩. ನಾರಣಪ್ಪ ಮತ್ತೆ ಆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೊಲ್ಲೆ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು ?

೧೦. ಪವಿತ್ರ ವೃಕ್ಷ: ಅಶ್ವತ್ಥ

– ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ

ಸಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ ಬಹುದೂರ ನಡೆದು ಕಡೆಗೆ ರಾಮೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯದ ಪಕ್ಕವನ್ನು ಸೇರಿದೆವು. ಬರಿಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದಿದ್ದವರನ್ನು ಆದರದಿಂದ 'ಬಾ' ಎಂದು ಕರೆಯುವಂತೆ ಅಶ್ವತ್ಥ ಮರ ಕಾಣಿಸಿತು. ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡು ತುಂಬ ಎಲೆ ಚಾಮರಗಳನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಊಟದ ಪೊಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದೆವು. ಅಶ್ವತ್ಥದ ನೆಳಲೂ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಮರದ ಎಲೆಗಳು ಅಲುಗಾಡುವ ನಿನದವೂ ಇಂಪಾಗಿದ್ದವು. "ಅಶ್ವತ್ಥ ದಿವ್ಯ ವೃಕ್ಷ. ಪಾಪನಿವಾರಣೆ; ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ನಿವಾಸ. ಬೋಧಿಸತ್ವ ಸ್ವರೂಪ. ಹಸಿದ ಹುಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಎಳೆ ಚಿಗುರನ್ನೀಯುತ್ತದೆ. ಯತಿಗಳಿಗೆ ತೋಗಟಿಯನ್ನೀಯುತ್ತದೆ; ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಹಣ್ಣು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದವನಿಗೆ ತಂಪು ನೆಳಲನ್ನೀಯುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಅರ್ಥಕೊಡುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸುಭಾಷಿತವೊಂದಿದೆ.

ವೇದಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಪಂಚ ಪಡೆದು, ಇವತ್ತಿಗೂ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮರ ಅಶ್ವತ್ಥ. (ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಮರವನ್ನೇ ಪಿಪ್ಪಲಾ ಎಂದು ಕರೆದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ). ಮುಂದೆ ಚೌಬೀನೆಯಿಂದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ಸಂಗತಿ ಋಗ್ವೇದದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಮರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಹುದುಗಿರುವುದನ್ನು ವೇದಾನುಯಾಯಿಗಳು ಕಂಡಿದ್ದರು. – "ಗಾಯತ್ರಂ ಅಸಿ ತ್ರಿಷ್ಟುಭ್ ಅಸಿ" ಎಂದು ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಕಡೆಗೋಲನ್ನು ಆಧಾರಾರಣಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಡೆದರು; ಅಗ್ನಿದೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ, ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರಜ್ಜಲಿಸಿದ.

ಅಶ್ವತ್ಥಮರ ಇತರ ಮರಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದು, ಆ ಮರವನ್ನು ತನ್ನ ಬೇರುಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದು ಹಿಂಡಿ, ಆಧಾರಮರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತಡೆದು, ಕೊನೆಗೆ ಆಧಾರಮರವನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಮಾತ್ರ ಜಯಪ್ರದವಾಗಿ ಮೆಟ್ಟಿನಿಂತದ್ದನ್ನು ವೇದಋಷಿಗಳು ಕಂಡಿದ್ದರು. ಈ ವಿನಾಶತ್ವದ ಕುರುಹಾಗಿ ಅಶ್ವತ್ಥವನ್ನು ವೈಬಾಧ ಎಂದೂ ಕರೆದರು. ಅರ್ಧವರ್ಣ ವೇದದಲ್ಲಿ ಈ ಆಧಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದು "ಓ ಅಶ್ವತ್ಥ! ಎದುರಿಗಳನ್ನು

ಅಳಿಸು!” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ವಾಡಿಕೆಯಿದ್ದಂತೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಗ್ನಿಯ ನಿವಾಸ ಇದೆಂದೂ, ಮೂರನೆಯ ಸ್ವರ್ಗದ ದೇವತೆಗಳ ಬಿಡದಿ ಇದೆಂದೂ ನುಡಿದರು. ಖದಿರಮರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಅಶ್ವತ್ಥವನ್ನು ಕಂಡು “ಗಂಡನಿಂದ ಗಂಡು ಜನಿಸಿದಂತೆ!” ಎಂದರು. ಅಶ್ವತ್ಥವನ್ನು ಗೂಳಿಯ ಬಲಕ್ಕೂ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಸಿದರು.

ಬೌದ್ಧಮತದ ಉದಯದೊಂದಿಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥಚರಿತ್ರೆಯ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಗೌತಮನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಪಡೆದು ಬುದ್ಧನಾದದ್ದು ಅಶ್ವತ್ಥ ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ.

“ನಾವಾರೋ ಜಗಕೇನೋ ಎಂತೋ

ಈ ಬಾಳಿನ ಬಳಿಕೇನುಂಟೋ

ಆ ಚಿಂತೆಗಳಿಗೇಕೋ ಬರಿದು

ದಯೆಯೊಂದೇ ದೈವವು ಸೌಗತವು” (ವಿ.ಸೀ.)

ಎಂಬ ಹೊಸ ವಿನಯದ ಹಿರಿಯವರನ್ನು ಹರಿಸಿದ ಮರ ಇದು. ಅಂದಿನಿಂದ ಬೌದ್ಧರಿಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥ ಬೋಧಿ ಒಂದು ಪವಿತ್ರ ವೃಕ್ಷವಾಯಿತು. ಬುದ್ಧಗಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಶ್ವತ್ಥದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದು ಎಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ. ಎಂದರೆ ಈ ಮರದ ವಯಸ್ಸು ೨೫೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಇದನ್ನು ನಂಬುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ; ನಂಬದಿರುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಎರಡಕ್ಕೂ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ, ಇದು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ, ಅಶೋಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೃಜನೆಗೊಂಡ ಬಾರ್ಹತ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧನ ಪ್ರತಿಮೆ ಕಾಣದು. ಆಗಿನ ಬೌದ್ಧರಲ್ಲಿ ಆತನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇ.ಬಿ. ಹ್ಯಾಬೆಲ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ಆಗಿನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬೌದ್ಧಮಯ. ಆದರೆ ಬುದ್ಧನಿಲ್ಲದ ಬೌದ್ಧಮತ. ಬುದ್ಧನು ದೈವಿಕ ಪುರುಷನೆಂದಾಗಲಿ, ವಿರಕ್ತನೆಂದಾಗಲಿ ಪ್ರತಿಮಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳೆಂದರೆ ಮತಧರ್ಮದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು-ಪಾದಗಳ ಪಡಿಯಚ್ಚು, ಬುದ್ಧನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರೂಪವಾದ ಬೋಧಿಮರ.” ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಬೋಧಿಮರವನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅಪ್ಪರೆಯರು ಮರಕ್ಕೆ ಮಾಲಾಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನೂ ಈ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬೌದ್ಧಮತ ಬೋಧಿಮರದ ರೆಂಬೆಗಳಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಚಾಚಿತು. ಅಶ್ವತ್ಥದ ತೌರೂ ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲು ಪ್ರದೇಶವೇ. ಭಿಕ್ಷುಗಳು ಮತ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಿಂದು ಹೋದ ಜಾಗಗಳೆಲ್ಲ ಬೋಧಿಯೂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಿಸುವ ಶಿಲ್ಪಗಳು

ಭಾರತದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬೌದ್ಧ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿವೆ. ನಿಂತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದ ಸಸಿಯನ್ನು ನಾಟಿದರು. ಸಸಿ ಮರವಾಯಿತು. ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪದವರೆಗೆ, ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ಬರ್ಮ, ಸಿಂಗಪುರಗಳವರೆಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥಮರ ಭಿಕ್ಷುಗಳು ಕೈಗೊಂಡ ದಕ್ಷಿಣಯಾತ್ರೆಯ ಕುರುಹಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಬೌದ್ಧಯುಗಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅಶ್ವತ್ಥ ಇಂದಿಗೂ ಭಾರತದ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಊರು ಮರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಕಾಡುಗಳಲ್ಲೆಯೂ ದೊರಕದು.

ಹೀಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥದ (Ficus religiosa) ದಿಗ್ವಿಜಯ ಯಾತ್ರೆ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೂ ಮತ ಬೌದ್ಧರ ಬೋಧಿಯನ್ನು ಅಶ್ವತ್ಥ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ವಾಪಸು ಕರೆದುಕೊಂಡಿತು. ನಾಡಿನ ನಾನಾ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತದ್ಭವ ರೂಪಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು-

ಅರಶು - ಮಲೆಯಾಳ

ಅರಸೆ - ಕನ್ನಡ ('ಅರಳಿ' ಎಂಬುದು 'ಅರಣಿ'ಯ ರೂಪಾಂತರದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.)

ಅಸ್ತಸ - ತುಳು.

ಅಶ್ವತ್ಥ, ಶಲದ - ತೆಲುಗು.

ಒಸ್ಸತು - ಮೈಸೂರು ಮಲೆನಾಡು ಕನ್ನಡ

ಮರವನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ವಾಗತಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಬೌದ್ಧರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೂ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು ಬಂದವು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಹಲಕೆಲವು ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ನವೀನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಎಡೆಯಿತ್ತವು. ಅಶ್ವತ್ಥಮರವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡುವುದು, ಅದಕ್ಕೊಂದು ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟುವುದು, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ತಿರುಗುವುದು, ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಮೊದಲಾದ ವ್ರತಗಳೂ ಆಚರಣೆಗಳೂ ಈ ರೀತಿಯವು.

ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ, ಅಶ್ವತ್ಥ ಮರಕ್ಕೂ ಅಥವಾ ವೇದದಲ್ಲಿಯೇ ನಂಟು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವರು ಅಶ್ವತ್ಥ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವೇದ ವಾಕ್ಯ ಮೂಲವಾಗಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಅಶ್ವತ್ಥವನ್ನು ಬೇವಿಗೋ ಬಿಲ್ವಕ್ಕೋ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥದ ಹಸಿ ಕೊಂಬನ್ನು ಚಪ್ಪರದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಾಟುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವ ಸಾಂಗ್ಯವೇ.

ಜ್ಞಾನಕಾಂಡದಲ್ಲಿಯೂ ಅಶ್ವತ್ಥ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಗಲಲಿಲ್ಲ. ವೇದಋಷಿಗಳು ಈ ಮರ ಜಾತಿಯ ಹಿರಿಯಗಲವನ್ನೂ ಬಿಳಿಲುಗಳನ್ನೂ ಕಂಡು ಮರವನ್ನು

ಸನಾತನವಾದುದೆಂದೂ ಊರ್ಧ್ವಮೂಲವಾದುದೆಂದೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ವಸಂಸಾರವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದ್ದರ ಮಾದರ್ನಿ ಆಗಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

“ಅಶ್ವತ್ಥವಿಲ್ಲಿ ಬಾಡಿದೊಡೇನು? ಚಿಗುರಿಲ್ಲಿ; ನಶ್ವರತೆ ವಿಟಪ ಪರ್ಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ; ಶಾಶ್ವತತೆ ರುಂಡಮೂಲದಲ್ಲಿ; ಪರಿಚರಿಸಿದನು ವಿಶ್ವಪ್ರಗತಿಯೆಂದು...” (ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.). ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವವರು ಇಂದಿಗೂ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥವು ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯುವ ಸಂಕೇತವೂ ಸಾಧನವೂ ಆಗಿರುವಂತೆಯೇ ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕೃದ ಕುರುಹಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೊಬ್ಬ ವೃದ್ಧರು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ವಯಸ್ಸು ೭೫-೮೦ ಇರಬಹುದು; ಕೃಶವಾದ ದೇಹ, ಕುಳಿಬಿದ್ದ ಕಣ್ಣು, ದೃಷ್ಟಿಮಾಂದ್ಯ, ಕಿವಿಯಂತೂ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ರಿಟೈರ್ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಲು ಹಿಡಿಯದೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೂ ಇಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯ ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಜೀವನ. ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶೇಷಪ್ಪ ಎಂದೇನೋ ಹೆಸರು. ಈತನಿಗಿದ್ದದ್ದು ಒಂದೇ ಒಂದು ಆಸೆ, ಉತ್ಕಟವಾದ ಆಸೆ, ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚುವುದರೊಳಗಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ - ಅಶ್ವತ್ಥ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾದ ಮರಕ್ಕೊಂದು ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟುವುದು. ಈ ಎರಡು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಹೊರೆ ಅವರ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಭಾರವಾಗಿ ಹೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವಂತೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶ ಬಸವನಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ (ಬೆಂಗಳೂರು) ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ ಗುಡಿಯ ಮುಂಭಾಗ. ಅದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೋ, ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿಗೋ ಸೇರಿದ್ದು. ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳವರು ಏನೋ ತಕರಾರು ಎತ್ತಿದ್ದರು. ವೃದ್ಧರ ಯತ್ನಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿದ್ದರು. ಇದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತುಕತೆ ಆಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೊಂದು ದಿನ ವಿಘ್ನಗಳು ನಿವಾರಣೆಯಾದವು. ಪ್ರಶಸ್ತ ದಿನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು ೧೧ ಗಂಟೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ವೃದ್ಧರು ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ತಂದೆಯವರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ವೃದ್ಧರು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ತಾಮ್ರದ ಪಂಚಪಾತ್ರೆ, ಉದ್ಧರಣೆ, ಒಂದು ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು, ಎರಡು ಸೇವಂತಿಗೆ ಹೂ, ಒಂದು 'ಅನಂತನ ವಸ್ತ್ರ' ಇವುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯವರ ಕೈಲಿಟ್ಟು “ಇವುಗಳನ್ನು ಯಜಮಾನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿಬಿಡಿ. ಕಾರ್ಯ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನೆರವೇರಿತು. ನನ್ನ ಋಣ ತೀರಿತು. ಯಜಮಾನರ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಋಣದ ಗಂಟನ್ನು ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡೇ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಈಗ ನನಗೆ ಯಾವ

ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮುಂದನ್ನು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಬಂದು ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಬೀಳುತ್ತೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿಬಿಡಿ” ಎಂದು ಹೊರಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದರು. ಸೋದರತ್ತೆ “ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಾಲು ಕುಡಿದು ಹೋಗಬೇಕು” ಎಂದರು.

“ಇಲ್ಲಮ್ಮ, ಇವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕೆ ಭೋಜನ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಅವರದಾದ ಬಳಿಕವೇ ನನ್ನದು. ನಾಲ್ಕೈದು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನ್ನಶಾಂತಿಗೆ ಬರುವವರನ್ನು ನಾನು ಕಾಯಿಸಬಾರದಮ್ಮ.”

“ಅಕ್ಕಿ ಬೇಳೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಬೇಡಮ್ಮ, ನಾಲ್ಕು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯಾಚಿಸುವುದು ನನಗೆ ರಕ್ತಗತವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇಂದೇಕೆ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲಿ?” ಎಂದು ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ ಬುದ್ಧಿಗೆ “ಈ ಮುದುಕ ಯಾಚನೆಯಿಂದ ಜನರನ್ನು ತೊಂದರೆಗೀಡುಮಾಡಿ, ಮರ ನೆಟ್ಟು ಜಗುಲಿ ಕಟ್ಟಿಸದೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಯಾರು ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು?” ಎನ್ನಿಸಿದ್ದೇನೋ ನಿಜ. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶೇಷಪ್ಪನಂಥ ಮಹಾನುಭಾವರಿಗೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಮಣಿದಿದ್ದೇನೆ. ಕೃತಜ್ಞತೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ತಮ್ಮ ಸ್ವಧರ್ಮದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯೆಂದು ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು - ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಋಣ ತೀರಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಬಗೆದು ತದೇಕಚಿತ್ತತೆಯಿಂದ ಅದರ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ, ಪೂರೈಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದವರು ಮಹಾನುಭಾವರು ಎಂದು ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಇಂಥವರ ಸತತವಾದ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಲೇ ಬೀದಿಗೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗೊಂದು ಅಶ್ವತ್ಥಕಟ್ಟಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿದೆ.

ಅಶ್ವತ್ಥ ಬರಿಯ ಮರವಲ್ಲ, ಕಟ್ಟಿ ಯಾವುದೋ ಕಟ್ಟಿಯಲ್ಲ. ಇವೆರಡು ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಒಂದಾಗಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳು ಅಶ್ವತ್ಥಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ; ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥಮರ ಛಾವಣಿ, ಕಟ್ಟಿ ನೆಲಹಾಸು; ಮದುವೆ ಮುಂಜಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪ; ಪ್ರವಾಸಿಗಳಿಗೂ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಆದರವೀಯುವ ಸತ್ರ; ಮಕ್ಕಳ ಆಟ ಓಟ ಪಾಠಗಳಿಗೆ ಕಾಪು; ಹಿರಿಯರ ಗಾಳಿ ಸೇವನೆಗೂ, ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪುವ ಆಶ್ರಯ. ಬೀದಿಮಾತಿಗೂ ಕಾಡುಹರಟೆಗೂ ಕೀಟಲೆ ಕೋಟಲೆಗಳಿಗೂ ಮಾತೃಸ್ಥಾನವಾಗಿಯೂ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ; ಸೋಮಾರಿಗಳಿಗೆ ಹದವಾದ ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆಯಾಗಿಯೂ, ಜೂಜಿಗೆ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯಾಗಿಯೂ ಪರಿವರ್ತನವಾಗಿದೆ.

ಊರುಬಿಟ್ಟು ಹೋದಾಗ ಸಂಜೆಹೊತ್ತು ಬಿಡುವು ದೊರೆತರೆ ಅಶ್ವತ್ಥಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಅಭ್ಯಾಸ ನನ್ನದು. ಇಂತಹದೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ವೈಶಾಖಿ ಮಾಸ, ಮುಚ್ಚಂಚೆ, ಅಶ್ವತ್ಥ ಕೆಂದಳಿರು

ತಳೆದಿತ್ತು. ಇಳಿ ಹೊಂಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಎಲೆಗಳು ಹೊನ್ನು ದೀಪಗಳಂತೆ ಹೊಳೆದವು. ರವಿ ಕ್ಷಿತಿಜವನ್ನಿಳಿದು ಸರಿದ. ಪಡುವಲ ಬಾನು ಸಿಂಧೂರ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತು, ಎಲೆಗಳು ಕೆಂಡಗಳಂತೆ ಪಳಪಳಿಸಿದವು. ಮೂಡಲಿನಿಂದ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದ. ಅವನಿಗೆ ಹೆದುರಿಕೊಂಡೋ ಏನೋ ತಾರೆಗಳೆಲ್ಲ ಇಳಿದುಬಂದು ಅಶ್ವತ್ಥದ ಎಲೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಗಡುಗಳಂತೆ ಥಳಥಳಿಸಿದವು. ಎವೆಯಿಡದೆ ಈ ಭವ್ಯವಾದ ಚಲಿಸುವ ಸೊಬಗನ್ನು ಮೂಕನಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮೆಲ್ಲನೆ, ಆದರೆ ಉದ್ವೇಗದಿಂದ “ಅಲ್ಲಂದ್ರೆ,

ಚಿಗುರಾಗಿ ಕೊನರ್ಯಾನ

ಮಗ್ಗಾಗಿ ಮಲಗ್ಯಾನ

ಹೂವಾಗಿ ಅರಳ್ಯಾನ

ಎಂಬ ಜಾನಪದ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೆ?” ಎಂದಳು.

ಇದೇ ಭಾವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪದ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವಿವೆ. ಅಶ್ವತ್ಥದ ಬೇರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿದ್ದಾನೆ, ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿದ್ದಾನೆ, ಎಲೆಎಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ದೇವನಿದ್ದಾನೆ. ಬುಡವು ಬ್ರಹ್ಮಭಾಗವಂತೆ, ಕಾಂಡವು ವಿಷ್ಣುಭಾಗವಂತೆ, ಕವಲೊಡೆದು ಎಲೆತಳೆದ ಸಮುಚ್ಚಯವು ರುದ್ರಭಾಗವಂತೆ.

ಅಶ್ವತ್ಥ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅನುಬಂಧವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಯೊಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಹರಪ್ಪ ನಿವೇಶನದಿಂದ ತೋಡಿ ತಗೆದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮೊಹರುಗಳೂ ದೊರೆತಿವೆಯಷ್ಟೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಲಿಪಿಯು ಇನ್ನೂ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ಮೊಹರುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯು ವೇದಕಾಲಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದ ವೇದಗಳ ಸಮಕಾಲಿಕವೆ, ವೇದಕಾಲದಿಂದ ಈಚಿನದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಊಹಾಪೋಹಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ ಹೊರತು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾದಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಾವುವೂ ಕೊನರಿಲ್ಲ. ಈ ವಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೂ ಒದೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಎರಡು ಮೂರು ಮೊಹರುಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೋ ಗಿಡದ ಎಲೆಗಳು ಚಿತ್ರಣಗೊಂಡಿವೆ. ಹರಪ್ಪ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ನಾಂದಿಕರ್ತರಾದ ಸರ್ ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷೆಲರು ಈ ಎಲೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅಶ್ವತ್ಥದ ಎಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರು. ಅಶ್ವತ್ಥಕ್ಕೂ ವೇದಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಇದ್ದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಈ ಮೊಹರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದರು. ಮಾರ್ಷೆಲರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನೇಕರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವರಾದರೂ ನನಗೇನೋ ಮೊಹರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವುದು ಅಶ್ವತ್ಥದ ಎಲೆಯೇ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ಹರಪ್ಪದ ಜನಾಂಗ ವೇದಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಿತು ಎಂಬ ತೀರ್ಪಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಮೊಹರಿನ ಎಲೆಗಳು

ಅಶ್ವತ್ಥದ್ದಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಮೊಹರ ಮೇಲಿನ ಎಲೆ ಚಿತ್ರ ಒಂದು ಬಗೆಯ ‘ಕೈತೂಕ’ಕ್ಕೆ ಅಶ್ವತ್ಥದ ಎಲೆಗಳಂತೆ ಕೆಂಡುಬರುತ್ತವೆಯಾದರೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಈ ಅನನ್ಯತೆ ತಾಗದು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯುವ ಇನ್ನೂ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಕೆಲವು ಮರಗಳೂ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ತಳೆಯುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮೊಹರಿನದು ಅಶ್ವತ್ಥವೆಂದೇ ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡಲು ಹೇಗಾದೀತು? ಮೊಹರಿನ ಎಲೆ ಅಶ್ವತ್ಥದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರಬಹುದು, ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಎಲೆಯಾಗಿಯೂ ಇರಬಹುದು; ಎರಡೂ ಅಲ್ಲದೆ ಶಿಲ್ಪಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯ ಎಲೆಯಾಗಿಯೂ ಇರಬಹುದು. ಆಕರಗಳಲ್ಲದೆ ಯಾವೊಂದು ಕೃತಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿದು ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದನ್ನೋ ನೆನದು ಅದನ್ನು ಮಾಡಹೋದಾಗ ಅದು ಇನ್ನೇನೋ ಆಗಿ ಮಾರ್ಪಡಬಹುದಲ್ಲವೆ? ಕಲ್ಪನಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೂ ಎಡೆಯುಂಟಲ್ಲವೆ?

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ (೧೯೧೮-೧೯೮೦)

ಬೆಂಗಳೂರು ಗುಂಡಪ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಎಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ ಸಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ. ಇವರ ತಂದೆ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದಿಗ್ಗಜಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರು. ಸ್ವಾಮಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ 1944ರಲ್ಲಿ ಡಿ.ಎಸ್.ಸಿ ಪದವಿ ಪಡೆದು ನಂತರ ಅಮೆರಿಕದ ಹಾವರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದರು. 1951ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಂತರ ಮದರಾಸಿನ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸಂದರ್ಶಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಕಾಲೇಜುರಂಗ, ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಾನು, ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ, ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಡಮರಗಳು, ಹಸಿರು ಹೊನ್ನು, ಫಲಶ್ರುತಿ ಇವು ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಲೇಪನದೊಂದಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವ ಇವರ ರೀತಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು.

ಇಲ್ಲಿನ ಭಾಗವನ್ನು ‘ಹಸಿರು ಹೊನ್ನು’ ಕೃತಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕಾಲಾನುಕಾಲದಿಂದ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಡನಾಡಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಕೆಲವು ಗಿಡಮರಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಈ ಬರವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಚಾಮರ-ಬೀಸಣಿಗೆ; ಹುಲ್ಲೆ-ಜಿಂಕೆ; ಯತಿ-ಸನ್ಯಾಸಿ; ಅರಿವು-ಜ್ಞಾನ; ಎಡೆ-ಸ್ಥಳ; ಉಕ್ಕಟ-ತೀವ್ರ; ಯಾಚಿಸು-ಬೇಡು; ಮಣಿ-ನಮಸ್ಕರಿಸು; ಸಿಂಧೂರ-ಕುಂಕುಮ

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ಗೌತಮನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಪಡೆದು ಬುದ್ಧನಾದದ್ದು ಯಾವ ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ?
೨. ಅಶೋಕ ಕಾಲದ ಬೌದ್ಧರಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿರಲಿಲ್ಲ ?
೩. ಅಶ್ವತ್ಥದ ತೌರು ಯಾವುದು ?
೪. ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ಅಶ್ವತ್ಥಕ್ಕೂ ಇರುವ ನಂಟು ಎಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ?
೫. ಹರಪ್ಪ ಸಂಶೋಧನೆಯ ನಾಂದಿಕರ್ತರು ಯಾರು ?

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಆಗಿನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬೌದ್ಧಮಯ.
೨. ಇವುಗಳನ್ನು ಯಜಮಾನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿಬಿಡಿ.
೩. ಅಕ್ಕಿ ಬೇಳೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.
೪. ಮೊಹರಿನದು ಅಶ್ವತ್ಥವೆಂದೇ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಲು ಹೇಗಾದೀತು ?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸುಭಾಷಿತವು ಅಶ್ವತ್ಥವನ್ನು ಏನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದೆ ?
೨. ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಏನು ?
೩. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥಕ್ಕೆ ಇರುವ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೪. ಹರಪ್ಪದ ಮೊಹರುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲೆಯ ಚಿತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಕರ ಚಿಂತನೆಗಳೇನು?

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ವಿವಿಧ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥಕ್ಕೆ ಸಂದ ಗೌರವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೨. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸದೊಂದಿಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥವು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ.
೩. ಶೇಷಪ್ಪನವರನ್ನು ಲೇಖಕರು ಮಹಾನುಭಾವರು ಎಂದು ಭಾವಿಸಲು ಕಾರಣವಾದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೪. ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷವು ಭಾರತೀಯ ಜನಸಾಮನ್ಯರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಿಳಿತವಾಗಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೧೧. ಲಾಳ ಸಾಬಿಯ ಕುದುರೆ

– ಕೇಶವರೆಡ್ಡಿ ಹಂದ್ರಾಳ

ಅದೊಂದು ಕಾಲವಿತ್ತು; ಗ್ರಾಮೀಣ ಜಗತ್ತಿನ ಬದುಕು ಬಹಳ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯಿಂದ ಉಸಿರಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರೀತಿ, ಸಹಕಾರ, ಸಾಮರಸ್ಯಗಳು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಜಾತಿ, ಮತ, ಕಸುಬಿನ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಸಹಜವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಕೃಷಿಕ, ಹೊಲೆಮಾದಿಗ, ಕ್ಷೌರಿಕ, ಕುಂಬಾರ, ಅಗಸ, ಕಮ್ಮಾರ, ತಳವಾರ ಹೀಗೆ ಯಾರೊಬ್ಬರು ಗೈರು ಹಾಜರಾದರೂ ಸಮುದಾಯದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಏನೋ ಊನವಾದಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಭವವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜಗತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಮಹಾನ್ ಆಶ್ರಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಏನೋ ಗಾಂಧೀಜಿ ಗ್ರಾಮಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರು!

ಆದರೆ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಣವೇ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಅಧಿಕಾರ ದಾಹದ ಕ್ಷುದ್ರ ರಾಜಕೀಯವೂ, ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ, 'ಕಲ್ಚರ್' ಎಂಬ ನಯನಾಜೂಕಿನ ಕವಚ ತೊಟ್ಟ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವವೂ ಇಂದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯ, ನೆಮ್ಮದಿಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ನುಚ್ಚು ನೂರು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿವೆ, ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿ, ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲೂ ಜಾತೀಯ ವೈಷಮ್ಯಗಳು, ಕೋಮುಗಲಭೆಗಳು ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಹಬ್ಬುತ್ತಾ ಮಾನವೀಯತೆಯ ರೆಕ್ಕೆಪುಕ್ಕಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮ ಮಾಡಿವೆ. ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮಹನೀಯರು ಪೊಳ್ಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ ಭಾರತದ ಸಮುದಾಯ ಬದುಕಿನ ಬುನಾದಿಯನ್ನೆ ಕೆಡವಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅದಿರಲಿ, ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾದ ಮಧುಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಬರ ಕುಟುಂಬಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಮೂವತ್ತು-ನಲವತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪೈಕಿ ಅಕ್ಕಿರಾಂಪುರ, ಸಿಂಗರಿಗಾನಹಳ್ಳಿ, ಬ್ಯಾಲೈ, ಪುರವರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡೆರಡು ಸಾಬರ ಸಂಸಾರಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೂ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕೃಷಿಕ ಬದುಕು ಅನೇಕ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಈ

ಸಾಬರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಸಾಬರು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾತ್ರ ಸಾಮಾನು ಮಾರುವ ಸಾಬರು, ಕಲಾಯಿ ಮಾಡುವ ಸಾಬರು, ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು, ಹುಣಸೇಬೀಜ, ಹೊಂಗೆ ಬೀಜ ಖರೀದಿಸುವ ಸಾಬರು, ಕೋಳಿ, ದನಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ ಸಾಬರು, ಪಾಕಂಪಪ್ಪು ಮಾರುವ ಸಾಬರು, ಬಾಬಯ್ಯನನ್ನು ಇಡುವ ಸಾಬರು, ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಲಾಳ ಹೊಡೆಯುವ ಸಾಬರು... ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಬಹುಪಾಲು ಸಾಬರ ಆಗಮನ ಹಳ್ಳಿ ಹೆಂಗಸರುಗಳಿಗೆ ಋಷಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊಟ್ಟೆ ಖರೀದಿಸುವ, ಎಣ್ಣೆಕಾಳು ಖರೀದಿಸುವ ಸಾಬರು ಬಂದರೆ, ಹೆಂಗಸರು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಕೂಡಿಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದ ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು, ಹುಣಸೇಬೀಜ, ಕೋಳಿಮೊಟ್ಟೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾರಿ, ಬಂದ ದುಡ್ಡನ್ನು ಅಡಿಕೆಲೆ ತಿತ್ತಿಗಳಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ ಉಪ್ಪು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಗಡಿಗೆಗಳಲ್ಲೂ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ದುಡ್ಡನ್ನು ಅಡಿಕೆಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೋ, ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲೋ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರೇಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಬರಿಗೂ, ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಬರು ಬಂದಾಗ ನಮ್ಮ ಕೇರಿಯ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನಾದ ಅಚ್ಚಮ್ಮ ಆಂಧ್ರದವರಾದ್ದರಿಂದ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಾಬರಂತೆಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಸಾಬರೊಂದಿಗೆ ಉರ್ದುವಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೆಂಗಸರು ಮೂತಿ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಡೆಗೆ ಸಾಬರು, 'ಅಕ್ಕಯ್ಯ, ನಮ್ಮೂ ಮೋಸ ಬ್ಯಾಡ, ನಿಮ್ಮೂ ಮೋಸ ಬ್ಯಾಡ...' ಎಂದು ಒಂದು ರೇಟನ್ನು ಪೈಸಲ್ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆ ರೇಟು ಇಡೀ ಊರಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕೇರಿಗಳಿಗೂ ತಲುಪುತ್ತಿತ್ತು. ದಿನಪೂರ್ತಿ ಖರೀದಿಯಾಗಲಿ, ಮಾರಾಟವಾಗಲಿ ಅದೇ ರೇಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಾಬರು ಯಾರದೋ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ಯಾರದೋ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಜಿಗೆ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾತ್ರ ಸಾಮಾನು ಮಾರುವ ಸಾಬರು ಮಾತ್ರ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಿಕ್ಕ ಸಾಬರುಗಳು ಲಡ್ಡರ್ ಸೈಕಲ್ಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಹುಡುಗರೂ ಕೂಡ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹುಣಸೇಬೀಜ, ಹೊಂಗೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಪೆನ್ನೀಲು, ಮಗ್ಗಿ ಪುಸ್ತಕ, ಐಸಕ್ಯಾಂಡಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು!

ಬಾಬಯ್ಯನ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿರಾಂಪುರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಬಿ ಊರ ಮುಂದಿನ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಬಯ್ಯನನ್ನು ಇಡುತ್ತಿದ್ದ. ಊರಿನ ಪಿಳ್ಳೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮುದುಕರಾದಿಯಾಗಿ ಬಾಬಯ್ಯನ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಾತಿ ಭೇದವನ್ನದೆ ಊರಿನ ಜನ ವಿವಿಧ ವೇಷಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದ ಕಲೆಯನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕುಣಿತದ ನಂತರ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಜಾಲಿ

ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಬಯ್ಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು 'ಆಲ್ ಬಿದಾಯೋ...' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಊರಿನ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಸಾಬಿಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವು ಬಾಯಿ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ದವಸ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಸಾಬಿ ಮೂಟೆಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ರಾಂಪುರದ ಬಸ್ಸು ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದ. ಬಾಬಯ್ಯನ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ತಾವು ಕಟ್ಟಿದ ವೇಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಕುಣಿದ ಕುಣಿತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನ ಬಹುದಿನಗಳವರೆಗೂ ನೆನಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೊಂದು ಸಾಂಘಿಕ ಜೀವನದ ಮಹಾನ್ ಸಂಕೇತವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಬಾಬಯ್ಯನ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾರೆ.

ನಮಗೆ, ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗರಿಗೆ, ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಬಿಯೆಂದರೆ ಪಾಕಂಪಪ್ಪು ಸಾಬಿ. ಹಳೆ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಸಕ್ಕರೆ ಪಾಕಂಪಪ್ಪನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಿನಂತಿರುತ್ತಿದ್ದ ಬಿದರಿನ ಜಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು 'ಪಾಕಂಪಪ್ಪಮ್ಮೋ.... ಪಾಕಂಪಪ್ಪು' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಊರು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಸಾಬಿಯ ಕೂಗು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಹುಡುಗರ ಮೈ 'ಜುಂ' ಎನ್ನುತ್ತಿತ್ತು; ಕಿಂದರ ಜೋಗಿಯ ಹಾಡು ಕೇಳಿ ಹೊರಬಿದ್ದ ಇಲಿಗಳಂತೆ ಹೊರಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶನಿವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಇಲ್ಲ ಭಾನುವಾರದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಬಿ! ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಹುಲ್ಲು ಬಣವೆಯಲ್ಲಿ, ಅಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ತಿಪ್ಪೆಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದ ತಂತಿ, ತೂತಾದ ಸ್ಪೀಲ್ ಲೋಟ, ಸಿಲ್ವಾರದ ಚೆಂಬು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಚೂರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಯ್ದು ಪಾಕಂಪಪ್ಪು ಸಾಬಿಯ ಲಡ್ಡರ್ ಸೈಕಲ್ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸಾಬಿ ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ-ಮುಂದೆ ತಿರುವಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೂಕ ಹಾಕುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಗೋಣಿಚೀಲಕ್ಕೆ ತುರುಕಿ, ಟವಲ್ಲಿನಿಂದ ಕೈಯೊರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ಸಾಮಾನುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪಾಕಂಪಪ್ಪು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರೇನಾದರೂ ಅಳುತ್ತಾ ಸೈಕಲ್ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದರೆ, ಸಾಬಿ ಕನಿಕರದಿಂದ ಒಂದು ಚೂರು ಪಾಕಂಪಪ್ಪನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಸ್ತಾಗಿ ಕಡಲೇಕಾಯಿ, ಬೆಲ್ಲ ಇದ್ದರೂ ಸಾಬಿಯ ಸಕ್ಕರೆ ಪಾಕಂಪಪ್ಪಿನ ಮುಂದೆ ಅವುಗಳ ರುಚಿ ಏನೇನೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ!

ಪಾಕಂಪಪ್ಪು ಸಾಬಿಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಭಯ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನೊಂದು ಸಾರಿ ಪಾಕಂಪಪ್ಪು ಸಾಬಿ ಬಂದಾಗ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಪಾಕಂಪಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕಲು ಯಾವ ಸಾಮಾನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಸೌಟನ್ನು ಅಂಗಿ ಬಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಾಬಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ಸಾಬಿ ಸೌಟನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ತಿರುವಿ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಾ, 'ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ಈ ಸೌಟು ಚಂದಾಗ್ಯೆ. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದ್ರೆ ಬೈಯ್ಯಾಳೆ. ವಾಪಸ್ಸು ತಗಂಡೋಗು, ಮುಂದಿನ ಸಾರಿ ಬಂದಾಗ ಬೇರೆ ಸಾಮಾನು ಕೂಡಿಟ್ಟಿರು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತಗ....' ಎಂದು ನನ್ನ ಕೈಗೊಂದಿಷ್ಟು ಪಾಕಂಪಪ್ಪನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದ. ಸಾಬಿ ಹೋದಮೇಲೆ ಸೌಟನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಜಜ್ಜಿ ಹುಲ್ಲಿನ ಬಣವೆಯಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟೆ. ಅವೊತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ

ಸೌಟು ಕಾಣದೆ ಅಮ್ಮ ಹಟ್ಟಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, 'ಬಂಗಾರದಂಥ ಸೌಟು, ಮೂರ್ ವರ್ಷದಿಂದ ಇತ್ತು. ಯಾವ ನನ್ನ ಸವುತಿ ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟೊಂಡೊ....' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸದೆ ಡಾಟಿರುವ ಹೆಂಗಸರುಗಳನ್ನು ಬೈದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಮೂರು ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಜಜ್ಜಿದ ಸೌಟನ್ನು ಸಾಬಿಗೆ ಹಾಕಿ ಸಕ್ಕರೆ ಪಾಕಂಪಪನ್ನು ಜೇಬಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

ಪಾಕಂಪಪು ಸಾಬಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಬಿಯೆಂದರೆ ಲಾಳ ಸಾಬಿ. ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮುನ್ನವೇ ರೈತರು ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಲಾಳಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಣಗಳು ಮುಗಿದು ಇನ್ನೇನು ತಿಂಗಳೊಪ್ಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಾಗ ಲಾಳ ಸಾಬಿ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಲಾಳಗಳ ಮೂಟೆಯನ್ನು ಏರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಊರ ಹೊರಗಿನ ದೊಡ್ಡ ಹಿಪ್ಪೆ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ರೈತರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಲಾಳಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಎತ್ತುಗಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿ ಲಾಳಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಕೆಲವು ಎತ್ತುಗಳು ಬೆದರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಂತಹ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಮೈಗೆ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿ ಸಾಬಿಯೊಂದಿಗೆ ಮೂರ್ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗಂಡಸರು ಸೇರಿ ಕೆಡವುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮಗೆ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ರಜ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಲಾಳ ಕಟ್ಟುವ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕದಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೊರಸುಗಳಿಗೆ ಲಾಳ ಕಟ್ಟಲು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಯ ಹೊಸಿಲುಗಳಿಗೆ, ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ, ಸ್ಲೇಟುಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ದೊಡ್ಡವರೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಿತ್ತುಹೋದ ತಮ್ಮ ಮೆಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಲಾಳದ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಲಾಳ ಕಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಲವರು ಕಾಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೆಲವರು ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಲಾಳ ಸಾಬಿ ಮತ್ತು ಲಾಳ ಸಾಬಿಯ ಕಾರ್ಯ ವೈಖರಿಗಿಂತಲೂ ನಮಗೆ ಸೋಜಿಗವಾಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದು, ಲಾಳ ಸಾಬಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ. ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಮಗೆ ಲಾಳ ಸಾಬಿಯ ಜೀವಂತ ಕುದುರೆ ಸಂಭ್ರಮ ಮತ್ತು ಕುತೂಹಲಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಲಾಳ ಸಾಬಿಯು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಿನಿಮಾಗಳ ಹೀರೋಗಳು ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುದುರೆಯಿರಲಿ, ನಾವು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾರುಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದದ್ದಲ್ಲ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರನ್ ಟೈಮಿನಲ್ಲಿ. ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿರಲಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿ ಟೈರಿನ ವಾಸನೆ ಘಮ್ನೆಂದು ಮೂಗಿಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ಕೂಲು ಬಿಟ್ಟಕೂಡಲೇ ಕಾರು ಹೋದ ರಸ್ತೆಯ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಮೂಗನ್ನು ಇಟ್ಟು ಟೈರು ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹಿತವಾಗಿ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಜೀಪು-ಲಾರಿಗಳೇನಾದರೂ ಬಂದರೆ 'ಐಟ್ಲಗೋ' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ನೋಡಲು ಓಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. 'ಲಾರಿ ಬಂಬಾಯ್ಲಿ ಬಾಯ್ ಬಡ್ಡಂಡ್ ಸಾಯ್ಲಿ' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈಗಲಿ ಆ ಸಂಭ್ರಮದ ಕ್ಷಣಗಳು?

ಲಾಳ ಸಾಬಿ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಲಾಳ ಕಟ್ಟುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರೆ, ಅವನ

ಕುದುರೆ ಅಲ್ಲೆ ಮೇಯುವುದೋ, ಹಿಪ್ಪೆ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದೋ ಇಲ್ಲ ಮಲಗುವುದೋ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಬಿಯೇನೂ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಸುವಾರು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಲಾಳ ಸಾಬಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆಂದೆಂದೂ, ತುಂಬಾ ನಿಯಂತ್ರಿಸದೆಂದೂ ದೊಡ್ಡವರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುದುರೆಯು ಲಾಳ ಸಾಬಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಮುಖಭಾವವನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಬಿಯ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. 'ಚುಪ್ಪೆ' ಎಂದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿತ್ತು. 'ಚಲ್' ಎಂದರೆ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. 'ಸೋಜಾರೆ' ಎಂದರೆ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಉಟ್ಟಿ' ಎಂದರೆ ಏಳುತ್ತಿತ್ತು. 'ದೌಡೆ' ಎಂದರೆ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ಲಾಳ ಸಾಬಿಯು ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಕುದುರೆಯೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ನಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದರ ಮುಖವೂ ಅರಳುತ್ತಿತ್ತು. ಕಡೆಕಾಯಿ, ಹಸಿ ಹುಲ್ಲು, ಕಬ್ಬಿನ ಸೋಗೆ ಮುಮತಾದವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಕುದುರೆಯ ಮುಂದೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಲಾಳ ಸಾಬಿಯಿಂದ 'ಕಾವ್ವೆ' ಎಂಬ ಮಾತು ಬರುವವರೆಗೂ ಕುದುರೆ ನಾವು ಮುಂದೆ ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಲಾಳ ಸಾಬಿಯೇನಾದರೂ ಬಿಡುವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಮೂಡ್ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲೆ ಒಂದು ರೌಂಡ್ ಹಾಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಾಗ ಎನ್‌ಟಿಆರ್, ಕಾಂತರಾವ್, ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ಮುಂತಾದ ಹೀರೋಗಳಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು!

ಇಂಥ ಲಾಳ ಸಾಬಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಕುದುರೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ನಮ್ಮೂರ ಕಂಜೂಸ್ ಹನುಮಂತ ರೆಡ್ಡಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಲಿಸಿದ್ದರು. ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿ ಊರಿನ ದೊಡ್ಡ ಕುಳವಾದರೂ ಮಹಾನ್ ಜುಗ್ಗನಾಗಿದ್ದ. ಊರಿನ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಖರ್ಚಿನ ಬಾಬು ಎಂದರೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿಯ ಒಬ್ಬನೆ ಮಗ ರಾಮರೆಡ್ಡಿ ಕೂಡ ತಂದೆಗೆ ತಕ್ಕ ಮಗನಾಗಿದ್ದ. ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿ ಎರಡು ಜೊತೆ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಲಾಳ ಕಟ್ಟಿದರೂ ದುಡ್ಡಾಗಲೀ, ದವಸ ಧಾನ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ ಕೊಡಲು ತುಂಬಾ ಸತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ. 'ಏನಪ್ಪೊ ರೆಡ್ಡಿ, ಯಿಂಗ್ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಯಂಗಪ್ಪ' ಎಂದು ಸಾಬಿಯೇನಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ, 'ಅರೆ, ತಡ್ಕಳಲೇ ಸಾಬಿ, ನಾನೇನು ಊರ್ ಬಿಟ್ಟು ಓಡೋಗ್ಗಿನೇನೋ ನಿನ್ನಂಗ. ನಾನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ ಈ ಊರ್ನಿಗೆ ನೀನು ಲಾಳ ಕಟ್ಟಿದ್ದಂಗ ಮಾಡ್‌ಬಿಡ್ಡೀನಿ' ಎಂದು ರೋಪು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗಾಗ ಐದು, ಹತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಬಿಯನ್ನು ಯಾಮಾರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಬೇರೆಯವರು ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ರೇಗಿಸಿದರೆ, ಸಾಬಿ, 'ಅಯ್ಯೋ ಬಿಡಣ್ಣ ನಾವು ಹೊತ್ಕೊಂಡೋಗೋದು ಏನೈತೆ. ಮೇಲಿರೋ ಆ ಭಗ್ವಂತ ನೋಡ್ಕೊಂಜಿ....' ಎಂದು ವೇದಾಂತಿಯಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿಯು ಮಗ ರಾಮರೆಡ್ಡಿಯ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಅರಶಿಣದ ದಿನ

ನೆಂಟರ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯಲು ಗಂಡನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಲು ಅಕ್ಕಿರಾಂಪುರದಿಂದ ಲಾಳಸಾಬಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕರೆಸಿದ್ದ. 'ರೆಡ್ಡಿ, ಮದ್ದೆಲಾದ್ರೂ ಭಕ್ಷೀಸು ಕೊಡ್ಬೇಕು...' ಎಂದು ರಾಗ ಎಳೆದಿದ್ದ ಸಾಬಿ. 'ಪಾಯದ ಊಟ ಉಂಡೋಗಲೆ ಸಾಬಿ, ಭಕ್ಷೀಸು ಬ್ಯಾರೆ ಕೇಡು ನಿಂಗಿ. ನಿನ್ ಕುದ್ರೆ ಏನ್ ಇಂದ್ರನ ಐರಾವತ ಅಂತ ತಿಳ್ಳಂಡೇನು...' ಎಂದು ಹಂಗಿಸಿದ್ದ. ಸರಿ, ಸಂಜೆ ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತಲೆ ಪೆಟ್ರೋಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಲೈಟ್‌ನ ಬೆಳಕಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಮರೆಡ್ಡಿಯ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟಿತ್ತು. 'ಗಂಡಿನ ಅಪ್ಪನೂ ಕುದ್ರೆ ಮೇಲೆ ಕುಂತ್ಕಂಡೆ ಚಂದ...' ಎಂದು ಯಾರೋ ಹೇಳಿದ್ದೆ ತಡ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿಯೂ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಏರಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. 'ಉದ್ರಿ ಬಂದೆ ನಮಗೂ ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಪ್ಪುಂಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಅಂತಾನೆ ಈ ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿ...' ಎಂದು ಯಾರೋ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಕುದುರೆಯ ಹಗ್ಗ ಹಿಡಿದು ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಲಾಳ ಸಾಬಿಗೆ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ದುರ್ಯೋಧನ, ದುಶ್ಯಾಸನರಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದರು. ಸಾಬಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಲಾಳ ಸಾಬಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ 'ದೌಡ್ರೆ' ಎಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿದ್ದ. ಒಡೆಯನ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಕುದುರೆ ಚಂಗನೆ ನೆಗೆದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಓಡಿತ್ತು. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಂತ್ಕಿದ್ದ ರಾಮರೆಡ್ಡಿ, ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿ ಇಬ್ಬರೂ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿದ್ದರು. ರಾಮರೆಡ್ಡಿಗೆ ಕೈಕಾಲುಗಳು ತರಚಿ ಹೋಗಿ ರಕ್ತ ಸೋರಿದ್ದರೆ, ಅಪ್ಪ ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿಗೇ ಫ್ರಾಕ್ಚರ್ ಆಗಿತ್ತು ಎಡಗಾಲು. 'ಅರೆರೆ... ಯಾರೋ ಕುದ್ರೆ ತೋಕೆ ಹಿಂಡವ್ರೆ...' ಎಂದು ಲಾಳ ಸಾಬಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ. ಕುದುರೆಯ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನಗು ಲಾಳ ಸಾಬಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೋಚರಿಸಿತ್ತು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ರಾಮರೆಡ್ಡಿ ಮುಹೂರ್ತದ ಚಪ್ಪರಕ್ಕೆ ನಡೆದರೆ, ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಬ್ಯಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಊರಿನ ಅನೇಕ ಜನ ಲಾಳ ಸಾಬಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದರು. ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿ ಮಾತ್ರ, 'ನನ್ನಗೆ ಸಾಬಿ ಸರಿಯಾಗೇ ಕೈಕೊಟ್ಟ...' ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಂಡ.

ಈಗ ಊರುಗಳಿಗೆ ಪಾಕಂಪಪ್ಪು ಸಾಬಿ, ಕಲಾಯಿ ಸಾಬಿ, ಬಾಬಯ್ಯನನ್ನು ಇಡುವ ಸಾಬಿ, ಲಾಳ ಸಾಬಿ ಯಾರೂ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಬದುಕಿನ ವಿಧಾನವೇ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂತಹ ವಿನೋದ ಸಂಭ್ರಮಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಆ ಸಾಬರ ನಗು ಮುಖ, ಮಾನವೀಯತೆ, ಅವರ ಲಡ್ಡರ್ ಸೈಕಲ್ಲುಗಳು, ಲಾಳ ಸಾಬಿ ಮತ್ತವನ ಕುದುರೆ, ಜೀವಂತ ಇದ್ದಾವೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇಂದಿಗೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಉಳಿದಿವೆ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಕೇಶವರೆಡ್ಡಿ ಹಂದ್ರಾಳ

ಗ್ರಾಮಭಾರತದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಪರೂಪದ ಬರಹಗಾರರು ಕೇಶವರೆಡ್ಡಿ ಹಂದ್ರಾಳ. ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಇವರು ಸುಮಾರು ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಐನೂರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹುಡುಗಿ ಇವರ ಕವನ ಸಂಕಲನ, ಒಕ್ಕಲ ಒನಪು, ರಾಜಧಾನಿಯ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮರೆತ ಭಾರತ, ನೆಲದ ಕಣ್ಣು - ಇವು ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಗ್ರಹಗಳು. ಮಾಸ್ತಿ ಕಥಾ ಪುರಸ್ಕಾರ, ಪುಸ್ತಕ ಸೊಗಸು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇವರು ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು 'ಒಕ್ಕಲ ಒನಪು' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿದೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಕಸುಬು-ಕೆಲಸ, ವೃತ್ತಿ; ಬುನಾದಿ-ಅಡಿಪಾಯ; ವೈಷಮ್ಯ-ದ್ವೇಷ; ಫೈಸಲ್-ತೀರ್ಮಾನ; ಮೆಟ್ಟು-ಚಪ್ಪಲಿ; ಕಾಯಕ-ಕೆಲಸ, ಕಂಜೂಸ್, ಜುಗ್ಗ-ಜಿಪುಣ, ಯಾಮಾರಿಸು-ಮೋಸಮಾಡು; ಭಕ್ಷೀಸು-ಉಡುಗೊರೆ, ಬಹುಮಾನ; ಉದ್ರಿ-ಸಾಲ

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ನಮ್ಮೂ ಮೋಸ ಬ್ಯಾಡ, ನಿಮ್ಮೂ ಮೋಸ ಬ್ಯಾಡ
೨. ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ಈ ಸೌಟು ಚಂದಾಗೈತೆ
೩. ನಿನ್ನ ಕುದ್ರೆ ಏನ್ ಇಂದ್ರನ ಐರಾವತ ಅಂತ ತಿಳ್ಳಂಡೇನು
೪. ಅರೆರೆ, ಯಾರೋ ಕುದ್ರೆ ತೋಕೆ ಹಿಂಡವ್ರೆ

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಗ್ರಾಮಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದವರು ಯಾರು ?
೨. ಸಾಬರ ಆಗಮನ ಯಾರಿಗೆ ಮುಷಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು ?
೩. ಸಾಬರೊಂದಿಗೆ ಉರ್ದುವಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಕೆ ಯಾರು ?
೪. ರೈತರು ಯಾವಾಗ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಲಾಳ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ?
೫. ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿದ್ದು ಯಾರು ?

೨. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಸಾಬರು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು ?

೨. ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಸಾಬರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ?

೩. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಬಯ್ಯನ ಹಬ್ಬದ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೪. ಪಾಕಂಪಪ್ಪು ಸಾಬಿಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೫. ಲಾಳ ಸಾಬಿಯ ಕುದುರೆಯ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಬದುಕಿನ ಲೇಖಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ.

೨. ಹನುಮಂತರೆಡ್ಡಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಲಾಳ ಸಾಬಿ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿದ್ದು ಹೇಗೆ ?

೩. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆ, ನೆಮ್ಮದಿ ನಾಶವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಲೇಖಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ.

೧೨. ಏನೇನು ಗೀಳು, ಏನೆಲ್ಲ ಗೋಳು

– ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ

ಕೇಳಿದ್ದೀರಾ 'ಓನಿಯೋಮೇನಿಯಾ?'

ಅದೇನು ನ್ಯೂಮೋನಿಯಾನೂ ಅಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಓನಿಯನ್ (ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ) ಹುಚ್ಚೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹುಚ್ಚಂತೂ ಹೌದು.

'ಕೊಳ್ಳುಬಾಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ' ಎಂದರೇನೆಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅದು ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಓನಿಯೋಮೇನಿಯಾ (oniomania). ಅಂದರೆ, ಕಂಡದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಖರೀದಿ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕುವ ತೆವಲು ಅದು. ಬೇಕೊ ಬೇಡವೋ, ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಇದ್ದರೆ ಅದು ಸ್ವಂತದ್ದೋ ಸಾಲ ಎತ್ತಿ ತಂದಿದ್ದೋ, ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಿಮಿಟ್ ಮುಗಿದಿದೆಯೋ ಬಾಕಿ ಇದೆಯೋ- ಈ ಯಾವ ಪರಿವೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿ ಮಾಡುವ ಖಿಯಾಲಿ. ಓನಿಯೋಮಾಯಿ ಅಂದರೆ ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಂಥವರಿಗೆ 'ಶಾಪಾಹಾಲಿಕ್ಸ್' (shopaholics) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕುಡುಕರಿಗೆ 'ಅಲ್ಕೊಹಾಲಿಕ್' ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಹಾಗೆ, ಶಾಪಿಂಗ್ ಹುಚ್ಚು ವಿಪರೀತ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಶಾಪಾಹಾಲಿಕ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ನಿಮಗೂ ಅಂಥ ಕೆಲವರು ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ನೀವೇ ಅಂಥವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಗಿರಲೂಬಹುದು !

ನೀವೇ ಅಂಥವರಾಗಿದ್ದರೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ನೇಲ್ ಪಾಲಿಶ್ ಖರೀದಿಗೆಂದು ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಲ್ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದಷ್ಟೇ ಗೊತ್ತು; ಅಟ್ಟಣಿಗೆ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತು ಆಚೆ ಈಚೆ ನೋಡುತ್ತ ಪಕ್ಕದ ಶಾಂಪೂ, ಅದರಾಚಿನ ಕ್ಲೆನ್ಸರ್, ಅದರ ಪಕ್ಕದ ಜೆಲ್, ಅಲ್ಲಿಂದ ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೇರ್‌ಬ್ರಶ್, ಅಲ್ಲೇ ಸಮೀಪದ ಸ್ಯಾಫ್, ಈಚೆಗಿರುವ ವಿಂಟರ್ ಸಾಕ್ಸ್... ಅಹ್ಹಾ, ಇದೇನಿದು ನೈಲಾನ್ ಸ್ಟಾಕಿಂಗ್ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕ್ಯಾಶ್ ಕೌಂಟರ್ ಬಳಿ ಬುಟ್ಟಿ ಸುರುವಿ ಹಣ ತೆತ್ತು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಹೆಗಲಿಗೊಂದು ಚೀಲ, ಬಗಲಲ್ಲೆರಡು, ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೂರು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ಯಾರಿ ಬ್ಯಾಗ್. 'ಕರ್‌ಲೋ ದುನಿಯಾ ಮುಟ್ಟೇ ಮೆ' ಅನ್ನೋ ಹಗುರ ಭಾವ.

ಇದೊಂದು ಮಾನಸಿಕ ಗೀಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು ಅಂದುಕೊಳ್ಳಿ, ಆಗ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನಕ್ಕೂ ಮಾದಕ ವ್ಯಸನಕ್ಕೂ ಜೂಜಿಗೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಗೀಳಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇಷ್ಟೆ; ಒಂದು ವಾರ ಯಾವುದೇ ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಲ್ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಹೋಗಿ, ಅದೂ ಇದೂ ಖರೀದಿ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಪ್ಯಾಕೆಟ್ ಬಿಚ್ಚುವ ಮೊದಲೇ ಸಣ್ಣಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕೊರೆಯತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಅಪರಾಧೀ ಭಾವ ಅದು. ಆದರೂ ತಂದಿದ್ದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡುವ ಸಂಭ್ರಮ. ಬಿಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೇ ನಿಮಗೆ ತುಸು ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಇದ್ಯಾಕೆ ತರಬೇಕಿತ್ತು, ದುಡ್ಡು ವೇಸ್ತು' ಎಂದು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಗೋಣಗಿದರಂತೂ ಸಂಭ್ರಮವೆಲ್ಲ ಜರನೆ ಇಳಿದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಖಿನ್ನತೆ ಆವರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಕೆಲವೇ ದಿನವಷ್ಟೆ, ಮತ್ತೆ ಪಾಕೀಟು ಭರ್ತಿಯಾದ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಡುವ ತವಕ ಹೆಚ್ಚತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಶಾಪ್ ಟೆಲ್ ಯೂ ಡ್ರಾಪ್! ತಲೆಸುತ್ತು ಬರುವವರೆಗೂ ಮಾಲ್ ಸುತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತೀರ ೧೯೯೦ರವರೆಗೆ ಇದೊಂದು ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆ ಆಗಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅದೇನಿದ್ದರೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ರಜ ಮತ್ತು ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಹರ್ಷದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗ ಕಿತ್ತ ಹೋರಿಯಂತೆ ಈ ಹುಚ್ಚು ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಗಿರಾಕಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮತ್ತ ಸೆಳೆಯಲೆಂದು ಅಂಗಡಿಕಾರರು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ವಿಶೇಷ ನಾಟಕವಾಡುತ್ತಾರೆ; ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಚೀಟಿ ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಂದು ಜೋಡಿ ಷೂಗಳನ್ನು ಈ ವಾರ ಕೇವಲ ೬೨೦ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಇಳಿಸಿ 'ಸೇಲ್'ಗೆ ಇಟ್ಟು ಆಮಿಷ ಒಡ್ಡುತ್ತಾರೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೂ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿನವರು ಅಂಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಣದ ವಹಿವಾಟು ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಾಗಿಲುಗಳು ತೆರೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಸೂತ್ರವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದ ತಲೆಗೆ ತುಂಬಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೌಕರನಿಗೂ ೨೦-೩೦ ಸಾವಿರ ಸಂಬಳ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಈ ಕಾಯಿಲೆ ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬುತ್ತಿದೆ.

ಸುಮಾರು ತೊಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಜರ್ಮನಿಯ ಎಮಿಲ್ ಕ್ರೀಪೆಲಿನ್ ಎಂಬ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನವನ್ನು ಒಂದು 'ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದ. ಸುಶಿಕ್ಷಿತರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಬಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದ. ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೊಳ್ಳಲು ಅಂದು ಏನಿತ್ತು ಮಹಾ! ಆದರೂ ಕಂಡದ್ದಕ್ಕಿಲ್ಲ ಹಣ ಚೆಲ್ಲಿ ಮೈತುಂಬ ಸಾಲಸೋಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು ಅಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಇಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದರು ನಿಜ. ಅಂಥವರನ್ನು ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೀರಿತು. ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಅಂಥವರು ಸಮೀಪ ಬಂದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಕೈಗಡ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟಾರೋ

ಎಂದು ಪಕ್ಕದ ರಸ್ತೆಗೆ ತಿರುವಿ ಬಚಾವ್. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವರಚಿತ ಕವನ ಓದುವ ತೆವಲಿರುವ ಸ್ವಘೋಷಿತ ಕವಿಗಳು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಮಾಡೋದಿಲ್ಲವೆ, ಹಾಗೆ.

ತಮಾಷೆ ಏನೆಂದರೆ ಈ ಕಾಯಿಲೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಂಟಿದರೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮ ಎಂಬಂತೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ತಂತ್ರಗಳು ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿವೆ. ಗಿರಾಕಿಗಳ ಮನ ಸೆಳೆಯಲು ಹೊಸ ಹೊಸ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಸೆಯಬಲ್ಲ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ತಜ್ಞರಿಗೆ ತುಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಅಂಗಡಿ ಮಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಲ್‌ಗಳ ಒಳಾಂಗಣ ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಶಲಿಸ್ವಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಶೋಕಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ, ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮೇಲಿನ ಬರಿಮೈ ಹುಡುಗನ, ಅಥವಾ ಮೋಹಕ ಹುಡುಗಿಯ ಚಿತ್ರ, ಪ್ಯಾಕೇಜಿನ ವರ್ಣವಿನ್ಯಾಸ, ಅದನ್ನಿಟ್ಟು ಅಟ್ಟಣಿಗೆಯ ಜೋಡಣೆ, ಅಲ್ಲಿ ಸೂಸುವ ಮಧುರ ಪರಿಮಳ, ಮೆಲು ಸಂಗೀತ, ಮೆಲ್ಲನ್ನ ಸುಳಿಗಾಳಿ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಹಿಂದೆಯೂ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ತಜ್ಞರ ಕೈವಾಡ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರಗಳ ಪರೋಕ್ಷ ಬೆಂಬಲವೂ ಇರುತ್ತದೆ. 'ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನ ಎಂದರೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನದ ಪ್ರತೀಕ' ಎಂದು ಸ್ವತಃ ಅಮೆರಿಕದ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಜಾರ್ಜ್ ಬುಷ್ (ಜೂನಿಯರ್) ಹೇಳಿದ್ದೂ ದಾಖಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಖಿಯಾಲಿ ತುಸು ಜಾಸ್ತಿಯೇ ಎನ್ನುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅನೇಕರು ಈ ಗೀಳಿಗೆ ಬಿದ್ದು ದಿವಾಳಿ ಎದ್ದು ಜೈಲಿನ ಕಂಬಿ ಎಣಿಸುವಷ್ಟು ವಿಪರೀತಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಈಚಿನ ಈ ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ಇದು ಮತ್ತೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವರೇ ಇದಕ್ಕೆ 'ಓನಿಯೋಮೇನಿಯಾ' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದು. ಮತ್ತೆ ಇದು ಚಟವೂ ಅಥವಾ ಗೀಳೂ ಎಂದು ವಿವಾದ ತೆಗೆದು ಜಟಾಪಟಿ ಮಾಡಿದ್ದು.

'ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ ಶಾಪಾಹಾಲಿಕ್'

ಚಟ ಮತ್ತು ಗೀಳಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ನಮಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಚಟ ಎಂದರೆ ಸಿಗರೇಟು ಚಟ, ಎಲೆಯಡಿಕೆ ಚಟ ಇತ್ಯಾದಿ. ಗೀಳು ಎಂದರೆ ಖಿಯಾಲಿ ಅನ್ನಿ, ತೆವಲು ಎಂದರೂ ಆದೀತು. ಮೈತುಂಬ ಹಚ್ಚೆ ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕನ್ನಡಿ ಎದುರು ಗಂಟೆಗೆಟ್ಟಲೆ ನಿಂತಿರುವುದು, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೈ ತೊಳೆಯುವುದು ಮುಂತಾದವು ಈ ಸಾಲಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಜಾಕ್‌ಲೀನ್ ಕೆನ್ನೆಡಿ ಒನಾಸಿಸ್, ಇಮೆಲ್ಡಾ ಮಾರ್ಕೊಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಿನ್ಸೆಸ್ ಡಯಾನಾ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಖರೀದಿ ಖಿಯಾಲಿ ಇತ್ತು. ಜಾಕ್‌ಲೀನ್ ಬಳಿ ೭೦ ಜೋಡಿ ಕೈಗವಸು ಇದ್ದವಂತೆ. ಫಿಲಿಪ್ಪೀನ್ಸ್‌ನ ಇಮೆಲ್ಡಾ ಬಳಿ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಜೋಡಿ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳಿದ್ದುದಾಗಿ ವರದಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜಯಲಲಿತಾ ಬಳಿ ಸಾವಿರಾರು ಸೀರೆಗಳಿವೆಯಂತೆ. ಹಾಗೆಂದು ಅದು ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನದ ಸಂಕೇತವೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಸಂಗ್ರಹ ಬೇರೆ, ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಖರೀದಿಸುವುದು ಬೇರೆ ತಾನೇ?

ವಿಶೇಷ ಏನೆಂದರೆ ಓನಿಯೋಮೇನಿಯಾಕ್ಕೆ ತುತರಾಗುವವರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರದೇ ಸಿಂಹಪಾಲು. ಸಿಂಹಿಣಿಪಾಲು ಎಂದಾದರೂ ಅನ್ನಿ. ಯುರೋಪ್ ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೂರು ಮಂದಿ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕರಿದ್ದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ೯೦ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರನ್ನು 'ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ ಶಾಪಾಹಾಲಿಕ್' ಎನ್ನಬಹುದೇನೋ. ಪಾಪ, ಶೋ ವಿಂಡೋದಲ್ಲಿ ತೂಗುಹಾಕಿದ ಸುಂದರ ಸ್ಕರ್ಟ್ ಕಂಡಾಕ್ಷಣ ಇಂಥವರಿಗೆ ಬಯಕೆ ಉಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ತಂದಮೇಲೆ ಅದರ ಸೈಜ್ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೋಗಿ ಬದಲಿಸುವುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಬಣ್ಣದ ಸ್ಕರ್ಟ್‌ಗೆ ಮ್ಯಾಜ್ ಆಗುವಂಥ ಟಾಪ್, ರಿಬ್ಬನ್ ತರಲು ಮೂರನೆಯ ಬಾರಿ ಹೋಗುವುದು. ಅಂತೂ ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಲ್ ಅಂದರೆ ಸೂಜಿಗಲ್ಲು.

ಅದಕ್ಕೇ ಹೇಳೋದು: 'ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲೆಂದು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲದ ದುಡ್ಡನ್ನು ಸುರಿದು, ನಮಗೇ ಬೇಡವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ತರುವುದೇ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನ' ಅಂತ.

ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಈ ಗೀಳಿಗೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂಟಿತನದ ಬೇಸರ ಕಳೆಯಲೆಂದು ಕೆಲವರು ಶಾಪಿಂಗ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರಾದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಖಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕರಿಗೆ ಅದೊಂದು ರಂಜನೆಯ, ಖುಷಿಯ ಕೆಲಸವಾದರೆ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಗಂಡನ ಮೇಲಿನ ಕೋಪ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೀದಿಗಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆ ಕೋಪ? ಗಂಡನಿಗೆ ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಕೆಲಸ. ಭಾನುವಾರ, ರಜಾ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಆತ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೂರುತ್ತಾನೆ. ಇವಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಖರೀದಿ, ಖರೀದಿ, ಖರೀದಿ. ಗಂಡನ ಗಳಿಕೆಯೆಲ್ಲ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಡಪಾಯಿ ಗಂಡ ಮನೆಯ ಖರ್ಚನ್ನು ತೂಗಿಸಲೆಂದು ಭಾನುವಾರವೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು! ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಶಾಪಿಂಗ್ ಸುತ್ತಾಟವೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ಸಿಹಿ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ತರುತ್ತದಂತೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಕಹಿ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಮರೆಸುತ್ತದಂತೆ. ಸತತ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಒಂದೇ ಮಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಅಟ್ಟಣಿಗೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. 'ಅದೂ ಒಂದು ಧ್ಯಾನಸ್ಥ ಸ್ಥಿತಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ ಆ ಕುರಿತು ಗ್ರಂಥವನ್ನೇ ಬರೆದ ಅಮೆರಿಕನ್ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ಏಪ್ರಿಲ್ ಬೆನ್ಸನ್.

ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನ ಎಂಬ ಕಾಯಿಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದಲ್ಲ, ನೂರಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಕೈಪಿಡಿಗಳು, ಉಪಶಮನದ ಗೈಡ್‌ಗಳು, ವೈಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಪುಸ್ತಕದ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೇ ಖರೀದಿಸಿ ತಂದು

ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಶೇಷ ಗೀಳನ್ನು ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡವರೂ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ಈ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಸೈಕಿಯಾಟ್ರಿಕ್ ಕ್ಲಿನಿಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ತಜ್ಞರುತ್ತಾರೆ. ಮೂರು ಬಾರಿ ಅವರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಕೌನ್ಸಿಲಿಂಗ್ ಪಡೆದರೆ ಸಾಕು. (ಅವರ ಫೀಸ್ ಮೊತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಡುವುದೇ ಅಗ್ಗದ್ದೆಂದು ಪೇಟೆಗೆ ನುಗ್ಗುವವರೂ ಇದ್ದಾರ್ದು ಬಿಡಿ!) ಗೀಳಿನ ಕುರಿತೇ ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ಟಾಕ್ ಶೋಗಳು, ಚರ್ಚೆಗಳು, ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಸೋಫಿ ಕಿನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎಂಬಾಕೆ ಬರೆದ 'ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆಗಳು' (ಕನ್‌ಫೆಶನ್ಸ್ ಆಫ್ ಎ ಶಾಪಾಹಾಲಿಕ್) ಹೆಸರಿನ ಪುಸ್ತಕವೊಂದು ಸಿನೆಮಾ ಕೂಡ ಆಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ, ಅದೇ ಸರಣಿಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಿನೆಮಾಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿದೆ.

ಇನ್ನು ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸರಣಿಯಂತೂ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಆ ಗೀಳು ಇದೆಯೆ ಇಲ್ಲವೆ ಎಂಬ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳೇ ತಮಾಷೆ. ಉಚಿತ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಎಮ್‌ಆರ್‌ಐ ಸ್ಕ್ಯಾನ್ ಯಂತ್ರದ ಮಧ್ಯೆ ಕೂರಿಸಿ, ಮಿದುಳಿಗೆ ಇಲೆಕ್ಟ್ರೋಡ್ ಹಚ್ಚಿ, ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಟ್ರೀಸರ್ ದ್ರವದ ಡ್ರಿಪ್ ಹಾಕಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರ ಎದುರಿಗೆ ಏನಲ್ಲ ಆಮಿಷ ಒಡ್ಡಲಾಗುತ್ತದೆ; ಐವತ್ತು ಡಾಲರ್ ನಗದು ಬೇಕೆ, ಅಥವಾ ಅಷ್ಟೇ ಮೊತ್ತದ ಶೋಕಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಧ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದರ ಕೂಪನ್ ಬೇಕೆ? ನೀವು ಸಾಮಗ್ರಿಗೆ ಆಸೆ ಪಟ್ಟರೆ ನಿಮ್ಮ ಮಿದುಳಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಗ ಮಿನುಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಆಮಿಷಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗದೆ ನೀವು ನಗದು ಡಾಲರೇ ಬೇಕೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದರೆ, ಆಗ ಇನ್ನಷ್ಟು ಆಮಿಷಗಳು ನಿಮ್ಮೆದುರಿನ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪರದೆಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತವೆ. ಮೊದಲು ತೋರಿಸಿದ ಶೋಕಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ, ಶೇಕಡಾ ೭೫ರಷ್ಟು ರಿಯಾಯಿತಿ ತೋರಿ ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿಸಲು ಸಂಶೋಧಕರು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಶ್ವಖ್ಯಾತಿಯ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಎಣಿಸದ ಲಕ್ಷುರಿ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳು, ಫೆದರ್ ವೇಯ್ಸ್ ಭತ್ತಿಗಳು. ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಗಿಫ್ಟ್ ಹ್ಯಾಂಪರ್‌ಗಳು. ಸೋತರೆ ಹೊರೆಹೊರೆ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಗೆದ್ದರೆ ಡಬ್ಬಲ್ ಟ್ರಿಬಲ್ ನಗದು ಹಣ!

ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಗೆದ್ದರೆ, ನೀವು ಸುಲಭಕ್ಕೆ ಹಣ ಬಿಚ್ಚುವ ಗಿರಾಕಿ ಅಲ್ಲವೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ತಜ್ಞರು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮಂಥ ನಿರ್ಲಿಪ್ತರನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸೆಳೆಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಸೆಳೆದು ಕಿಸೆ ಖಾಲಿ ಮಾಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಅದು ಅವರ ಮುಂದಿರುವ ಸವಾಲು.

ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲದಲ್ಲೂ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕ

ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಡಲೆಂದೇ ಸಿಂಗಪೂರ್, ಹಾಂಗ್‌ಕಾಂಗ್, ದುಬೈಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಒಂದು ಮಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಯ ನೂಕು ನುಗ್ಗಲನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಪೊಲೀಸರು ಲಾರಿ ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಕೆಳಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ಖರೀದಿಯ ಈ ಹುಚ್ಚನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಲೆಂದು ಏನೆಲ್ಲ ತಂತ್ರಗಳು, ಷಡ್ಯಂತ್ರಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಮೂಲೆಯ ಪುಟ್ಟ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಕಿ ಸ್ಯಾಶೆಗಳ ಮಾಲೆಗಳು. ದೊಡ್ಡ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲ್‌ಗಳು. ಅವಂತೂ ಬಿಡಿ, ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂದು ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಲ್‌ಗಳೆಂದರೆ ಮನರಂಜನೆಯ ತಾಣವಾಗಿ, ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳ ಆಟದ ಅಂಗಳವಾಗಿ, ಮ್ಯೂಸಿಯಮಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಸರವಾದರೆ ನೀವು ಪಾರ್ಕ್‌ಗೆ ಹೋಗಬಾರದು, ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಕ್ರೀಡಾಂಗಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು, ಬಂಧುಗಳ ಮನೆಗೆ ಸೌಹಾರ್ದ ಭೇಟಿ ನೀಡಬಾರದು. ಹಾಬಿ-ಗೇಬಿ ತೊಡಗಬಾರದು. ಸೀದಾ ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಲ್‌ಗೆ ಬರಬೇಕು.

ನೀವು ಕೊಳ್ಳುಬಾಕರೆ? ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಅನ್ನೋದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಇಲ್ಲಿವೆ ನೋಡಿ ಓನಿಯೋಮೇನಿಯಾದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

೧. ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಆನಂದ ಸಿಗುತ್ತದೆ.
೨. ಖರೀದಿ ಮಾಡುವಾಗ ಋಷಿಯಾಗಿರುತ್ತೀರಿ, ಆದರೆ ಖರೀದಿಸಿ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತಲೇ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ; ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವೇ ಬಯ್ಯುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.
೩. ನಿಮ್ಮ ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿ, ಒಳಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಎಂದೂ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಬಳಸದ ಹತ್ತಾರು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಬಿದ್ದಿರುತ್ತವೆ.
೪. ಮೈತುಂಬ ಸಾಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೀರಿ. ಶಾಪ್‌ಲಿಫ್ಟಿಂಗ್ ಅಥವಾ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಫ್ರಾಡ್ ಮಾಡಲು ಆಗಾಗ ಮನಸ್ಸು ಬರುತ್ತದೆ.
೫. ಗಂಡನ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಕಂಡರೆ ಸೀದಾ ಹೋಗಿ ಸೂಪರ್ ಬರುಗಾರ್‌ಗೆ ನುಗ್ಗುತ್ತೀರಿ. ಅಂಡರ್‌ವೇರ್ ಖರೀದಿಸಲೆಂದು ಹೋಗಿ ಟೆಫ್ಲಾನ್ ಕೋಟೆಡ್ ಬಾಣಲೆಯನ್ನೂ, ಟೋಪ್ಪರನ್ನೂ ಖರೀದಿಸಿ ತರುತ್ತೀರಿ.
೬. ಖರೀದಿ ಮಾಡಿದರೂ ಖಿನ್ನರಾಗುತ್ತೀರಿ; ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಖಿನ್ನರಾಗುತ್ತೀರಿ.

ಈ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ನೀವು ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು/ಸೊಸೆ ಬಲಿ ಬೀಳದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಮಗಧೀರ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವರಪ್ಪನ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್‌ನ್ನು ಎಗರಿಸಬಹುದು ಹುಷಾರಾಗಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ನೀವು, ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ಶಾಪಿಂಗ್ ದಾಸರಾಗಬಹುದು. ಅದು ಸಮಾಜದ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಂತೂ ಅಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಕವಚಗಳು, ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಅಪವ್ಯಯ, ಶಕ್ತಿಯ ದುರ್ವ್ಯಯ, ನಗರದ ಆಚೆಗೆ ಕಸದ ರಾಶಿರಾಶಿ, ಪರಿಸರ ಹಾಳು, ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ.... ಇವೆಲ್ಲ ಹೇಗೂ ಇರಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಅಂತಸ್ಸತ್ತವನ್ನೇ ಈ ಬಗೆಯ ಬಯಕೆಗಳು ಹೀರಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕಳ್ಳಕಾರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತವೆ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಶಾಪಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಖ ಸಂತಸವಿದೆ ಎಂಬುದು ಬರೀ ಭ್ರಮೆ. ಬದಲಿಗೆ ಅವು ಅತ್ಯಪ್ಪಿ, ಅಸೂಯೆ, ಕ್ಷೋಭೆ ಮುಂತಾದ ಭಾವಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಕಿಸುತ್ತಿರುವ, ತಿಂಡಿತಿನ್ನಿಸುಗಳ ಜಾಹೀರಾತು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಮ್ಯೂಟ್ ಮಾಡಿ. ಕಿವಿ ತಂಪಾಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯೂ ಶಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬಾರಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ. ಹೋಗಲೇಬೇಕಾದರೆ, ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಏನೇನು ತರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ. ತಿಂಗಳ ಬಜೆಟ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅದರಾಚೆ ಏನನ್ನೂ ಖರೀದಿಸಬೇಡಿ. ಅದೆಂಥದೂ ಸ್ಕೀಮ್ ಇದೆ ಎಂದು ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸೇಲ್ಸ್‌ಮನ್ ಕರೆದರೆ ಅತ್ತ ಕಿವಿಗೊಡಬೇಡಿ. ಕ್ರೆಡಿಟ್ (ಸಾಲ) ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರಂತೂ ಸುತರಾಂ ಅತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಡಿ.

ಅದೊಂದು ಆಧುನಿಕ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕ ಮೋಹಿನಿಯಾಗಿ ಅದು ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ, ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಭಿತ್ತಿ ಫಲಕಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂಗಡಿ ವಿಂಡೋಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೈಬೀಸಿ ಕರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲೇ ಕಂಡರೂ ಗುಡ್ ಬೈ ಹೇಳುತ್ತ ಹೊಸ ದಿನವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ. ಆಲ್ ದ ಬೆಸ್ಟ್ !

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಬಕ್ಕೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ ಐಐಟಿ ಮತ್ತು ಜೆಎನ್‌ಯುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಡಿಗ್ರಿ ಪಡೆದು ಪತ್ರಿಕಾರಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದವರು. 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಾತ್ತೀದಾರರಾಗಿ ನಂತರ 'ಸುಧಾ'ದಲ್ಲಿ ನುಡಿಚಿತ್ರ ಲೇಖಕರು ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳ ವರದಿಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಅನೇಕ ಜನಪರ ಚಳವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪತ್ರಿಕೆ

ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸತನವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವರು. ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ, ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ ಕುರಿತ ಅನೇಕ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 'ಪೃಥ್ವೀಶೃಂಗಸಭೆ'ಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆಯವರು ಕಠಿಣವಾದ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರಳವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಇರುವುದೊಂದೇ ಭೂಮಿ', 'ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ', 'ಗಗನ ಸಖಿಯರ ಸೆರಗ ಹಿಡಿದು', 'ಕ್ಯಾಪ್ಸೂಲಿಗಿತ್ತಿಯರು' ಮುಂತಾದ 25ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ಕೃಷಿಕರಾಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಲೇಖನ ಕೃಷಿಯನ್ನೂ ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ 'ನರಮಂಡಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ' ಕೃತಿಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಆರಿಸಿದೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಖಿಯಾಲಿ, ತೆವಲು-ಹುಚ್ಚು; ಅಟ್ಟಣಿಗೆ-ರಾಕ್; ಕೈಗಡ-ಸಾಲ; ಸೂಜಿಗಲ್ಲು-ಆಯಸ್ಕಾಂತ; ಆಮಿಷ-ಆಸೆ; ಅಪವ್ಯಯ, ದುವ್ಯಯ-ಉಪಯುಕ್ತವಲ್ಲದ ಖರ್ಚು

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ಇದ್ಯಾಕೆ ತರಬೇಕಿತ್ತು, ದುಡ್ಡು ವೇಷ್ಟು
೨. ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನ ಎಂದರೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನದ ಪ್ರತೀಕ
೩. ಅದೂ ಒಂದು ಧ್ಯಾನಸ್ಥ ಸ್ಥಿತಿ.
೪. ಅದೊಂದು ಆಧುನಿಕ ಕೊಳ್ಳುವೆವ್ವ

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ?
೨. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನ ಯಾವಾಗ ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ?
೩. ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನವನ್ನು ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದವರು ಯಾರು?
೪. ಓನಿಯೋ ಮೇನಿಯಾಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವವರಲ್ಲಿ ಯಾರದ್ದು ಸಿಂಹಪಾಲು ?
೫. ಭಾವಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಯಾವುದು ?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಕೊಳ್ಳುಬಾಕರು ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ ?
೨. ಗಿರಾಕಿಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅನುಸರಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳಾವುವು?
೩. ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನಕ್ಕೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ನೀಡುವ ಕಾರಣಗಳೇನು ?
೪. ಗೀಳು ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಸಂಶೋಧಕರು ಏನೆಲ್ಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ?
೫. ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನದ ಗೀಳಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಲೇಖಕರು ಸೂಚಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳೇನು?

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. 'ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚು' ಎಂಬ ಗಾದೆಯ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆಯವರ ಲೇಖನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.
೨. ಓನಿಯೋ ಮೇನಿಯಾದ ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.
೩. 'ಕೊಳ್ಳುಬಾಕತನ ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ಉಪದ್ರವ' ಎಂಬ ಲೇಖಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ.

೧೨. ಕಿಟ್ಟಲ್ ದರ್ಶನ

— ದೇಜಗೌ

ಜರ್ಮನಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಕಿಟ್ಟಲ್ ಜನಿಸಿದ ಅಥವಾ ಸತ್ತ ಊರನ್ನು ನೋಡದೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದೆಂತು? ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಜನ ಏನೆಂದಾರು? ಜ್ಯೋತಿಶ್ವರಿಯಾಗಿರುವ ಕಿಟ್ಟಲ್ ನನ್ನನ್ನು ಕೃತಘ್ನನೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್ತು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆನ್ನುವವರೆಲ್ಲ ಮೊದಲು ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಅದು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪವಿತ್ರವಾದ ಹೆಸರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಉಳಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ಟೂಬಿಂಗನ್ನಿಗೆ ಹೊರಟದ್ದು, ಹೈಡಲ್‌ಬರ್ಗ್ ಇಂದ ಸ್ಪೂಟ್‌ಗಾರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೊಂದು ರೈಲು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಟೂಬಿಂಗನ್ ಜ್ಯೂರಿಕ್‌ಗೆ ಹತ್ತಿರ.

ಒಂದು ಗಂಟೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ತುಸು ಠರಾಯಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಈ ಠರವಾಣೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಡೆದೀತು? ಕಾಯುವ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹಡಪವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ನಮ್ಮ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಕಾಯುವ ಕೋಣೆಗಳಿಗಿಂತ ಇದು ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕಸ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಸಿಗರೇಟು ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿಯ ಮೋಟುಗಳು ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಡಲೆ ಕಾಯಿಯ ಹಾವಳಿಯಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಸಿಪ್ಪೆ ಮಂಕರಿಗಟ್ಟಲೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲೊಬ್ಬ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೇ ನಿಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ; ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಮುಖವಡಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ; ಮಗುದೊಬ್ಬ ಒಂದು ಫರ್ಲಾಂಗು ದೂರ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ; ಅವನ ಪಾದಗಳಂತು, ಒಂದು ಉತ್ತರಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ದಕ್ಷಿಣಮುಖಿಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಹರೆಯದ ಹುಡುಗಿ ರೊಟ್ಟಿ ಮೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇತರರು ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು ಮಿಕ್ಕಿಮಿಕ್ಕಿ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲೇನೂ ಮೆತ್ತೆಗಳಿಲ್ಲ; ಒರಗಿರುವ ಬೆಂಚುಗಳು ಮಾತ್ರ ಇವೆ. ರೈಲು ಬಂದನಂತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕಡೆಯವನೊಬ್ಬ ನಮ್ಮನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ ಹೋದನು.

ನಾವು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರು ಇಬ್ಬರೆ; ಬೇರೆಯವರಿರಲಿಲ್ಲ. ರೈಲು ಹೊರಟ ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳೊಳಗಾಗಿ ರಸ್ತೆಯ ಎರಡು ಕಡೆಯೂ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ನೋಡಬಹುದಿತ್ತು. ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ತಾರುಮಾರಿಗೆ ಮನೆಗಳುಂಟು. ರೈತರು ಹೊಲ ಉಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೀಟ್‌ರೂಟನ್ನು ಕೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುದುರೆಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಗಳೂ ಊರುಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾದ ಚರ್ಚುಗಳು ಗೋಪುರಗಳೂ ಹೆಂಚಿನ ಮನೆಗಳೂ ಹಿಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ನಗರಗಳ ಸೌಧಗಳ ಮುಂದೆ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಗಿಡಗಂಟೆ ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಸೌಂದರ್ಯ ಕಡಮೆ, ಕೆಲವು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳ ಮುಂದೆ ಮುತ್ತಿಲುಗಳನ್ನು ಕಂಡದ್ದುಂಟು.

ಸ್ಪೂಟ್‌ಗಾರ್ಟ್ ಬೆಟ್ಟದ ಊರು, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಗುಡ್ಡಗಳಿವೆ. ಗುಡ್ಡಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳಿವೆ. ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬಳ್ಳಿಗಳಿವೆ. ಬಳ್ಳಿಗಳ ಬೇರುಗಳಿಗೆ ನಳಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಶೇಷ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ರೈಲು ನಿಂತಕೂಡಲೇ ನಾನೊಂದು ಕೈಗಾಡಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾನು ಹೇರಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಜಗಲಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಜಗಲಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡೆ. ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಜನರ ನೂಕು ನುಗ್ಗಲು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಟೂಬಿಂಗನ್ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತದ್ದಾಯಿತು. ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಈ ಮೊದಲು ಕಂಡ ದೃಶ್ಯಗಳೇ. ಆ ಊರು ನಮಗೆ ತುಂಬ ಹೊಸದು. ಅಲ್ಲಿ ಗುರುತಿನ ಜನ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಹೈಡಲ್‌ಬರ್ಗ್‌ನಲ್ಲಾದರೆ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಗುರುತಿನ ಜನ ಇದ್ದರು. ನಾವಲ್ಲಿರುವುದು ಕೇವಲ ೧೮-೨೦ ಗಂಟೆ ಕಾಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಗಲು ವೇಳೆ ಕೇವಲ ಮೂರಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಿಟ್ಟಲ್ ಅವರ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಬೇಕು; ಅದನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಗುರುತುಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ರೈಲಿನ ಗಾರ್ಡ್‌ನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿದರೆ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಬಹುದೆಂದು ಬಗೆದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮಾತು ಅವನಿಗರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೈಸನ್ನೆ ಬಾಯನ್ನೆಗಳು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅರಸು ನುಡಿದರು: “ಭಾಷೆಯ ಅಡಚಣೆ ಇರುವ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಿಟ್ಟಲ್ ಅವರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವುದೆಂತು? ನಾವಲ್ಲಿರುವುದೂ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ, ನಿಮಗಂತು ತುಂಬ ನಿರಾಶೆಯಾಗುತ್ತದೆ”, “ನನಗೇನೂ ನಿರಾಶೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಿಟ್ಟಲ್ ಅವರ ಸಮಾಧಿ ಸಿಗದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಂತೋಷ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಅವರು ಅಂಬೆಗಾಲೂರಿದ, ತಿರುಗಾಡಿದ, ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಡಿಸಿ ಹೋಗುವ ಪುಣ್ಯವಾದರೂ ಸಿಗುತ್ತದಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಹಾಗೆ ಕಿಟ್ಟಲ್ ಅವರಲ್ಲಿ ನನಗಿಷ್ಟು ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿರುವಾಗ,

ಕನ್ನಡ ಜನರಿಗೆ ತುಂಬ ಗೌರವವಿರುವಾಗ, ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ನಾನು ಬಂದಿರುವಾಗ, ಸಮಾಧಿಸ್ಥನಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ಜ್ಯೋತಿಶ್ವರೀರಿಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಿಟ್ಟಲ್ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪ್ರೇರಿಸಿ ರೈಲುನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಯಾರು! ಅಥವಾ ಅವರ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯೇ ನಮಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾದೀತು! ಬಂದ್ಡಾಯಿತು! ಈಗ ಹಿಂಜರಿಯುವಂತಿಲ್ಲ.” ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗುಂಯ್‌ಗುಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದೇ ಒಂದು ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಕಿಟ್ಟಲ್ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ತಂದ ವಿಧಿಲೀಲೆ. ಅದು ವಿಚಿತ್ರವಾದದ್ದು. ಅದು ಯಾರು ಯಾರಿಂದ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನೆದಾಗ ನಿಜಕ್ಕೂ ವಿಸ್ಮಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹುಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಬೆಳೆದು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಕಲಿತ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ದೂರದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಬಂದು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತು ಕೋಶ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕರಣ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ಅದ್ಭುತ ಸಿದ್ಧಿ ಗಳಿಸಿದ ಸಂಗತಿ ಒಂದು ಪವಾಡದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಪಾದ್ರಿಯಾಗಿ ಕ್ರಿಸ್ತಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವನು ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡಿಗನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ನಾಡಿಗೆ ಮರಳಿದುದರ ರಹಸ್ಯವೇನು? ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆಯುವ ತನಕ ಅವನ ತನುಮನ ಪ್ರಾಣಗಳೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡವಾಗಿದ್ದುವು. ಅವನ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂದಿರಬೇಕು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನೆದಾಗ ಅವನು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಜನ್ಮ ತಾಳಿರಬೇಕೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅನ್ನಿಸದಿರದು.

ರೈಲು ಟೂಬಿಂಗನ್ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತಾಗ ಎರಡು ಗಂಟೆ. ನಾನು ಸಾಮಾನಿಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅರಸು ಹೊರಕಾರನನ್ನು ಕರೆತರಲು ಹೋದರು. ಅವರು ಯಾರೋ ಸಭ್ಯರೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಸರಿದೆ. “Are you from India? Can I be of any help to you? Some time ago I was in Bangalore. I have been to Tumkur also.” ಎಂಬುದಾಗಿ ಆ ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಗಾಢ ಪರಿಚಯದವರಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ, ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದೆ; ಅರಸು ಸ್ತಂಭೀಭೂತರಾದರು. “ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವಾಯಿತಲ್ಲ ಸಾರ್” ಎಂದರು. ಆ ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು ಅಡಾಲ್ಫ್ ಸಿ.ಕೋಲೆ (Adolf C. Kollé) ಅವರೊಬ್ಬ ಪಾದ್ರಿ. ಅವರು ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರಿಗೆ ಕಿಟ್ಟಲ್ ಹೆಸರು ಗೊತ್ತು; ಅವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆಯ ವಿಷಯವೂ ಗೊತ್ತು; ಆದರೆ ವಿವರಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ‘ಮಲೆಯಾಳಂ ಕೋಶದ ಗುಂಡರ್ಚ್ ಸಹ ಇಲ್ಲಿಯವರೇ. ಅವರ ಊರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ೪೦ ಮೈಲಿ ಮಾತ್ರ. ನೀವು ಹೋಟಲಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಕಾರು ತರುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕಿಟ್ಟಲ್ ಅವರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾದೀತು. ಮೊದಲೇ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ನೀವು ಒಂದು ದಿನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಬಹುದಿತ್ತು. ಅವರ

ಸಂಬಂಧಿಗಳಿದ್ದಾರೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅನೇಕರಿಗೆ ಅವರ ಹೆಸರೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕಡತಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲಿಕ್ಕೂ ಸಮಯವಿಲ್ಲ. ಆದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ” ಎಂದು ಕೋಲೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಹುರುಪುಗೊಳಿಸಿದರು. “ಕಿಟ್ಟಲ್ ಅವರಂಥ ಮಹಾ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಮರೆತದ್ದು ದುರ್ದೈವ. ಅವರೇನಾದರೂ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅವರ ಸಮಾಧಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜೊಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಲ್ಲರೂ ಅವರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ” ಎಂದೆ. “ಇಲ್ಲಿಯ ಜನ ಅವರನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದಿತ್ತು, ನಿಜ. ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ; ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಕೆಲವರಿಗಾದರೂ ಅವರ ಕೆಲಸ ನೆನಪಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಅವರ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ನಿಮಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗಿನ್ನೂ ಊಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಊಟ ಮುಗಿಸಿ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೀವಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಹೋಟಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಕೋಲೆ ಹೊರಟರು. ನಮ್ಮ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಹರ್ಟ್ಸ್‌ನಾಫ್ ಹೋಟಲಿನ (Hotel am Herbstenth of) ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿತು.

ಟೂಬಿಂಗನ್ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರು ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕಿಟ್ಟಲ್ ಅವರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಂಡ ಪಂಡಿತರು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯಾವ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಅವರ ಕನ್ನಡ ಕೋಶವೊಂದೇ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ನಿಘಂಟು; ಇತರ ಭಾಷಾ ನಿಘಂಟುಗಳಿಗೆ ಅದು ಮಾದರಿಯಾದದ್ದುಂಟು. ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರನ್ನಿಲ್ಲಿ ಹೇಳುವವರಿಲ್ಲ. ಅವರು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವರ ಹೆಸರು ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ವಿಸ್ಮೃತಿಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗರಂಥ ಕೃತಘ್ನರಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಹೆಸರು ಮಿಡಿಯುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡವಿರುವ ತನಕ ಆ ಹೆಸರು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ, ಕನ್ನಡದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕಿಟ್ಟಲ್ ಕಾರಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಜನ ಸದಾ ಅವನ ಹುಟ್ಟು ಊರಾದ ರಾಸ್ಪರ್ ಹಾಫೆಯನ್ನೂ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದ ಟೂಬಿಂಗನ್ನನ್ನೂ ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ಈ ಎರಡೂ ಹೆಸರೂ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾದವು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾರು ನಮ್ಮ ಹೋಟಲಿನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿತು.

ಕಾರು ನಿಂತ ಕೂಡಲೆ ಹೋಟಲಿನ ಮಾಲಿಕ ಒಳಗಿಂದ ಓಡಿಬಂದನು. ಮಳೆ ಸೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಾಮಾನು ಒಳಗೆ ಹೋದುವು. ಇದೊಂದು ಸುಂದರವಾದ ಹೋಟಲು. ರಚನೆ ಮಾಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ನೋಡಿದ ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಹೆಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿದ್ದು. ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರು ಈ ಹೋಟಲನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಂತೆ

ತೋರುತ್ತದೆ. ಇವರು ಹೆಚ್ಚು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮೂವರೂ ಯುವತಿಯರಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನು ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಂನಮ್ಮ ಕೋಣೆಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿದವನೂ ಮಾಲೀಕನೇ.

ನಾವು ಹೋಟಲು ತಲುಪುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಊಟದ ವೇಳೆ ಮೀರಿತ್ತು. ಈ ಕಡೆಯ ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ವಸತಿ ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ ಊಟ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ರೆಸ್ಟೋರಾಂಟುಗಳಿಗೇ ಹೋಗಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅತಿಥಿಗಳು ಹೊರಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಹೋದಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಮುಗಿಸುವುದು ರೂಢಿ. ವಿಚಾರಿಸುವಾಗ ಯಾವ ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಊಟ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ, ವೇಳೆ ಮೀರಿತು ಎಂಬ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯಿತು. ಹೋಟಲಿನ ಗೃಹಿಣಿಯನ್ನೇ ನಾವು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆಕೆ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಜವಾದ ಗೃಹಿಣಿ. ನಮಗೆ ಊಟವಾಗದಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತುಂಬ ಸಂಕಟಪಟ್ಟಳು. “ತಣ್ಣನೆಯ ಊಟ ನಿಮಗೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆಯೇ? ಹಿಡಿಸುವುದಾದರೆ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಣಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು. ಹೊಟ್ಟೆ ತಾಳ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಏನು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಸಾಕೆಂದೆವು. ನಾವು ನಂನಮ್ಮ ರೂಮುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಊಟ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಭೀಮ ಬಕರ ನೆನಪಾಯಿತು. ಮೊದಮೊದಲು ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಕಟಪಟ್ಟುಕೊಂಡ ಆ ತಾಯಿ ಇಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಅದೆಷ್ಟು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ? ಅವಳು ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ಅಷ್ಟು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. “ಅಯ್ಯೋ ಹಸಿದು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಊಟ ಬಡಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಮಿಸಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದೇ ಇಷ್ಟು” ಎಂದು ಆಕೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ತಲೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸುತ್ತ ಖಿನ್ನವದನೆಯಾಗಿ ನುಡಿದಳು. ಚೆಲುವೆಯೊಬ್ಬಳು ನೀರುನಿಡಿ, ಚಂಚ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಗು ನಗುತ್ತ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣಾಗಿದ್ದಿತು. ನಾವು ಮಾತಾಡಿಸಿದಾಗ ಅದರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ತೃಪ್ತಿಯ ಹರ್ಷ ಮೂಡುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರ ಅಥವಾ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಂಧುಗಳೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತೃಪ್ತಿ ನನಗುಂಟಾಯಿತು. ಆ ಗೃಹಿಣಿ ನನ್ನ ತಂಗಿಯಂತೆ ಕಂಡಳು. ಆ ಮಾಲೀಕ ದಂಪತಿಗಳ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಬಹುದಿನಗಳ ತನಕ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಊಟ ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೋಲೆಯವರು ಹಾಜರಾದರು. ನಮ್ಮನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಸ್ಟ್ರಾಟ್‌ಫ್ರೀಡಾಫ್ (Stradt Friedhof) ಸಮಾಧಿ ಭೂಮಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಕಿಟ್ಟಲ್ ಅವರ ಸಮಾಧಿಗೆ ಬಗೆಗೆ ಸಂತೋಧನೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ಮೊದಲೇ ಅಲ್ಲಿಯ

ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆತ ಹಳೆಯ ಕಡತಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಸಮಾಧಿಯ ಸಂತೋಧನೆಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದನು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಸಮಾಧಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ಮೇಲೆ ಇರುವಂತಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೊಂದೊಂದು ಸಮಾಧಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡಾಗುವುದಾದರೆ ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜಾಗ ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಯಮಿತಾವಧಿಯನಂತರ ಒಂದು ಸಮಾಧಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಾಧಿ ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ, ಯಾರಾದರೂ ಅವರ ಪರವಾಗಿ ನಿಯಮಿತ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದಾದರೆ ಅವರ ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ದಿನ ಉಳಿಸಿಕೊಡುವುದುಂಟಂತೆ. ನಾವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡೆ. ತಂತಮ್ಮ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಚಗಳನ್ನಿರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರು ಬಂದಿದ್ದರು. ನಾವೂ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಕಿಟ್ಟಲ್ ಅವರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಅಲೆದೆವು. ನಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಪೈನ್ ಮರಗಳ ಕೆಳಗಿದ್ದ ಸಮಾಧಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತು, “ಇಗೋ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಬನ್ನಿ” ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡನು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೋಡುವಾಗ ಸಮಾಧಿಯ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದ ‘Gerhard Kittel’ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ನಿರುತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕಂಡ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಹೇಳಿದನು: “ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಇದು ಫರ್ಡಿನೆಂಡ್ ಕಿಟ್ಟಲ್ ಅವರ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನೀವು ಖಿನ್ನರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಕಿಟ್ಟಲ್ ಅವರ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ ಜಾಗ. ಗೆರ್‌ಹಾರ್ಡ್ ಅವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಹೂತಿದೆ. ನಾಮಶಿಲೆಯಿಲ್ಲ, ನಿಜ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕಡತಗಳು ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ” ಸರಿ, ಕೋಲೆಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಚವನ್ನು ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲಿರಿಸಿ, “ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಜಗತ್ತಿನ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗುವಂತೆ ಹರಸಯ್ಯ, ಮಹಾಶಯ” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಲ್ಡರಲಿನ್ನನ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಅವನ ಕೆಲವು ಗೀತೆಗಳನ್ನಾದರೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸುವುದಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮಿತ್ರರೊಡನೆ ಸಮಾಧಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಕಾಲ್ತೆಗೆದೆವು.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ದೇಜಗೌ (೧೯೧೮ - ೨೦೧೬)

‘ದೇಜಗೌ’ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಡಾ|| ದೇ. ಜವರೇಗೌಡರು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕಂಡ ಓರ್ವ ಉತ್ತಮ ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಲೇಖಕ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತಗಾರ. ಕುವೆಂಪುರವರ ನೆಚ್ಚಿನ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದ ದೇಜಗೌ ಅವರಂತೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ

ನಿರ್ದೇಶಕ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಉಪಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇವರ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯಿತು. ಜವರೇಗೌಡರು ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ 400ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಹೋರಾಟದ ಬದುಕು', 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ವಚನ ಚಂದ್ರಿಕೆ', 'ಕುಲಪತಿಯ ಭಾಷಣಗಳು', 'ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಂಗದಲ್ಲಿ' ಮುಂತಾದವು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಬರಹವನ್ನು ದೇಜಗೌರ 'ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಾರ' ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಎಂತು-ಹೇಗೆ; ಜ್ಯೋತಿಶ್ಚರೀರಿ-ಸತ್ತ ನಂತರವೂ ದೀಪದಂತೆ ಬೆಳಗುವವ; ಕೃತಘ್ನ-ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆ ಇಲ್ಲದವರು; ಹಡಪ-ಪೆಟ್ಟಿಗೆ; ಮೋಟು-ತೂಡು; ಕಾಲಾಡಿಸು-ಓಡಾಡು; ವಿಸ್ಮಯ-ಆಶ್ಚರ್ಯ; ತಂಗು-ನೆಲೆಸು; ಕಡತ-ಕಾಗದಪತ್ರ; ಮಾಟ-ಸೊಬಗು; ವಿಸ್ಮೃತಿ-ಮರೆವು; ಖಿನ್ನ-ಬೇಸರ

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಶೇಷ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೨. ಕಿಟ್ಟಿಲ್ ಅವರ ಸಮಾಧಿ ಸಿಗದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಂತೋಷ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

೩. ಅವನ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂದಿರಬೇಕು.

೪. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನ ಅವರನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದಿತ್ತು.

೫. ತಣ್ಣನೆಯ ಊಟ ನಿಮಗೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆಯೇ?

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್ತು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಯಾರ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು?

೨. ಕಿಟ್ಟಿಲ್ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಂದು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಬಂದರು ?

೩. ಟೂಬಿಂಗನ್ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಯಾರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು ?

೪. ಕಿಟ್ಟಿಲರ ಹುಟ್ಟೂರು ಯಾವುದು ?

೫. ಕಿಟ್ಟಿಲರ ಸಮಾಧಿ ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದೆ ?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಹೈಡಲ್‌ಬರ್ಗ್‌ನ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ದೇಜಗೌರ ಕಂಡ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೨. ಕಿಟ್ಟಿಲರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅರಸು ಮತ್ತು ಲೇಖಕರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

೩. ಹೋಟೆಲ್‌ನ ದಂಪತಿಗಳು ಲೇಖಕರ ತಂಡವನ್ನು ಆದರಿಸಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೪. ಕೋಲೆ ಯಾರು ? ಅವರಿಂದ ಲೇಖಕರಿಂದ ಸಹಾಯವೇನು ?

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ದೇಜಗೌರು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಜರ್ಮನ್ ಜನಜೀವನವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೨. ಲೇಖಕರ ಪ್ರಕಾರ ಕಿಟ್ಟಿಲ್ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪವಿತ್ರವಾದ ಹೆಸರು ಏಕೆ ?

೩. ಕಿಟ್ಟಿಲರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಲೇಖಕರ ತಂಡ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೧೪. ಆಚಾರ್ಯರ ಪತ್ನಿ

- 'ಶ್ರೀನಿವಾಸ'

೧

ಮೈಸೂರ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮಿರ್ಲೆ ಭೇರ್ಯದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಎಂಬ ಊರು ಒಂದುಂಟು. ಇದು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಊರಾಗಿ ಇದ್ದಿರಬೇಕು; ಈಗಲೂ ಬಹಳ ಸಣ್ಣದೇನು ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೊಯ್ಸಳರಾಜರು ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇದು ಕಂಡ ವೈಭವ ಈಗ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಈಗ ನೋಡಿದರೆ ಗ್ರಾಮ ತನ್ನ ಅಂದಿನ ವೈಭವದ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿಯದಿದೆ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆಯ ಹೆಸರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ತಾನು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಆದನೋ ಆ ಸಾಲಿ ಯಾರು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಊರು ಪಾಠವನ್ನು ಮರೆತ ಹುಡುಗನಂತೆ ಮಂಕಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಗ್ರಾಮ, ಅದರ ಬೀದಿಗಳು; ಕೆರೆ, ಬಳಿಯ ಗದ್ದೆ ತೋಟ; ಆಲಯ, ಬಸತಿ; ಅವುಗಳ ಮುಂದಣ ಹೊಂಡ, ಮಂಟಪ; ಎಲ್ಲದರ ಮೇಲೆ ಎಂಟು ನೂರು ವರ್ಷದ ಹಳೆಯ ಬೆಳಕೊಂದು ಮೆದುವಾಗಿ ಮಲಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಮರೆಯಿಸುತ್ತದೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತನ್ನದೊಂದು ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪಾವುಡದಂತೆ ಹೊದಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಂಟು ನೂರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತಸ್ಥಾಪಕರಾದ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿ ವಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಪೆರುಂಬುದೂರಲ್ಲಿ. ಬೆಳೆದದ್ದು ಕಾಂಚೀಪುರದಲ್ಲಿ. ಯತಿಯಾಗಿ ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮದ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾದದ್ದು ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ. ಆಗದವರು ಜೀವ ತೆಗೆದಾರೆಂದು ಕಂಡಾಗ ಶಿಷ್ಯರ ಬಲವಂತದಿಂದ ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಾಳಿದ್ದು ಹೊಯ್ಸಳ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ. ಹೊಯ್ಸಳ ನಾಡು ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ. ಉತ್ತರದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮ ಅಡಸಿದಾಗ ಶ್ರಮಣರ ತಂಡವೊಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಇದರ ಸಿಡಿಮಡಲ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಉಸಿರುಳಿದುಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರಸು ಕೂರನಾದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಧರ್ಮ ಸೇವಕರು, ತಂದೆ ಕೋಪಿಸಿದಾಗ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಹಿಂದೆ ಅವಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಮಕ್ಕಳಂತೆ,

ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಈ ನಾಡ ನೆಲಲ್ಲಿ ಬಾಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಪೂಜಿಸಿದ ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಈಗಲೂ ಇಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸೇವೆ ಕೊಡುತ್ತ ಬಿಜ ಮಾಡಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಒಂದು ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂರ್ತಿಯೊಂದು ಅವರೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕುಳಿತಿರುವರೋ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತ ಮಂಡಿಸಿ ಇದೆ. ಆಲಯದ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕೊಳ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೊಂಡ ಇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ, ಇಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ... ಜನರು ಈ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮಂಥವರು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಆಲಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಊರ ವಿಷಯವನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಕಾಲಚಕ್ರವನ್ನು ಎಂಟು ಶತಮಾನ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಬಾಳುವೆ ಎದುರುಬಂದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಯತಿಯೊಬ್ಬನು ಇಳಿದಿದಾನೆ. ಅವನೇ ರಾಮಾನುಜ.

ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ನಾನು ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯುತ್ತಾ ಆಚಾರ್ಯರ ಕತೆಯನ್ನು ನೆನೆದನು. ಅದು ಬಹು ಸೊಗಸಾದ ಚರಿತ್ರೆ. ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ಐವರು ಗುರುಗಳಿಂದ ಭಾಗವತ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ಮತದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಕರಾದರು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜರ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು; ಅದರಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ನಾನು ಆ ಬಾಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹು ಹೆಮ್ಮೆಗೊಂಡೆನು. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಬಳಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತಿತು. ಆಚಾರ್ಯರು ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯ ಅವಿವೇಕ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ಇತಿಹಾಸ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇವರು ತನ್ನ ಗುರು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನೋಡಿದರು. ಆ ಹೆಂಡತಿ ಅವನಿಗೆ ಬಡಿಸಿ ಆತನು ಕಡಮೆಯ ಜಾತಿಯವನೆಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ಆ ಗುರುವಿನ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಬಹು ಮರ್ಯಾದೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆ ಬಾವಿಯ ಬಳಿ ಏನೋ ಜಗಳ ಬಂದಾಗ ಆ ಮನೆಯವರನ್ನು ಬೈದು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಇವರು ಒಂದು ದಿನ ಹೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದರು- ಆಕೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರಂತೆ. ಈ ಮಾತಿಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹೀಗೆಂದಿತು. 'ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಹೆಂಗಸು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಹೆಚ್ಚಲ್ಲವೆ? ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆ ದೊಡ್ಡದು, ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಸೇವೆ ದೊಡ್ಡದು. ಆದರೆ ಅರಿಯದ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಬಾರದಿತ್ತೆ?' ಆಕೆಯ ಸ್ವಭಾವ ಹೇಗೋ! ಸಂಸಾರವೇ ಹೀಗೆ. ಗಂಡ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಲು, ತಾಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಆ ಹೆಂಡತಿಯ ಪಾಡು ಆಮೇಲೆ ಏನಾಯಿತು?... ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತೆನು.

ಒಂದು ಕೊಕ್ಕರೆ ಹಾರಿ ಬಂದು ಹೊಂಡದ ಒಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಗತಿ ತಾನೇ ಕತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು.

೨

ಚೋಳ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಸತ್ಯಮಂಗಲದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಮೆಟ್ಟುಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಅವರು ಬಂದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಗೆಗಳು ಹಿಂದೆ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಎಂದೇ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಸಂದೇಹ. ಆಚಾರ್ಯರು ಕಾವಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಆ ಶಿಷ್ಯರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಶಿಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ಕಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತ ಆಚಾರ್ಯರು ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಹಗೆಯಾದ ಅರಸನು ಕೆಲವು ದಿನದ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದಾಗ ಶಿಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ತಾನು ರಾಮಾನುಜನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಉಳಿದ ಶಿಷ್ಯರು ಗುರುವನ್ನು ಬಡಗಣ ನಾಡಿಗೆ ಸೆಳೆದು ತಂದಿದ್ದರು. ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಹಗೆ ಬಂದು ಹಿಡಿದಾನೆಂಬ ಶಂಕೆ. ಈಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವಿನ ವೇಷದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತ ಹಾಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದರೆ ತಾನು ರಾಮಾನುಜನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ನಿರ್ದರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಹೊಯ್ಸಳ ನಾಡಿಗೆ ಬಂದು ಈ ಶಿಷ್ಯರು ಯತಿಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವನ್ನು ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಗುರುವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ತಾವು ಸಂನ್ಯಾಸಿ ವೇಷದಲ್ಲಿ ದೂರದ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತ ಆಗಾಗ ಬಂದು ಗುರುವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊದಲು ಹದಿನೈದು ದಿನ ಒಬ್ಬನು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಸ್ಥಳದ ಗೃಹಸ್ಥನೊಬ್ಬನು ಯತಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದರಿಂದ ಗುರುವಿನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಾನೂ ಇತರರಂತೆ ಬೇರೆ ಒಂದು ಊರನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕಾಲ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಿಂದ ಹಗೆಗಳು ಹಿಂದಟ್ಟಿ ಬಂದದ್ದು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಶಂಕೆ ಕಡಮೆಯಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರು ಶಿಷ್ಯರು ತೊಂಡನೂರಿನಲ್ಲಿರುತ್ತ ಉಳಿದವರು ಊರಿಗೆ ಸಾರಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಗಾಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಏರ್ಪಡಾಯಿತು.

ಸಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಸ್ಥಳವೊಂದಿಗನಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆಗೆ ನಿಂತ ಭಕ್ತನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ 'ವಡಗನಂಬಿ', ಎಂದರೆ ಉತ್ತರ ಪ್ರಾಂತದ ಭಕ್ತ, ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದಾನೆ. ವಡಗನಂಬಿ ಭಾಗವತ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಕಲಿತು ಕಾಂಚೀಪುರ ಶ್ರೀರಂಗ ಮುಂತಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬಂದು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕೃತವಿದ್ಯನಾಗಿದ್ದನು. ಊರ ಮುಂದಣ

ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯ ಸೇವೆ ಅವನ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಯಾರೋ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಬಂದಿರುವುದು ಕಂಡಾಗ ಅವನು ಸಹಜವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದನು. ಯತಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆಯೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ಆದರೆ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸು ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಧಕ್ಯ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ ಎಂಬಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ವಡಗನಂಬಿ ಮೂರು ದಿನ ಗುರುವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಭಾಗವತ ಸಂಪ್ರದಾಯದವನೆಂದು ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿದನು. ಗುರು ಆಗಬಹುದೆಂದರು. ಅವರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಇವನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದನು. ಗುರುವನ್ನು ಕೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವನ ಶಿಷ್ಯನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತನು ಇದರ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಸಲಿಲ್ಲ. ಗುರುವಿನ ಪರಿಚಯ ತಿಳಿದು ಆಗಬೇಕಾದದ್ದೇನು? ಹಿರಿಯರಾಗಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಸಾಕು ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಭಕ್ತನ ಈ ಅಸಾಧಾರಣ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು. ತೆಂಕಣಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಶಿಷ್ಯನು ಮುಗ್ಧನಾದನು. ಈ ಸೌಜನ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆ ಅಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತೀರಾ ವಡಗನಂಬಿಯ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ವಡಗನಂಬಿಗೆ ಗುರುವಿನ ಬಾಳನ್ನು ನೋಡಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವುದೋ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಗುರು ತನಗೆ ಎಂಭತ್ತು ವಯಸ್ಸು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಎಂಭತ್ತು ವಯಸ್ಸಿನ ಮನುಷ್ಯ ಹೀಗೆ ಇರಬಹುದೇ ಎನ್ನುವುದೇ ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಭಕ್ತನು ಹಲವು ದಿನವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಕಳೆದನು. ರಾತ್ರಿ ಗುರು ಯಾವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದರೆನ್ನುವುದು ಈ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ತಿಳಿದದ್ದಿಲ್ಲ. ಉದಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಏಳುವ ವೇಳೆಗೆ ಗುರು ಎದ್ದಿರುವನು. ಆತನು ಬಹುಪಾಲು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಭಕ್ತನು ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಊಟದ ತೆರಳೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ದೇವರೆದುರಿಗೆ ಭಿಕ್ಷವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಉಂಡು, ರಾತ್ರಿ, ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಲಿನಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗಿ, ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಸದಾ ಇಲ್ಲ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲ ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲ ತಾನು ಕಲಿತಿದ್ದ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತ ತಿರುವಿ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವನು. ಭಕ್ತನಿಗೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕತ್ತು ವರ್ಷ ಇರಬಹುದು. ತನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಇಂಥ ಗುರು ಸಿಕ್ಕಿದನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷ. ಅವನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ, ಆರು ವರ್ಷದ ಒಬ್ಬ ಮಗ, ಇದ್ದರು. ಅವನು ತಾನು ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಮಗನೂ ಗುರುವಿನ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಶಾಮಲಾಂಬೆಯೂ ರಾಮಚಂದ್ರನೂ ಗುರುವಿನ ಅಚ್ಚಿನ್ನು ಭಕ್ತರಾದರು. ಹೀಗೆ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಎರಡು ವರ್ಷ ಕಳೆಯಿತು.

ಎರಡು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ವಡಗನಂಬಿಗೂ ಶಾಮಲಾಂಬೆಗೂ ತಾವು ಸೇವೆ

ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರೆನ್ನುವುದು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಶುಶ್ರೂಷೆ ಆರಂಭವಾದ ಕೊಂಚ ದಿನದಲ್ಲೇ ಆಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು, ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿರುವ ಇವರು ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗಳು ಅಳಿಯ ಆಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿ, ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಶಿಷ್ಯರು ಆಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಭಕ್ತನಿಗೂ ಅವರ ಪತಿಗೂ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ಹೆಂಗಸರೂ ಗಂಡನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಆಚಾರ್ಯರ ಹೆಂಡತಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ, ಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆಚಾರ್ಯರು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ತಾವು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಅವರನ್ನು ಬೇಸರಗೊಳಿಸಿದರು, ಎಂದು ಆ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಹೇಗಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಆಕೆ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾಯಿತು. ಅವರ ಆಯಸ್ಸು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಧಾರೆ ಎರೆಯಿತು, ಎಂದರು. ತಮ್ಮ ಗುರು ಎಂಥ ಮಹನೀಯನೆಂದು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದ ವಡಗನಂಬಿ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆಯರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಅವರ ಸೇವೆಯ ಶ್ರದ್ಧೆ ಎಷ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳತೀರದೆ ಹೋಯಿತು.

ಆಚಾರ್ಯರು ಹೀಗೆ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಎರಡು ವರ್ಷ ಇವರಿಂದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ದಿನ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಂಡದ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಅರಳಿಯ ಮರ. ಆಚಾರ್ಯರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಎದ್ದಾಗ ಸ್ನಾನಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಅರಳಿಯ ಮರದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸು ಒಬ್ಬಾಕೆ ಮರದ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಇವರನ್ನು ಇಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದೂ ಇವರ ನೋಟ ಆ ಕಡೆ ಹರಿದೊಡನೆ ತಟ್ಟನೆ ಮುಖ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಕಾಣದೆ ಆದಳೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ತೋರಿತು. ಯಾವ ಹೆಂಗಸಾದರೂ ಹೀಗೆ ಏಕೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಮುಖವೂ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೋ ಪಾಪ, ಹೊಂಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹೆಂಗಸಿರಬೇಕು, ತನ್ನ ಸ್ನಾನ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಆಕೆ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಒಗೆಯಬೇಕೋ, ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೋ, ಕಾದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವವರು ಬೇರೆಯ ಊರವರಿರಬೇಕು. ಸಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಕೋಚದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಹೋಗುಬರುವ ಊರಿಗೆ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಆಚಾರ್ಯರು ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವಾಲಯದೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಊರ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಭಕ್ತನು

ಆ ದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬರು ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಸೇವಕಿಯೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಯಾರೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು ಅವರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವರು, ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಒಂದು ದೋಷ ಇರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದರ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ತಾನು ಉತ್ತರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಯಾತ್ರೆ ಹೊರಟಿರುವನೆಂದೂ ಸೇವಕಿಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಎರಡು ದಿನ ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಆದಕಾರಣ ದಯಮಾಡಿ ತಾವು ಅಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡರಂತೆ. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಆಗಬಹುದು ಎಂದು ತನ್ನ ಮನೆಯ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಸ್ಥಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಾತ್ರೆ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಳು. ಆಚಾರ್ಯರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವಂತೆ ಕೇಳಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಇವರು ವೇದಾಂತದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು.

ತೊಂಡನೂರಿನಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಜ್ವರ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಇದರ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸುದ್ದಿ ಬಂದಿತು. ಆ ವರ್ಷ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ರೀತಿಯ ಜ್ವರ ಅತಿಯಾಗಿ ಹರಡಿತು. ಗುರು ಭಕ್ತನೊಡನೆ ತೊಂಡನೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಬಂದ ದಿನವೇ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿತು. ಜ್ವರ ಬಂದರೂ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ನಿತ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ, ಎಂದಿನಂತೆ ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಆಹಾರ, ಒಂದು ಹೊತ್ತಿನ ಹಾಲು, ಹೀಗೆ ಮೂರು ದಿನ ಮಾಡಿದರು. ಮೈ ಇದನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಜ್ವರ ಅತಿಯಾಯಿತು. ಭಕ್ತನೂ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆಯೂ ಕ್ಷಣ ಬಿಡದೆ ಗುರುವಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಶುಶ್ರೂಷೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

ಜ್ವರದ ಬಾಧೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ದೊಡ್ಡಭಾಗ ಮೈ ಕೈ ಕಾಲಿನ ಚಳುಕು. ಆಚಾರ್ಯರು ಗೋಡೆಗೆ ಒರಗಿ ಕುಳಿತು ಕಾಲು ಚಳುಕು ಎಂದಾಗ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಔಕುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಳು. ಗುರು 'ಬೇಡ ತಾಯಿ' ಎಂದು ಕಾಲನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡರು. ಭಕ್ತನು "ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯ ನಿಮ್ಮ ಕೈ ಕಾಲು ನೋವಾದಾಗ ಹಿಸುಕಿದರೆ ತಪ್ಪಾಯಿತೆ? ನಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ ಆಗಲಿ, ಇದನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು" ಎಂದನು. ಅಂದೆಲ್ಲ ಭಕ್ತನೂ, ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆಯೂ, ರಾಮಚಂದ್ರನೂ ಅವರ ಕಾಲನ್ನು ಆಗಾಗ ಔಕುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಜ್ವರ ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ಚಳುಕು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಬರುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತಲ್ಲದೆ, ಉಳಿದ ವೇಳೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆದಳು. ಅವಳ ಗಂಡನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲು ಕಾಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ತನ್ನ ಸ್ನಾನ ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋದದ್ದಷ್ಟೂ ಅಷ್ಟು ಹೊರತು ಉಳಿದ ಹೊತ್ತನ್ನು ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಪರವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತ

ಕಳೆದನು. ಹಗಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ರಾಮಚಂದ್ರ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ, ಅವರ ಕಾಲನ್ನು ಔಕುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ಔಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗ, ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ನಿರ್ದೆ ಹೋದನು. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಗುರುವಿನ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿರುತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಹಿಂದುಗಡೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುತ್ತ ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ, ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ನಿರ್ದೆ ಹತ್ತಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯರು 'ಯಾರು, ಯಾರು?' ಎಂದು ಕೂಗಿದಂತಾಯಿತು. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಎದ್ದು ಅವರೆಡೆಗೆ ಬಂದಳು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಗುರುವಿನ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿ. ಆದರೆ ಅವರ ಹತ್ತಿರಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಒಂದು ಹಣತೆಯ ಮಸಕು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಯಾರೋ ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡಿತು. ದೀಪವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿ ನೋಡುವ ವೇಳೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಗುರುವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅವಳು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಗುರುವನ್ನು "ಏನಪ್ಪಾಜಿಗಳೇ, ಏನಾಯಿತು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಗುರು "ನೀನೆ ತಾಯಿ" ಎಂದರು. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ "ಹೌದು" ಎಂದಳು. ಗುರು ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಹಣತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಬದಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಂಡನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅವನು "ನೀನು ದೂರ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿದೆಯೇಕೆ, ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು," ಎಂದನು. ಅವಳು "ಇದು ಯಾರು ತಾನೇ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಹೋಗಿರಬಹುದು? ನನಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ," ಎಂದಳು. ಅವನು "ನರಸಿಂಹನ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಯಾರು ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ? ದೇವರೋ ತಾಯಿಯೋ, ಯಾವ ಆಳ್ವಾರೋ, ಗುರುವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬೇಕು. ನಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಗುರುವಿಗೆ ಕಡಮೆಯೇ?" ಎಂದನು. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲಣ ಟೀಕೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟುದಲ್ಲವೆಂದಷ್ಟರಿಂದ ಧೈರ್ಯ ಬಂದಿತು. ಮೊದಲು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಹೋದ ಸತ್ತ ಜ್ವರಗಿರದ ದೇವತೆಯೋ, ಜ್ವರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೆರಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳೇನಾದರೂ ಬಂದಿದ್ದಳೋ, ಎಂದು ಶಂಕೆ ತಲೆದೋರಿತ್ತು. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಈ ಗುರುವಿಗೆ ಇದು ಆಗಲಾರದೆಂದು ಅವಳ ಅತಿ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡನ ಮಾತಿಂದ ಇದು ತೋರಿ ಅವಳು ಸಮಾಧಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಬಂದು ಗುರುವಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತಳು.

ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಬೆಳಗಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಗುರುವಿನ ಜ್ವರ ಇಳಿಯಿತು. ಅವರು ಅಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಆಹಾರವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಭಕ್ತನಿಗೂ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆಗೂ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚಿಂತೆ ತಪ್ಪಿತು. ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಗುರುವಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದದ್ದು ಜ್ವರದ ದೇವತೆಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

ಗುರುವಿಗೆ ವಾಸಿಯಾದರೂ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದವರ ಉಪಚಾರದ ಯೋಗ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆ ದಿನ ಅವಳು ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಸುಮಂಗಲಿ ಜ್ವರದಿಂದ ಮಲಗಿದ್ದರು. ಅವಳು ಆಕೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕುಡಿಸಿ ಪಥ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಮೇಲೆ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಗುರುಗಳು ಭಕ್ತನಿಗೆ ತನಗೆ ರಾತ್ರಿ ಆದ ಒಂದು ಸ್ವಪ್ನದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.... ತಾನು ಜ್ವರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಾರೆ. ಕಾಲು ಚಳುಕು. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಸಲ ಕಾಲನ್ನು ಔಕಿದ್ದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿರ್ದೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಹೆಂಗಸು ಬಂದು ತನ್ನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದಂತೆ ಆಯಿತು. ಆ ಹಿಡಿದ ರೀತಿ ಬೇರೆಯ ರೀತಿ. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆಯ ಕೈ ಮಗಳ ಕೈ. ಆ ಕೈ ಹೆಣ್ಣು ಕೈ. ಸಂಸಾರಿಯ ಕೈ, ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉಸಿರನ್ನು ಸೆಳೆದಂತಾಯಿತು. ಅವರು ನಿರ್ದೆ ಕೆಟ್ಟು 'ಯಾರು?' ಎನ್ನುತ್ತ ಎಚ್ಚೆತ್ತರು. ಯಾರೋ ಎದ್ದು ನಡೆದುಹೋದದ್ದೂ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ದೂರದಿಂದ ಬರುತ್ತ ಏನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಗುರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಭಕ್ತನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ರಾತ್ರಿ ತಿಳಿಸಿದ ಸಂಗತಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಈ ವಿವರವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಳಿ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಗುರುಗಳು ಕೂಗಿದ್ದನ್ನೂ ತಾನು ಬಂದದ್ದನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ಯಾರನ್ನೋ ಕಂಡಂತಾಯಿತೆನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಜ್ವರದ ದೇವತೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವಾಗ ಕಾಲನ್ನು ಏನೋ ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಈ ಹೆಣ್ಣು ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಅವಳು ಗುರುವಿಗಾಗಲಿ ಗಂಡನಿಗಾಗಲಿ ಏನೆಂದು ಹೇಳುವುದು? ಅವಳ ಗಂಡನು ಗುರುಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಇದು ಏನಿರಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ತನಗೆ ಬಗೆ ಹರಿಯದಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಅಲ್ಲದೆ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ; ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಬಿಟ್ಟು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು.

ಯಾವ ವಿಚಿತ್ರದಿಂದಲೋ ಗುರು ಮಾರನೆಯ ದಿನದಿಂದ ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ ಜೀವನವನ್ನು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಭಕ್ತನೂ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆಯೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಎರಡೂ ಮೂರು ದಿನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ಗುರುವಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇಳಿದಿದ್ದ ಸುಮಂಗಲಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿದ್ದದ್ದು ಅತಿಯಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆಯೂ ಮನೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಾಗಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗುರುವಿಗೆ ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅದರ ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಭಕ್ತನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಸುಮಂಗಲಿ ಅಂದಿನ ಬೆಳಗಾಗ ಪರಮಪದವನ್ನೈದಿದಳೆಂದೂ ತನ್ನ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಈತನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳೆಂದೂ, ಬಾಹ್ಯದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ನಡೆಸುವುದು ಕರ್ತವ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಸಾವಕಾಶವಾಯಿತೆಂದೂ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಗುರು "ಯಾವ ಪ್ರಾಂತದಿಂದಲೋ ಬಂದವರು ಇಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡರೆ?" ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟು ದೇವರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಂತೆ ತೊಡಗಿದರು.

ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಗುರುವಿನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದಳು. ಅವಳ ಗಂಡನೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು. ಅವಳು ತುಂಬ ಅತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು; ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಗುರು “ತಾಯಿ, ಎಂಥ ಹತ್ತಿರದ ಬಂಧುವನ್ನು ಕುರಿತಾದರೂ ಅತಿಯಾಗಿ ದುಃಖಿಸಬಾರದು. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ನೆರಳಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡದ್ದಾಯಿತು. ತೀರಿಕೊಂಡರು. ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಮಗನಂತೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ದುಃಖವೇಕೆ?” ಎಂದರು.

ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಏನೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ದುಃಖದ ವೇಗದಿಂದ ಕಂಠ ಕಟ್ಟಿತು. ಬಾಯಿಂದ ಸ್ವರ ಹೊರಡದೆ ಅವಳು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತ ಗುರುವಿನ ಕಾಲಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು. ಕ್ಷಣಬಿಟ್ಟು ಎರಡು ಮಾತನ್ನು ಆಡಿದಳು. ಅದು ಇವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಗುರುಗಳು ಅವಳನ್ನು ಮೆದುವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಂತ್ಯಸಿದರು; “ತುಂಬ ನೊಂದಿದ್ದಾಳೆ, ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು,” ಎಂದು ಭಕ್ತನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು; ಅವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಭಕ್ತನು ಬಂದನು. ಅವನ ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನೂ ಅತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಕಂಡಿತು. ಗುರು, “ಇಷ್ಟು ದುಃಖಪಡಬಹುದೇ?” ಎಂದರು. ಭಕ್ತನು ದುಃಖವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡು, “ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಇಂದಿನ ಸಂಜೆ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರಿಕೆಮಾಡುತ್ತಾಳೆ,” ಎಂದನು.

ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಸಂಜೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಂತೆ ದುಃಖದ ಆವೇಗದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ; ಸಮಾಧಾನವಾಗಿದ್ದಳು. ಬಂದವಳು ಗುರುವಿನ ಕಾಲಿಗೆ ಎರಗಿದಳು. ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು. ಭಕ್ತನು “ಅರಿಕೆ ಮಾಡು” ಎಂದನು. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಗುರುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು “ಹೇಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವುದೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ”, ಎಂದಳು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಬಿಟ್ಟು “ನಿನ್ನೆ ಬೆಳಗಾಗ ಪರಂಧಾಮವನ್ನೈದಿಂದ ಸುಮಂಗಲಿ ಯಾರೋ ಎಂದಿದ್ದೆ. ಅವರು ನಮಗೆ ದೂರವಿಲ್ಲ. ಬಹು ಹತ್ತಿರದವರು ಎಂದು ಅವರು ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು,” ಎಂದಳು. ಗುರು ಆಕೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ, “ಆಕೆ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮಾತಿಗೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರ ಪತ್ನಿ,” ಎಂದಳು.

ಗುರುವಿನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ವಿಕಾರವೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ‘ನಾರಾಯಣ’ ಎಂದರು. ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಬಿಟ್ಟು ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ ಗುರುವನ್ನು ಕುರಿತು “ಗುರುಪತ್ನಿ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ

ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು,” ಎಂದಳು. ಗುರು “ಭಗವಂತನ ಪಾದವನ್ನು ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಈ ಲೋಕದ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಈ ಲೋಕದ ಮರ್ಯಾದೆಗಳು, ಈ ಲೋಕದ ಕ್ಷಮೆ, ಈ ಲೋಕದ ದಮ. ಭಗವಂತನ ಪಾದವನ್ನು ಸೇರಿರುವ ಆ ಜೀವದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ನೀಡಬೇಕಾದ ಕ್ಷಮೆ ಯಾವುದಿದೆ ಇನ್ನು ?” ಎಂದರು.

ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ “ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ತಾವು ಕೋಪಗೊಂಡರೆ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಕೂಡ ತನಗೆ ಚ್ಯುತಿಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಅವರು ಶಂಕೆಪಟ್ಟರು. ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು.

ಗುರುಗಳು “ಹೇಳು ತಾಯಿ. ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ,” ಎಂದರು. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ “ಗುರು ಪತ್ನಿ ಚಿಕ್ಕಂದು ತಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಎಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರಂತೆ. ತಾನು ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿ, ಸಂಸಾರದ ವಿಷಯ ಬಲ್ಲವಳಲ್ಲ. ಯಜಮಾನರು ತನಗಿಂತ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟತ್ತೆದು ವರ್ಷದಷ್ಟು ಹಿರಿಯರು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ತಾನು ತುಂಬ ಆಚಾರವಂತರ ಮನೆಯೊಂದರಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣದಿಂದ ತನ್ನ ನಡತೆ ಅವಿವೇಕವಾಗಿ ಗುರುವಿಗೆ ಬೇಸರ, ತನಗೆ ಸೌಮಂಗಲವೈಧವ್ಯ ಉಂಟಾಯಿತು. ಹೀಗೆಂದು ಗುರುಪತ್ನಿ ತುಂಬ ಪರಿತಾಪ ಪಟ್ಟರು,” ಎಂದಳು.

ಗುರು: “ದೈವೇಚ್ಛೆ, ಇದರ ಹೊಣೆ ಬೇರೆ ಯಾರದೂ ಅಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯ ಮಾತೇನು?”

“ತಾವು ಚೋಳ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತ್ತ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತಾಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದು ತುಂಬ ವ್ಯಥೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಸಲ ತಮ್ಮನ್ನು ಮರೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅವರು ದಾರಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ತಾವೇ, ಅಲ್ಲವೇ, ಎಂದು ಒಂದು ಮರೆಯಿಂದ ನೋಡಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆ ದಿನ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು. ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಆಸೆ ಒಂದು ಕಡೆ, ಸೇವಕಿ ಅಸ್ವಸ್ಥಳಾದಳು ಬೇರೆ; ಇನ್ನೆರಡು ದಿನ ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ತಮಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿತು. ಅದು ವಾಸಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಜ್ವರ ಹೆಚ್ಚಿ ತಾವು ಆಯಾಸಪಡುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರು ದಿನವೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು ಏಕೆ ಇಷ್ಟು ಕಾತರರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಆಗ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.”

ಗುರು, “ನಲವತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ನನಗೆ ಇಂದು ಇದು ಏನು ಸಂದೇಶ ನನ್ನ ತಾಯಿ?” ಎಂದರು.

ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ: “ಮುಂದಿನ ಮಾತನ್ನು ಅರಿಕೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದೆ. ಜ್ವರ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿದಾಗ ಗುರುಪತ್ನಿ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಜ್ವರವನ್ನು ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಇವರನ್ನು ಉಳಿಸು, ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ತಮಗೆ ಜ್ವರ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಾದ ಆ ರಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದು ನಾನು ದೂರ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿದ ವೇಳೆ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಕಾಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಜ್ವರವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮೈಯನ್ನು ಸೋಕಿದರು.”

ಗುರು ‘ಆ!’ ಎಂದರು.

ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ: “ಮೈಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ತನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ದಿನದ ನೆನಪಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಕಾಲನ್ನು ಔಕುವ ಚಪಲ ಹುಟ್ಟಿ ಔಕಿದರು. ಅದರಿಂದಲೇ ತಾವು ಎಚ್ಚಿತ್ತಿರಿ; ಯಾರು ಎಂದು ಕೂಗಿದಿರಿ. ನಾನು ಎದ್ದು ಬಂದೆ. ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಅವರು ಜ್ವರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದರು. ಈ ದಿವ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಎಂದೋ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹೆಂಗಸು ಹೀಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ತಮಗೆ ಸೋಕಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಉತ್ಕಟ ಪಾತಕ, ಅದನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು, ಎಂದೇ ಅವರು ಬೇಡಿದ್ದು.”

ಗುರು ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಬೆ “ಗುರುಪತ್ನಿ ನನಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮೈಮೇಲಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು,” ಎಂದು ಮೂರು ಒಡವೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಗುರು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದು, “ಎಲ್ಲ ಜೀವಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ದಾರಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿದೆ. ಆಯಾ ಜೀವ ಅದರದರ ದಾರಿ ನಡೆದು ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ನಮ್ಮ ದಾರಿ ಹೀಗೆ ಆಗುವುದಿತ್ತು. ನಿಮ್ಮ ದಾರಿ ಸುಖವಾಗಲಿ,” ಎಂದರು.

ಹೊರಗಡೆ ರಾಮಚಂದ್ರ ಆಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಗುರು ಅವನನ್ನು ಕರೆದು “ಅಣ್ಣಯ್ಯ, ಲಕ್ಷ್ಮೀನೃಸಿಂಹ ಮಮದೇಹಿ ಕರಾವಲಂಬಂ ಹೇಳು,” ಎಂದರು. ರಾಮಚಂದ್ರನು ಆ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಸುಸ್ವರವಾಗಿ ಹಾಡಿದನು. ಇವರೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

ಗುರುಪತ್ನಿಯು ಜೊತೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸೇವಕಿ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬಂದು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು, ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ತನ್ನ ಊರ ಕಡೆ ಹೊರಟಳು.

೩

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಕಥೆ ನಡೆಯುವ ವೇಳೆಗೆ ನಾನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ಷುಣ್ಣನಾಗಿದ್ದೆನು. ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೇನೆಂದು ನೋಡಿದೆನು. ಅದು ಹೊಂಡದ ಪಕ್ಕದ ಒಂದು ಅರಳಿಯ ಮರದ ಅಡಿ. ದೇವಾಲಯದ ಕಡೆ, ಹೊಂಡದ ಕಡೆ, ಊರ ಕಡೆ

ನೋಡಿದೆನು. ಮುಳುಗುವ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಶತಮಾನಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮೇಲೆ, ಮೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಾವು ಕೊಡುವ ಹಕ್ಕಿಯ ರೆಕ್ಕೆಯಂತೆ, ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜೀವದ ಬದುಕನ್ನು ಹೊದೆದಿರುವ ಕಡಲ ತೆರೆಯಂತೆ, ಕವಿದು ತೊಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವುದೋ ಮೂಕಯಾತನೆ, ಯಾವುದೋ ಮೂಕ ಆಸೆ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲಕಿದ್ದವು. ಒಬ್ಬ ಯತಿ, ಒಬ್ಬ ಸುಮಂಗಲಿ; ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತ, ಅವನ ಪತ್ನಿ ಇವರ ಮಗ: ಇವರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಾನು ಆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಕದಲಿ ಬಂದೆನು.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ (1891-1986)

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ‘ಶ್ರೀನಿವಾಸ’ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ಅನುವಾದ, ವಿಮರ್ಶೆ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರೂಪಿಸಿ ‘ಕನ್ನಡದ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳ ಜನಕ’ ಎನಿಸಿದವರು.

ಚೆನ್ನಬಸವನಾಯಕ, ಚಿಕವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು; ಅರುಣ, ತಾವರೆ, ಚೆಲುವು, ಸುನೀತಗಳಂತಹ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು; ಕಾಕನಕೋಟೆ, ಯಶೋಧರಾ, ಕಾಳಿದಾಸ, ಕನಕಣ್ಣ ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳು ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಹೆಸರನ್ನು ಚಿರಸ್ಮಾಯಿಯಾಗಿಸಿವೆ. ‘ಚಿಕವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರ’ ಕಾದಂಬರಿಗಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಂದಿದೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಮಂಡಲ-ಪ್ರದೇಶ; ಪಾವುಡ-ಹೊದಕೆ; ಅಜ್ಞಾತ-ಗುಟ್ಟಾಗಿ; ಅಡಸು-ಆವರಿಸು; ಶ್ರಮಣ-ಬೌದ್ಧ/ಜೈನ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು; ಬಿಜಮಾಡು-ಕಾಣಿಸಿಕೋ; ಹಗೆ-ವೈರಿ; ಬಡಗಣ-ಉತ್ತರದಿಕ್ಕು; ಸ್ಥಳವೊಂದಿಗ-ಸ್ಥಳದ ನಿವಾಸಿ; ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ-ಮುಪ್ಪು; ತೆಂಕಣ-ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕು; ತೆರಳೆ-ಉಂಡೆ; ಭಗವತ್ಪ್ರೇಮ-ದೇವರಸೇವೆ; ವಿದ್ಯುಕ್ತನಾಗು-ತೊಡಗು; ಅಚ್ಚಿನ್ನ-ಭೇದವಿಲ್ಲದ; ಶುಶ್ರೂಷೆ-ಸೇವೆ; ತೊಟ್ಟಿ-ಆವರಣ; ಔಕು-ಅದಮು, ಒತ್ತು; ಚಳುಕು-ನೋವಿನ ಸೆಳೆತ; ಪರಮಪದವನ್ನೈದು-ನಿಧನವಾಗು; ದಮ-ನಿಯಂತ್ರಣ; ಚ್ಯುತಿ-ಪತನ, ತಪ್ಪುವಿಕೆ; ಚಪಲ-ಆಸೆ; ಉತ್ಕಟಪಾತಕ-ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು; ಅಡ್ಡಬೀಳು-ನಮಸ್ಕರಿಸು; ಕ್ಷುಣ್ಣ-ದುಃಖಿತ

೧. ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ

೧. ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯ ನಿಮ್ಮ ಕೈಕಾಲು ನೋವಾದಾಗ ಹಿಚುಕಿದರೆ ತಪ್ಪಾಯಿತೆ ?
೨. ನೀನು ದೂರ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿದೆಯೇಕೆ ?
೩. ತುಂಬ ನೊಂದಿದ್ದಾಳೆ, ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು
೪. ಹೇಳು ತಾಯಿ, ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ
೫. ಎಲ್ಲ ಜೀವಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ದಾರಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿದೆ.

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಎಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ಮಾಡಿದರು ?
೨. ಆಚಾರ್ಯರು ಸನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರ ಅನುಮೋದನೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು?
೩. ವಡಗನಂಬಿ ಯಾರು ?
೪. ದಕ್ಷಿಣದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದವರು ಯಾರು ?
೫. ಗುರುಪತ್ನಿ ಯಾವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದರು ?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಅವರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.
೨. ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹಗೆಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲು ಶಿಷ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯವೇನು?
೩. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಾಗ ನಡೆದ ಘಟನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೨. 'ಆಚಾರ್ಯರ ಪತ್ನಿ' ಕಥೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೧೫. ಬರೆದಿಡಿ... ಬರೆದಿಡಿ...

– ನೇಮಿಚಂದ್ರ

ನಾನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯ. ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಸದಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಬರೆದಿಡಿ- ಬರೆದಿಡಿ'. ಅದೊಂದು ಮೂಲಮಂತ್ರವಾಗಿ ನನ್ನ ತಲೆ ಹೊಕ್ಕಿತು. ಪುಸ್ತಕ ತೆರೆದು 'ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಓದುವಾಗ' ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥವಾಯಿತು, ನನಗೆಲ್ಲವೂ ಬರುತ್ತದೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪುಸ್ತಕ ಮುಚ್ಚಿ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಬೆರಳುಗಳು ತಡವರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. 'ಬರುತ್ತದೆ' ಎಂಬ ಮಿದುಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಉತ್ತರಗಳು, ಬೆರಳಿಗೇಕೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ? ಮಿದುಳು ಮತ್ತು ಬೆರಳಿನ ನಡುವೆ ಒಂದು ತಡೆ ನಿಂತ ಭಾವ. ಆ 'ತಡೆ' ನಾನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಮರೆಯಾಗಿ, ಮಿದುಳು ಮತ್ತು ಬೆರಳ ನಡುವೆ ಕೊಂಡಿ ಕೂಡಿತ್ತು. ಇದೀಗ ಮಿದುಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದು, ಬೆರಳಿಗೂ ಹರಿದುಬಂದಿತ್ತು. ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ- ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಎಕ್ಸರಿಸೈಸ್ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಖಾಲಿ ಹಾಳೆಗಳು, ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಗಳ ಹಿಂಬದಿ, ಲಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತೆರೆದ ಹಾಳೆ- ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕಿ, ಬರೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋದೆ. ನನ್ನ ಬೆರಳುಗಳಿಗೆ 'ಉತ್ತರ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು' ಎಂದು ಬರೆಯಹೊರಟ ಅಭ್ಯಾಸ, ನಾನು ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮುಗಿಸುವವರೆಗೂ ಮುಂದುವರೆಯಿತು.

'ಓದಿದ್ದೆಲ್ಲ ಬರೆದಿಡಿ' ಮಾಸ್ತರರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯೂ ಪಾಲಿಸಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಿಂದಲೇ ಪುಸ್ತಕದ ಪರಿವಿಡಿ ತೆಗೆದು ಒಂದೊಂದು ಬಾರಿ 'ರಿವೈಸ್' ಮಾಡಿದಾಗಲೂ ಆಯಾ ಪಾಠದ ಎದುರು R ಎಂದು ಗುರುತು ಹಾಕುತ್ತಾ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಪುಸ್ತಕ ತೆರೆದೊಡನೆ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಾಣುವ Rಗಳು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಋಷಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಜೊತೆಗೆ R ಇಲ್ಲದ ಪಾಠಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಾಚುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಪಾಠಗಳ ಎದುರು R ಹಾಕುವ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ, ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಪಾಠಗಳನ್ನೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂದೊಂದು ಪಾಠದ ಎದುರು ಮೂಡುತ್ತಾ ಹೋದ Rಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಏನೋ ಸಾಧಿಸಿದ ತೃಪ್ತಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಬರೆದಿಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಬದುಕು ಪೂರಾ ನನ್ನೊಡನೆ ಜೊತೆ ನಿಂತಿತು.

ಹೊಸ ವರ್ಷ ಬಂದೊಡನೆ ಒಂದು ಡೈರಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ದಿನದಿನದ ದಿನಚರಿ ಬರೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸ ನನ್ನದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಡೈರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕನಸುಗಳನ್ನು, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು, ಬರೆಯಬೇಕಾದ ಕತೆಗಳನ್ನು, ಲೇಖನಗಳನ್ನು, ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಬಯಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಕಡೆಗೆ ತಿಪ್ಪೆಯಂತಹ ನಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು! ಆ ಒಂದೊಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿ, ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಘಟ್ಟಗಳಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವೆ. ಆ ಒಂದೊಂದೂ ತುಂಡು ಕೆಲಸಗಳು ಮುಗಿದಾಗ, ಅದರ ಮುಂದೊಂದು 'ಟಿಕ್' ಮಾರ್ಕ್. ಏಕೆ ತಿಳಿಯದು, ಡೈರಿ ತೆಗೆದಾಗೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳ 'ಟಿಕ್' ಗುರುತುಗಳನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಅಸಾಧ್ಯ ತೃಪ್ತಿ, ಖುಷಿ. ಉಳಿದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ಟಿಕ್ ಹಾಕುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು, ಅದರತ್ತ ದುಡಿಯುವ ಉತ್ಸಾಹ.

ಕಾರ್ಖಾನೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾನೇಜರ್ ಹುದ್ದೆಗೆ ಏರಿ ನೂರಂಟು 'ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್' ಸಂಬಂಧಿತ ತರಬೇತುಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಬೋಧಿಸಿದರು: 'ಬರೆದಿಟ್ಟಂತೆ ನಮ್ಮ ಗುರಿಗಳು ನಮಗೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಬೃಹತ್ತಾದ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಕಂಡ ಕೆಲಸ ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಹಸುರಾಗುತ್ತದೆ. 'ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್' ಅನ್ನು ಹಲವು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿ, 'ಟಾರ್ಗಟ್ ಬರೆದಿಡಿ..', ನಾನದನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತಿದ್ದೆ! ನಾನು ಬರೆದಿಡುವ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ತೊಡಗಿಸುವ ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತೇನೆ, ಅದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಂದ ಹವ್ಯಾಸ. ಡೈರಿಯ ಹಾಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ತೊಡಗಿಸಿರುವುದು ಕಂಡರೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಖುಷಿಯ ಅನುಭವ. ಅದೇ ಖಾಲಿ ಖಾಲಿ ದಿನಗಳನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಇರುಸು ಮುರುಸು.

ನನ್ನ ಕಾಲೇಜು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇರ್ವಿನ್ ವ್ಯಾಲೆಸ್ ಅವರ 'ದಿ ಪ್ರೈಸ್' ಪುಸ್ತಕ ಓದಿದ್ದೆ. ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ, ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿ ಇರುವ ಈ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆತ ಬರೆದದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿ ಪಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ಇರ್ವಿನ್ ವ್ಯಾಲೆಸ್ ಅವರ 'ದಿ ಮೇಕಿಂಗ್ ಆಫ್ ಎ ನಾವೆಲ್' ಪುಸ್ತಕ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಆತ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ರೀತಿ ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು 'ಹುರಿದುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು' ದಿನವೂ ತಾನು ಎಷ್ಟು ಪುಟಗಳು ಬರೆದೆ, ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಬರೆದೆ ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ಸವಿವರವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದ!

ನನ್ನ ಈ ದಾಖಲಿಸಿದ ಗಂಟೆಗಳು, ನನ್ನನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸಿದ ಸಂದರ್ಭವಿದೆ.

೧೯೯೬-೯೭ರ ವರ್ಷಗಳು, ನನ್ನ ಡೈರಿಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಹಾಳೆಗಳು ಖಾಲಿ ಇದ್ದವು. ನನಗೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ- 'ಮನೆ, ಮಗು, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆರಕ್ಕೇ ಹೋಗಬೇಕಾದ

ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕೆಲಸ, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಮಯವೆಲ್ಲ, ಬರವಣಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?' ಏಕೋ ಒಂದು ದಿನ ಹಳೆಯ ಡೈರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹರವಿಟ್ಟು ತಿರುವಿ ಹಾಕುವಾಗ, ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ವಿಷಯ ಹೊರಬಿತ್ತು. ನಾನು ಸಂಶೋಧನೆ ಮುಗಿಸಿದ ವರ್ಷ, ಥೀಸಿಸ್ ಸಬ್‌ಮಿಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಕರಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಡಿಗ್ರಿ ನೀಡುವ 'ಫಾರ್ಮಾಲಿಟಿ' ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಅದಾಗಲೇ ಐ.ಟಿ.ಐ ಮತ್ತು ಎಚ್.ಎ.ಎಲ್. ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಡಿಗ್ರಿ ಕೈಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಓದು ಮುಗಿದಿದ್ದ ಸಮಯ, ಕೆಲಸ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತು, ಮನೆ ಮಕ್ಕಳ ಯಾವ ತಾಪತ್ರಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಡಿಗ್ರಿ ಬರಲು ಆರು ತಿಂಗಳು ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಈ ಆರು ತಿಂಗಳ ೨೪ ಗಂಟೆಗಳೂ ನನ್ನವಾಗಿದ್ದವು. ಬಗಲಲ್ಲೇ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟಿನ ಅದ್ಭುತ ಗ್ರಂಥಾಲಯ. ಆದರೆ ದಿನಚರಿ ತೆರೆದು ನೋಡಿದೆ, ಖಾಲಿ ಖಾಲಿ ಪುಟಗಳು. ಆ ಆರು ತಿಂಗಳು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನು? ನನಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ!

ಅದೇ ೧೯೯೩ರ ಡೈರಿ ಬಿಡಿಸಿದೆ; ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಏರಿದ್ದ ವರ್ಷ. ಮನೆ, ಮಗು, ಶಾಲೆ- ಬೇಬಿಸಿಟ್ಟಿಂಗ್ ತಾಪತ್ರಯಗಳು, ನೆಗಡಿ, ಕೆಮ್ಮು, ಜ್ವರ, ವೈದ್ಯರು, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಕೆಲಸ, ಹೊರ ಊರಿನ ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತ ಒಡಾಟ- ಈ ಎಲ್ಲ ಪರದಾಟಗಳ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ನನ್ನ ಡೈರಿಯ ತುಂಬ 'ನಾನು ಬರೆದ ಗಂಟೆಗಳು' ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಬರೆದ ಗಂಟೆಗಳವು. ಆ ವರ್ಷ ನನ್ನ ಮೂರು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ನನಗೆ ಆದರ್ಶವಾದ ಮೇರಿಕ್ಯಾರಿಯ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ನನಗೆ ಅತಿ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕಲಾವಿದ ವ್ಯಾನ್ ಗೋನ ಜೀವನಚಿತ್ರ ಹೊರಬಂದ ವರ್ಷ. 'ಸಾಹಿತ್ಯ-ವಿಜ್ಞಾನ' ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಅಂತರ್ ಶಿಸ್ತಿಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ವರ್ಷ. ಡೈರಿ ತಿರುವಿ ಹಾಕಿದ ಈ ಹೊತ್ತು- ಜ್ಞಾನೋದಯದ ಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಖಾಲಿ ಖಾಲಿ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸಮಯದ ಅಭಾವ ಕಾರಣವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಗಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪಟ ಆಲಸ್ಯವೇ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಮಾಡಲಾಗದೆ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ 'ಸಮಯವಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುವುದು ಅಪ್ಪಟ ಸುಳ್ಳಾಗಿತ್ತು. ನಿಜಕ್ಕೂ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸಮಯ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಬೇಕಿತ್ತು. ಸಮಯವನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಬಹುದು ೨೪ ಗಂಟೆಗಳಾಚೆಗೂ....!

* * *

ಮತ್ತಷ್ಟು ನಾನು ಬರೆದಿಡುವುದಿದೆ, ಕುಟುಂಬದ ಆರೋಗ್ಯದ ವಿವರಗಳವು. ಆಗ ನನ್ನ ಮಗಳು ಕೇವಲ ಎರಡೂವರೆ ತಿಂಗಳ ಕೂಸು. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನಂಚಿನಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಹೆಚ್ಚು ಹಸುರಿನ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಭೇದಿ, ಅವಳ ರೋಗಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರಿತ್ತು. 'ಸಾಲ್ಮೊನೆಲ್ಲ ಸೆಪ್ಟಿಸೀಮಿಯ ಗ್ಯಾಸ್ಟ್ರೋಎಂಟರೈಟಿಸ್ ವಿತ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಲ್ಯಾಕ್ಟೋಸ್ ಇನ್‌ಟಾಲೆರೆನ್ಸ್.'

ರೋಗ ಕರುಳಿನಿಂದ ರಕ್ತಕ್ಕೆ, ಮೂತ್ರಕೋಶಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ಡಿಪೈಡೇಟ್ ಆಗಿ ಕುಸಿದ ಮಗು. ಮಗುವಿಗೆಗೆ ಎದೆ ಹಾಲೂ ಕೂಡ ಕುಡಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಲಗಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬರಳನ್ನು ತೂರಿಸಿದ ಐ.ವಿ. ಡ್ರಿಪ್ಸ್ ಮೂಲಕ 'ಜೀವರಸ' ಅವಳ ದೇಹಕ್ಕೆ ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು ದೇಹದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ನರಕ್ಕಾಗಿ ಚುಚ್ಚಿ, ಕೊನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಈ ಗುಲಾಬಿ ಪಾದಗಳ ಒಂದು ಬೆರಳಿನ ನರ!

ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಮೂರೂ ವಾರ ನಾನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಡೈರಿಯಲ್ಲಿ ಭೇದಿ ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಆಯಿತು, ಯಾವಾಗ ಆಯಿತು, ಯಾವ ಬಣ್ಣವಿತ್ತು- ಸಕಲ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ದಾಖಲಿಸಿಟ್ಟೆ. ವೈದ್ಯರು ಬಂದಾಗ, ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದೆ. 'ಗುಡ್' ಎಂದರು. ಮಗುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಲಿಫ್ ಗಂಟೆಗಳ ನನ್ನ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಬಹುಶಃ ಅವರು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಔಷಧಿಗಳು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ಅಂದಾಜು ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯ ಬರಹದಲ್ಲೂ ತೊಡಗಿದ್ದೆ. ಆ ಕ್ಷಣದ ನನ್ನ ಆತಂಕಗಳನ್ನು, ನೋವನ್ನು, ಬರೆದೆ, ಕತೆಯಾಗಿಸಿದೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಟಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ಬರೆದದ್ದಲ್ಲ. ಬದುಕು ಸಾವಿನ ನಡುವೆ ಅಂತರ ಕುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಖಿನ್ನತೆಗೆ ಜಾರದೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ, ಎದೆಯ ಮಣಭಾರವನ್ನು ಹಗುರಾಗಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಆ ಬರಹವಿತ್ತು. ಜಿಗಿದು ಬಂದಳು ಮಗಳು ಸಾವಿನೀಬದಿಗೆ.

* * *

ಬರೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಉಪಯೋಗವನ್ನೂ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಬರಹ ನಮ್ಮನ್ನು ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. 'ಎಷ್ಟು ಡಯಟ್ ಮಾಡಿದ್ರೂ ಚೂರೂ ಭಾರ ಇಳಿದಿಲ್ಲ...' ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ ಹೇಳಿ? ಅವರು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ, ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೂ ಅಗಾಧ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ, ನನಗೂ ಹಾಗೆ ಅನಿಸಿತ್ತು. ತೂಕ ಏರಿತ್ತು. 'ಇಡೀ ದಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ತಿಂಡಿ ಕೂಡ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ಊಟ ಬಿಟ್ಟರೆ ಏನೂ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ತೂಕ ಏರುತ್ತಿದೆ' ಅಂದುಕೊಂಡ ಸ್ವಯಂ ಮರುಕದ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ಒಳಮನಸ್ಸು ಹೇಳಿತು 'ಬರೆದಿಡು, ಬರೆದಿಡು'. ಸರಿ, ಒಂದು ತಿಂಗಳು ನಾನು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಏನು ತಿಂದೆ, ಏನು ಕುಡಿದೆ ಬರೆದಿಟ್ಟೆ. ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಅನಂತರ ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಕಂಡದ್ದೇನು? ನಿಜ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ತಿಂಡಿ ತಿಂದಿರಲಿಲ್ಲ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವೊಂದೇ. ಆದರೆ ಇಡೀ ದಿನ ನಾಲ್ಕೈದು ಮೀಟಿಂಗ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ-ಬಿಸ್ಕೆಟ್. ದೊಡ್ಡ ಮೀಟಿಂಗ್ ಆದರೆ ನಡುವೆ ಗೋಡಂಬಿ! ಸಂಜೆ, ರಾತ್ರಿ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಸಿದಾಗ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್‌ನಿಂದ ಸಪ್ಪೆ ಆದ

ಸಮೋಸ, ಪಫ್, ಕೇಕ್! ಬೇಗ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ದಿನ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಡಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಯಾಡಿಸಿ ಕುರುಕಲು ತಿಂಡಿ ತಿಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು, ಊಟ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಮಗಳು 'ಐಸಕ್ರೀಂ' ಎಂದಾಗೆಲ್ಲ, ಜೊತೆಗೆ ನಾನೂ 'ಕಂಪನಿ' ಕೊಟ್ಟದ್ದು- ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ನನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಂಟಿದ ಒಂದೊಂದು ಗ್ರಾಮಿನ ಲೆಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು! ಸಮಸ್ಯೆ ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಪರಿಹಾರದತ್ತ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ.

ಸಮಸ್ಯೆ ಹಿಡಿದು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ- ಬರೆದಿಡಿ... ಬರೆದಿಡಿ...

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ನೇಮಿಚಂದ್ರ

ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಮತಿ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಕಥೆಗಾರರಾಗಿ, ಅಂಕಣಕಾರರಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪರಿಚಿತರು. ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯುಳ್ಳ ಇವರು ಉದಯವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಂಕಣಕಾರರಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು.

ಇವರ ಕೃತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದೀರಿ, ಮತ್ತೆ ಬರೆದ ಕತೆಗಳು, ಒಂದು ಶ್ಯಾಮಲ ಸಂಜೆ (ಕಥಾ ಸಂಕಲನ) ಒಂದು ಕನಸಿನ ಪಯಣ, ಪೆರುವಿನ ಪವಿತ್ರ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ (ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ) ಥಾಮಸ್ ಅಲ್ವಾ ಎಡಿಸನ್, ಬೆಳಕಿನೊಂದು ಕಿರಣ ಮೇರಿ ಕ್ಯೂರಿ (ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ) ಯಾದ್ ವಶೇಮ್, ನೋವಿಗದ್ದಿದ ಕುಂಚ, ದುಡಿವ ಹಾದಿಯಲಿ ಜೊತೆಯಾಗಿ, ಕಾಲು ಹಾದಿಯ ಕೋಲ್ಮಿಂಚುಗಳು ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ತಡೆ-ಅಡ್ಡೆ; ಪರಿವಿಡಿ-ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ; ರಿವೈಸ್-ಪುನರಾವರ್ತನೆ; ಹುರಿದುಂಬಿಸು-ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸು; ಆಲಸ್ಯ-ಸೋಮಾರಿತನ; ಸ್ವಯಂ ಮರುಕ-ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತನಗೇ ಬರುವ ಕರುಣೆ (Self pity); ಬಗಲು-ಪಕ್ಕ; ಅಂತರ್‌ಶಿಸ್ತೀಯ-ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮೆದುಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಉತ್ತರಗಳು ಬೆರಳಿಗೇಕೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ!

೨. R ಇಲ್ಲದ ವಾಕಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಾಚುತ್ತಿದ್ದವು.

೩. ಖಾಲಿ ದಿನಗಳನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಇರುಸುಮುರುಸು
೪. ನನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಂಟಿದ ಒಂದೊಂದು ಗ್ರಾಮಿನ ಲೆಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಪ್ರತಿಬಾರಿ 'ರಿವೈಸ್' ಮಾಡಿದಾಗ ಲೇಖಕಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ?
೨. ಹೊಸವರ್ಷ ಬಂದೊಡನೆ ಲೇಖಕಿ ಏನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ?
೩. ಲೇಖಕಿಗೆ ಇರುಸುಮುರುಸಾಗುವುದು ಯಾವಾಗ ?
೪. ಕಾಲೇಜು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖಕಿ ಓದಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕ ಯಾವುದು ?
೫. ಬರಹ ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿಸುತ್ತದೆ ?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಬರೆದಿರುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಲೇಖಕಿಗೆ ಆರಂಭವಾದದ್ದು ಹೇಗೆ ?
೨. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕಿ 'ರಿವೈಸ್' ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಹೇಗೆ ?
ಅದರಿಂದಾದ ಲಾಭವೇನು ?
೩. ಡೈರಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸುವುದಾಗಿ ಲೇಖಕಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ?
೪. ತಮ್ಮ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಕುಂಠಿತವಾಗಲು ಆಲಸ್ಯವೇ ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದು ಹೇಗೆ ?
೫. ತಮ್ಮ ದೇಹದ ತೂಕ ಏರುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಲೇಖಕಿ ಕಾರಣವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದು ಹೇಗೆ ?

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. 'ಬರೆದಿರುವ ಹವ್ಯಾಸ ಸಾಮಾನ್ಯವನ್ನು ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ' - ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಲೇಖನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.
೨. ಬರೆದಿರುವ ಹವ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಕಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೧೬. ಕುಕ್ಕುಟ ಪಿಶಾಚ

- ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ

ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅಸಾಧಾರಣ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದ ಎಷ್ಟೋ ಕತೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಹಕ್ಕಬುಕ್ಕರ ಮೇಲೆ ಮೊಲ ಒಂದು ತಿರುಗಿಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಇದೊಂದು ಗಂಡು ಮೆಟ್ಟಿನ ನೆಲವೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಅವರ ಗುರುಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಅಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದರೆಂಬ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವರ್ತನೆಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಅಂಥದೇ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಸಂಗ.

ಒಂದು ದಿನ ಮಾರ ಬಿದ್ದು ಮೈಕೈ ಎಲ್ಲ ಗಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಮುಖದ ಮೇಲೂ, ಕೈಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೂ ತುಂಬಾ ತರಚಿದ ಗಾಯಗಳಾಗಿತ್ತು. "ಯಾಕೋ ಗಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಜನ್ನಾಪುರದಿಂದ ಬರುತ್ತ ಈಚಲು ಹರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೆವ್ವ ಅವನಿಗೆ ಕಾಟ ಕೊಟ್ಟಿತೆಂದೂ, ಅವನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ಒಂದು ಕೊರಕಲಿನೊಳಗೆ ಬೀಳಿಸಿ ಗಾಯ ಮಾಡಿತೆಂದೂ ಹೇಳಿದ. ಅವನ ಈ ರೀತಿಯ ಕತೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಸಾರಿ ಅವನಿಗೆ ದೆವ್ವ ಕಾಡುಕೋಳಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿತು.

ಸುಸ್ಥಿತ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ನಾಯಕರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಎರಡನೇ ಮಗಳು ಈಶಾನ್ಯ ಒಬ್ಬಳೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದು. ಅವಳಿಗೆ ಮಾತಾಡಲು, ಆಟ ಆಡಲು ಮಾರನೇ ಜೊತೆಗಾರ, ಅವನು ಈಶಾನ್ಯಗೆ, "ಅವ್ವಾ, ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡವ್ವ, ಶೇಂದಿ ಕುಡಿಯೋದಕ್ಕೆ" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಇವಳೋ ಅವನಿಗೆ ಶೇಂದಿ ಕುಡಿಯಲು ಹಣ ಕೊಡುವುದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಎನ್ನುವಂತೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಅವಳ ಅಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಪೀಡಿಸಿ ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮೈಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಗಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಹಿಂದಿನ ದಿನವೂ ಮಾರನಿಗೆ ಅವಳಿಂದ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಸಂದಾಯ ಆಗಿತ್ತು. ಶೇಂದಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಈ ಮುದುಕ ಗುಂಡಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಈಗ ದೆವ್ವ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಮಾರನಿಗೆ ಹೇಳಿ, “ಕುಡಿದು ಗುಂಡಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಈಗ ದೆವ್ವ ಕಾಟ ಕೊಡುತ್ತಾ ಅಂತ ಹೇಳ್ತೆಯೇನೋ?” ಎಂದು ಜೋರು ಮಾಡಿದ.

ಈಚಲು ಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ಕಾಡುಕೋಳಿ ಇದೆಯೆಂದೂ ಅದು ಮನುಷ್ಯರೆದುರು ಬಂದು ನರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತದೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಯಾರಾದರೂ ಹೋದರೆ ಅವರನ್ನು ಹಾಗೇ ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಕರೆದೊಯ್ದು ಗುಂಡಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕುತ್ತದೆಂದೂ ಮಾರ ಹೇಳಿದ. ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಅವನು ಈಶಾನ್ಯ ಬಳಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ನನಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಮಕ್ಕಳಿಗಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಸುಡುಗಾಡು ದೆವ್ವದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೆದರಿಸ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

“ನಾನ್ಯಾತ್ರಯ್ಯ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲಿ. ಬೇಕಾದ್ದೆ ನೀವೇ ಆ ಈಚಲು ಹರದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿ. ಆ ಕೋಳಿ ಏನಾದರೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತಾ ನಿಮ್ಮೆದುರು ಬಂದು ಕುಣಿದಾಡದೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡಿ” ಎಂದು ಮಾರ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಹೇಳಿದ.

ಮಾರನ ಮಾತಿನ ಹಿಂದೆ ಏನೋ ಕೌತುಕದ ಘಟನೆಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕತೆಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಅವನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ನಂಬುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ತೋಟ. ಮನೆಯ ಹಿಂದೆ ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡು. ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ತೋಟ ದಾಟಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಗದ್ದೆ ಬಯಲು. ಆ ಗದ್ದೆ ದಾಟಿದರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಈಚಲು ಹರ ಹಲವಾರು ಮೈಲುಗಳವರೆಗೆ ಜನ್ನಾಪುರದವರೆಗೂ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೋ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಮರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಡೀ ಬಯಲೆಲ್ಲಾ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಈಚಲು ಪೊದೆಗಳಿಂದ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಈಚಲು ಗಿಡಗಳು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಈಚಲು ಮರಗಳಂತೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಕಾಂಡಗಳು ನೆಲದೊಳಗೇ ಇದ್ದು ಈಚಲು ಗರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಐದಾರು ಅಡಿಗಳ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಈಚಲು ಮರಗಳಂತೆಯೇ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೂವು-ಕಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಇವುಗಳಿಂದ ಹೆಂಡ ಇಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಪೊರಕೆ, ಚಾಪೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯಲು ಇವುಗಳ ಗರಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇವು ಇನ್ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾದವು. ಈ ಈಚಲು ಬಯಲಿನ ನೆಲವೂ ಮಳೆಯಿಂದ ಮೇಲ್ಮಣೆಲ್ಲಾ ಕೊಚ್ಚಿ ನೊರಜುಗಲ್ಲುಗಳಿದ್ದು ಬಂಜರು ನೆಲದಂತೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.

ಅನೇಕ ಚದರ ಮೈಲುಗಳಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಈ ಈಚಲು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡುಕೋಳಿ, ಕವುಜಗನ ಹಕ್ಕಿ, ಮೊಲಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ಯಾವ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಬಿರುಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಈಚಲು ಕಾಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಸುಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೆ ಬಹುಬೇಗ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲು ಚಿಗುರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಆಸುಪಾಸಿನ ಜನರೇ ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಈಚಲು ಗರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸುಡುತ್ತ ಅಸಾಧ್ಯ ಹೊಗೆ ಏಳುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಇಡೀ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ಹೊಗೆ ಕವಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈಚಲು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಕ್ಕಿ, ಕೋಳಿ, ಮೊಲಗಳು ಆಗ ತೋಟಗಳಿಗೂ, ದೂರದ ಕಾಡಿಗೂ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಗೂ, ಹೊಗೆಯ ಘಾಟಿಗೂ ಹೆದರಿ ಓಡಿಬರುವ ಮೊಲಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಶಿಕಾರಿದಾರರು ಗುಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾದು ಕೂರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಂಕಿಯ ಛಿಟಿಟ ಸದ್ದಿನ ನಡುವೆ ನಮಗೆ ಆಗೀಗ ಈಡುಗಾರರ ಕೋವಿಯ ಸದ್ದೂ ಧಮಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಎಂಥ ಕಾಳ್ಚೆಚ್ಚೇ ಏಳಲಿ, ಎಷ್ಟೇ ಸುಡಲಿ, ಈಚಲು ಗಿಡದ ಗರಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸುಟ್ಟು ಈಚಲು ಕಾಂಡವೆಲ್ಲ ಮಸಿ ಹಿಡಿದು ಕರಕಲಾಗಿ ಹೋದರೂ ಸಹ, ಕಲ್ನಾರಿನ ತುಂಡುಗಳಂತೆ ಕಾಣುವ ಅದರ ಬೊಡ್ಡೆಗಳಿಂದ ಮಳೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಧಿಗ್ಗನೇ ಚಿಗುರು ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು. ಹದಿನೈದು ದಿನದೊಳಗೆ ಈಚಲೆಲ್ಲಾ ಚಿಗುರಿ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವವರೆಗೆ ಈಚಲು ಬಯಲು ಅಲೆಅಲೆ ಏಳುವ ಹಸಿರು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ತೋಟದಿಂದ ಜನ್ನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಮಾರ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗದೆ ಈ ಈಚಲು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಳದಾರಿ ಮುಖಾಂತರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ.

ಶೇಂದಿ ಕುಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಾರನ ಇದಿರು ಕಾಡುಕೋಳಿಯೊಂದು ಉರುಳಾಡಿ ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ನರ್ತಿಸಿತಂತೆ. ಯಾರೋ ಶಿಕಾರಿಯವರು ಗಾಯ ಮಾಡಿದ ಕೋಳಿ ಇದೆಂದು ತಿಳಿದು ಮುದುಕ ನಿಶೆಯ ಮತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಓಡಿದ. ಕೋಳಿಯಂತೂ ಇನ್ನೇನು ಮಾರನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕೇಬಿಟ್ಟಿತು ಎನ್ನುವಂತೆ ಓಡಿತು. ಶೇಂದಿಯ ನಿಶಾ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಖಂಡಿತಾ ಹಿಡಿದು ಕುತ್ತಿಗೆ ಮುರಿದೇ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದು ಮಾರ ವಿವರಿಸಿದ. ಮಾರ ತೂರಾಡುತ್ತಾ ಎದುರು ತಕಪಕ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದಾಗ ಕೈಗೆ ಬಂದ ತುತ್ತಿನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದನೇ ಹೊರತು ಕಾಲ ಕೆಳಗಿನ ಕೊರಕಲನ್ನು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮಾರ ಕೊರಕಲಿನೊಳಗೆ ಮುಗ್ಗುರಿಸಿ ಬಿದ್ದ. ಕೋಳಿ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಪರಾರಿಯಾಯ್ತು. ಕೋಳಿ ತನ್ನನ್ನು ಬೀಳಿಸಲೆಂದೇ ಉಪಾಯ ಮಾಡಿ ಕೊರಕಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಯ್ತೆಂದು ಮಾರನ ದೃಢ ನಂಬಿಕೆ.

ಮಾರನ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಏನೋ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು ನಡೆದಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಬಹುಶಃ ಕೈಕಾಲು ಊನವಾಗಿರುವ ಕಾಡುಕೋಳಿಯೇ ಅಥವಾ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದೋ ಇಲ್ಲವೇ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದ ಕೋಳಿಯೋ ಅವನೆದುರು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿ ಅವನ ದುರಾಸೆಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಶೇಂದಿಯ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾರನಿಗೆ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿತೇನೋ! ದೆವ್ವ ಕೋಳಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನರಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೆಂದೇ ಬಂದಿತ್ತು ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕತೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ. ದೆವ್ವ ಈ ರೀತಿ ಕೋಳಿರೂಪ ತಾಳಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿತೆನ್ನುವ ತೀರ್ಮಾನದ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ಅವನು ಕಂಡ ಸತ್ಯವನ್ನೂ ಮಾರ ನಂಬಲಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದ.

ಇದಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಅನಂತರ ನಾನು, ಪ್ಯಾರ ಮತ್ತು ಮಾರ ಜೊತೆ ಈ ಈಚಲು ಹರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಆ ಈಚಲು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಗೌಲು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಹುತ್ತ ಇತ್ತು. ದನ ಕಾಯುವ ರಾಮ ಪ್ಯಾರನಿಗೆ ಅದರೊಳಗೆ ಜೇನುಹುಳುಗಳು ಬಂದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾವೆಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಪ್ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಖಾಲಿ ಜೇನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಅವನ್ನು ಕೂರಿಸೋಣವೆಂದು ಹೇಳಿದ.

ಖಾಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದು ಅದರೊಳಗಿನ ಜೇಡರ ಹುಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓಡಿಸಿ, ಧೂಳು ಕಸ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒರೆಸಿ ತೆಗೆದು, ರಾಣಿ ಗೇಟು, ಚಾಕು, ಹೊಗೆ ಹಾಕಲು ಹಾಳು ಗೋಣಿ ತುಂಡು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಹೊರಡಬೇಕಾದರೆ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಯೇ ಆಯ್ತು. ಈ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊತ್ತು ಕಿವಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟೆವು. ಆಗಲೇ ಒಂದೆರಡು ಮಳೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಈಚಲು ಬಯಲು ಚಿಗುರಿ ಕಣ್ಣು ಹಾಯುವವರೆಗೆ ಹಸುರಿನ ಸಮುದ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ಈಚಲು ಬಯಲಿನ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸ್ಮಶಾನ. ಅದನ್ನು ದಾಟಿ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಫರ್ಲಾಂಗು ಹೋದರೆ ಆ ಗೌಲು ಮರ.

ಪ್ಯಾರನಿಗೆ ನಾವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಕೆಲಸ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೇನಾದರೂ ಅಡ್ಡ ಕಸಬುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಪಂಚ ಪ್ರಾಣ. ಜೊತೆಗೆ ಕಿವಿ ಇದ್ದರಂತೂ ಮುಗಿದೇ ಹೋಯ್ತು. ಅರ್ಥಗಂಟಿಯೊಳಗೆ ಆಗುವ ಕೆಲಸ ಇಡೀ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಿವಿಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಬರೋಣ ಎಂದರೆ ಅದು ಗಂಟಲು ಹರಿಯುವಂತೆ ಕೂಗುತ್ತಾ ಸರಪಳಿ ಜಗ್ಗುತ್ತಾ ಮನೆಯವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕಿರಿಕಿರಿ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವತ್ತು ಆಗಿದ್ದೂ ಹಾಗೆ. ಒಂದು ಕಾಡುಕೋಳಿ ದಡಕ್ಕಿನ ನಮ್ಮೆದುರೇ ನೆಗೆದು ಇನ್ನೇನು ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಮ್ಮೆದುರೇ ಉರುಳಾಡಿ ರಪರಪ ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾ, ತತ್ತರಿಸುತ್ತಾ, ತೂರಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಜೇನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ದೊಪ್ಪನೆ ಹೊತ್ತಾಕಿ ಪ್ಯಾರ, “ಛೂ ಕಿವಿ!

ಹಿಡಿ! ಹಿಡ್ಡಾ!” ಎಂದು ಕೂಗಿ, ಕಿವಿಯನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಾ, ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ದೊಂಬಿ ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಕೋಳಿಯ ಹಿಂದೆ ಓಡಿ ಈಚಲು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾದ.

“ನಾ ಹೇಳಿಲ್ಲೇನು? ಅದೇ ದೈಯ್ಯದ ಕೋಳಿ! ನೋಡಿದಿರಾ ಹ್ಯಾಗೆ ಕುಣಿದಾಡಿತು ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರು! ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ ಕುಡಿದು ತಲೆಗೆರಿತ್ತು ಅಂತ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಾರ ಕುತ್ತಿಗೆ ಉದ್ದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ಯಾರನೂ, ಕಿವಿಯೂ ಓಡಿಹೋದ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ನೋಡತೊಡಗಿದ.

ಮಾರ ಹೇಳಿದ ಕತೆ ನನಗೆ ಮರೆತೇ ಹೋಗಿತ್ತು. ಈಗ ಮಾರ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವೆಂಬಂತೆ ಕೋಳಿ ವರ್ತಿಸಿತ್ತು. ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಂತೆಯೇ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ತಕಪಕ ಕುಣಿದಾಡಿದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ಮಾರ ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಉತ್ತೇಕ್ಷೆ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಸಾರಿ ಪ್ಯಾರನ ಜೊತೆ ಕಿವಿಯೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಹೋದ ಸಾರಿಯಂತೆ ಕೋಳಿ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುವುದು ಸುಲಭ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎದುರಿನ ದಿಣ್ಣೆಯ ಈಚಲು ಪೊದೆಗಳ ನಡುವೆ ಪ್ಯಾರನೂ ಕಿವಿಯೂ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವರು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಲಾಟೆಯಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಕೂಗಾಟ ಕೇಳಿದರೆ ಕೋಳಿ ಅವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕೇಬಿಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೋಳಿ ಬುರನೆ ನೆಲ ಬಿಟ್ಟು ಹಾರಿದ್ದು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಕೊಂಚ ದೂರದವರೆಗೆ ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ಹಾರಿದ ಕೋಳಿ ಅನಂತರ ಸುಯ್ಯನೆ ತೇಲಿಕೊಂಡು ದೂರದ ಗದ್ದೆ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೋಳಿಯಂತೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ನಡೆದು ಪಕ್ಕದ ಪೊದೆಗಳೊಳಗೆ ನುಸುಳಿ ಮಾಯವಾಯ್ತು. ಅದು ನಡೆದು ಹೋದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಆಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನ ತರುವಾಯ ಪ್ಯಾರ ಬಂದು ಹಾರಿದ ಕೋಳಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯ್ತೆಂದು ಕೇಳಿದ. ಕಿವಿ ಇನ್ನೂ ಈಚಲು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ನಾನು ಪ್ಯಾರನಿಗೆ ಕೋಳಿ ಗದ್ದೆ ಬಯಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಯ್ತೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಪ್ಯಾರನಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಇನ್ನೇನು ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕೇಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಬಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲೆಂದು ಆಣೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಕಿವಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ದೂರದ ಗದ್ದೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ. ಆ ಕೋಳಿಗೆ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟುವುದು ವೃಥಾವೆಂದೂ ನಾನೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕಿವಿಗೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮಾತು ಮುಗಿಸುವುದರೊಳಗೆ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾವು ಹೊರಟ ಕೆಲಸ ಇವತ್ತು ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಖಾತರಿಯಾಯ್ತು. ಪ್ಯಾರನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕೇಬಿಟ್ಟಿತೆನ್ನುವಂತೆ ಹಲವು ಬಾರಿ ಕೋಳಿ ಓಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿತ್ತು. ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ ಅವನು.

“ಅದು ದೈಯ್ಯದ ಕೋಳಿ! ಇವನ್ನ ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ಯಾವುದಾದ್ರೂ ಹಾಳುಬಾವಿಗೆ ಹಾಕದಿದ್ದ ಕೇಳಿ!” ಎಂದು ಮಾರ ಗದ್ದೆ ಕಡೆಗೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ಯಾರನನ್ನು ನೋಡಿ ಗೋಣಗಿದ.

ಪ್ಯಾರನೂ ಕಿವಿಯೂ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಸುಸ್ತಾಗಿ ತಮ್ಮ ತೆವಲೆಲ್ಲಾ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಬರುವ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಗಂಟೆ ಒಂದಾಗಿತ್ತು. “ಬಂದ ಕೆಲಸ ಹಾಳುಮಾಡಿ ಕೋಳಿ ಹಿಡಿಯಲು ಹೋಗಿದ್ದಿಯಾ?” ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಬಯ್ಯೆ. ಎಷ್ಟು ಬಯ್ಯರೂ ಕೋಳಿ ಇನ್ನೇನು ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕೇ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಎಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಅವನು ಬಿಡಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಜೇನು ಹುಳುಗಳನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗೆ ಕೂಡಿ ಜೇನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹುತ್ತದ ಬಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಹೂವನ್ನರಸಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಜೇನುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸಂಜೆಯ ಅನಂತರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೋಟಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸೋಣೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದೆವು.

ಸಂಜೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತರಲು ಮಾರನೂ, ಪ್ಯಾರನೂ ಹೋದಾಗ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಅದೇ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸಿತೆಂದು ಪ್ಯಾರ ಹೇಳಿದ. ಆದರೆ ಈ ಬಾರಿ ಮಾರ ಅದು ದೆವ್ವದ ಕೋಳಿ ಎಂದು ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ಯಾರ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಅದನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಮಾರ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವಾಗಿತ್ತು. ಕೋಳಿ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಂತೆ ನಮ್ಮೆದುರು ವರ್ತಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಕಲತೆ, ಹುಚ್ಚು ಅಪರೂಪ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ರೀತಿಯ ಚಿತ್ತವಿಕಾರಗಳಿರುವ ಯಾವುದೇ ಜೀವಿಯೂ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ.

ಕೋಳಿಯ ಆ ರೀತಿಯ ವರ್ತನೆಗೆ ಬೇರೇನೋ ಕಾರಣವಿರಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ನನಗೆ ಕೂಡಲೇ ಕಾರಾರುವಾಕ್ಯಾದುದು ಏನೂ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅದರ ಈ ವರ್ತನೆಗೆ ಅದರ ಮೊಟ್ಟೆ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೋ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಂಬಂಧಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಕಾಜಾಣ ಮೊದಲಾದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಅದರ ಗೂಡುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋದರೆ ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ಬಂದು ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಕುಕ್ಕಿ ಉಗುರಿನಿಂದ ಪರಚುತ್ತದೆ. ಆ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಎಷ್ಟೊಂದು ಆಕ್ರಮಣಶೀಲವೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಇದರ ಉಪಯೋಗ ಅರಿತು ಅವುಗಳ ಗೂಡುಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಗೂಡುಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಪ್ರಾಣಿ ಸುಳಿದರೂ ಕಾಜಾಣ ಅವುಗಳನ್ನು

ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಓಡಿಸುತ್ತವೆ. ಕಾಜಾಣಗಳು ತಮ್ಮ ಗೂಡುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿದ ಕಾಗೆ ಹದ್ದುಗಳನ್ನು ಮೈಲುಗಟ್ಟಲೆ ದೂರದವರೆಗೆ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಮೊಟ್ಟೆಗಳಾಗಲೀ, ಮರಿಗಳಾಗಲೀ ಇದ್ದಾಗ ಅನೇಕ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಜೀವದ ಹಂಗು ತೊರೆದು ಹೋರಾಡುತ್ತವೆ.

ನಾನು ಮಾರನೆ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಈಚಲು ಹರದ ನಡುವಿನ ಸ್ಮಶಾನದ ಬಳಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಹೋದೆ. ಕೋಳಿ ಒಂದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಂಡಿದ್ದೂ, ಮತ್ತು ಒಂದೇ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸಿದ್ದೂ ನನಗೆ ತೀವ್ರವಾದ ಅನುಮಾನ, ಕುತೂಹಲಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತ್ತು. ಆದರೂ ಕೋಳಿ ಮತ್ತೆ ನನಗೆ ಹಳೇ ಜಾಗದಲ್ಲೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ಮಶಾನದ ಬಳಿ ಕೆಲವು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುನ್ನಡೆದಿದ್ದೆ. ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಇದ್ದ ಪುಟ್ಟ ಬಯಲಿಗೆ ಕಾಡುಕೋಳಿಯೊಂದು ನುಗ್ಗಿ ಬಂದು ಬಿದ್ದು ಉರುಳಾಡಿ ಇನ್ನೇನು ಪ್ರಾಣ ಹೋಗಲಿದೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾ ನನ್ನ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ನಾನು ನಿಂತಲ್ಲೆ ನಿಂತಿದ್ದೆ, ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ನಾನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಬಹುದೆಂಬ ನೀರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಳಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋರದೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿತು. ಅನಂತರ ತೂರಾಡುವಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತ ಪೊದೆಗಳೆಡೆ ಓಡಿತು. ಆಗಲೂ ನಾನು ನಿಂತಲ್ಲೆ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ನನ್ನೆದುರು ಒಂದೆರಡು ಕ್ಷಣ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡಿತು. ಈ ಸಾರಿಯಂತೂ ಈ ಕೋಳಿಯದು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ನಟನೆ ಎನ್ನುವುದು ಸರ್ವ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಅಭಿನಯಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಬರದುದನ್ನು ನೋಡಿ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಿಂದೆಂಬಂತೆ ಕೋಳಿ ಹಾರಿ ಗದ್ದೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋಯ್ತು.

ಅದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಪೊದೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರವಾಗಿ ಹುಡುಕಿದೆ. ಒಣಗಿದ ಈಚಲು ಗರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಂದು ಒಟ್ಟಿ ಗೂಡು ಮಾಡಿ ಹದಿಮೂರು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿತ್ತು ಆ ಕಾಡುಕೋಳಿ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರು ಆ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಬಿಟ್ಟಾರೆಂದು ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿಸಲೆಂದೇ ಆ ಕೋಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಸುಳಿದವರ ಎದುರು ಈ ರೀತಿ ನಾಟಕ ಆಡುತ್ತಿದ್ದುದು. ಪ್ಯಾರನೂ, ಕಿವಿಯೂ ಅದನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದಾಗ ಇನ್ನೇನು ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕೇಬಿಡುವಂತೆ ನಟನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಅವರನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ದೂರ ಎಳೆದೊಯ್ದು ಅನಂತರ ಹಾರಿ ಪರಾರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಪಕ್ಷಿಗಳ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಈ ತಂತ್ರ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಹುಡುಕಿ ಅವುಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ, ಪೊದೆಗಳ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದ್ದ ಮರಿಗಳನ್ನೂ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ

ನಾನು ಏಲಕ್ಕಿ ಹನಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದ ಸ್ವೈಡರ್ ಹಂಟರ್ ಹಕ್ಕಿಗೂಡು ಸಹ ಒಂದು.

ಜೇಡವ್ಯಾಧಿ ಅಥವಾ ಸ್ವೈಡರ್ ಹಂಟರ್ ಹಕ್ಕಿ ಜೋಡಿಗಳೆರಡೂ ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನೆದುರು ಮರದ ಮೇಲಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ಬಿದ್ದಂತೆ ಬಿದ್ದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಒದ್ದಾಡಿದವು. ಅವು ಹಾಗೆ ಒದ್ದಾಡಿದ್ದು ನೋಡಿದನೇ ವಿನಃ ಇಡೀ ಒಂದು ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿದರೂ ಅವುಗಳ ಗೂಡು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಪತ್ತೆಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಸಂಜೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸಲೀಂ ಆಲಿಯವರ ಪುಸ್ತಕ ತೆಗೆದು ನೋಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಜೇಡವ್ಯಾಧಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಬಾಳೆಗಿಡದ ಎಲೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತೆ ಜೇಡರ ಬಲೆಗಳಿಂದ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುತ್ತವೆಂದು ವಿವರಿಸಿತ್ತು. ಇದೊಂದು ಸಣ್ಣ ಸೂಚನೆ ನನಗೆ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಅವುಗಳ ಗೂಡು ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು.

ಏಲಕ್ಕಿ ಹನಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಾಳೆ ಗಿಡಗಳು ಯಾವುವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಾಳೆ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪರ್ವತಬಾಳೆ ಗಿಡದ ಚಿಕ್ಕ ಸಸಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ದೂರದಿಂದ ಇರಲಿ ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಹೋದರೂ ಆ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿ ಗೂಡಿರುವುದರ ಯಾವುದೇ ಕುರುಹೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಆ ಗಿಡದ ಹತ್ತಿರ ಹೋದಹಾಗೆ ಜೇಡವ್ಯಾಧಿ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕೂಗಾಟವೂ, ಅವುಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುವುದೂ ಅತಿಯಾಯ್ತು!

ಸಲೀಂ ಆಲಿಯವರ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ನನಗೆ ಸೂಚನೆ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಅವುಗಳ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಲು ಖಂಡಿತಾ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರ್ವತಬಾಳೆ ಎಲೆಯ ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಲೆಗೆ ಅಂಟಿಸಿದಂತೆ ಜೇಡರ ಬಲೆಗಳಿಂದ ಹೊಲಿದು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿದ್ದವು. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅರಚಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಆದರೆ ಸಾಕೆಂದು ನಾನು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ದೂರ ಬಂದೆ.

ಕೋಳಿ ಕುಣಿದಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೋಳಿಗೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂದು ಮಾರ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಂತೆಯೇ, ಮೊಲ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರೂ ಇದು ಗಂಡುಮೆಟ್ಟಿನ ನೆಲವೆಂದೂ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರೋ ಏನೋ! ಕೊಂಚ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿದ್ದರೆ ಮೊಲ ತಿರುಗಿಬಿದ್ದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಬೇರೇನಾದರೂ ಕಾರಣ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ (1938-2007)

ಕನ್ನಡದ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಕುವೆಂಪು-ಹೇಮಾವತಿ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗನಾಗಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕುಪ್ಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನನ. ಮೈಸೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದರೂ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಗೆ ಆಶಿಸದೆ ಕೃಷಿಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಡಿಗೇರೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ, ಕಾಫಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕಾರಿ, ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು ತೇಜಸ್ವಿ.

ಹುಲಿಯೂರಿನ ಸರಹದ್ದು, ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸು, ಕಿರಗೂರಿನ ಗಯ್ಯಾಳಿಗಳು, ಕರ್ವಾಲೋ, ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ, ಅಣ್ಣನ ನೆನಪುಗಳು ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ತೇಜಸ್ವಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ 'ಪರಿಸರದ ಕಥೆ' ಕೃತಿಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬರಹವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಬುನಾದಿ-ಅಡಿಪಾಯ; ವರ್ತನೆ-ನಡವಳಿಕೆ; ಕೊರಕಲು-ಹಳ್ಳ; ಶೇಂದಿ-ಸಾರಾಯಿ; ಸಂದಾಯ-ಪಾವತಿ; ಕೌತುಕ-ಆಶ್ಚರ್ಯ; ಬೊಡ್ಡೆ-ಕಾಂಡ; ತೆವಲು-ಹುಚ್ಚುಆಸೆ; ಕರಾರುವಾಕ್ಕು-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ; ಗಂಡಿ-ತಗ್ಗುಪ್ರದೇಶ, ಕುಳಿ.

೧. ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

೧. ಯಾಕೋ ಗಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯ ?
೨. ನಾನ್ಯಾಕ್ರಯ್ಯ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲಿ
೩. ಛೂ ಕಿವಿ! ಹಿಡಿ! ಹಿಡ್ಕಾ!
೪. ಇವನ್ನ ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ಯಾವುದಾದ್ರೂ ಹಾಳುಬಾವಿಗೆ ಹಾಕದಿದ್ದೆ ಕೇಳಿ.

೨. ನೇರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಮಾರ ಈಶಾನ್ಯೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ?
೨. ಈಚಲು ಗರಿಗಳನ್ನು ಜನ ಬಳಸಿ ಏನೇನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ?
೩. ಶಿಕಾರಿದಾರರು ಗುಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಕಾದು ಕೂರುತ್ತಿದ್ದರು ?

೪. ಲೇಖಕರ ಮನೆಯ ನಾಯಿಯ ಹೆಸರೇನು ?
 ೫. ಕಾಜಾಣಗಳು ತಮ್ಮ ಗೂಡುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿದವರನ್ನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತವೆ?

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಮಾರ ಕೊರಕಲಿಗೆ ಬಿದ್ದದ್ದು ಏಕೆ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ?
 ೨. ಕೋಳಿಯ ನಡವಳಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರನಿಗಿದ್ದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ?
 ೩. ಪ್ಯಾರ ಮತ್ತು ಕಿವಿಯನ್ನು ಕೋಳಿ ಬೇಸ್ತು ಬೀಳಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
 ೪. ಕಾಜಾಣ ಮುಂತಾದ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಗೂಡಿನ ಬಳಿ ಹೋದಾಗ ಅವು ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ ?

೪. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಹಕ್ಕಿಗಳ ವಿಚಿತ್ರ ನಡವಳಿಕೆಗೆ ಲೇಖಕರು ಕೊಡುವ ಕಾರಣವೇನು ? ಅದನ್ನು ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದು ಹೇಗೆ ?
 ೨. 'ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅವಲೋಕನ ನಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುತ್ತವೆ' ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಕಥಾನಕದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

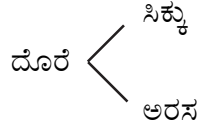
೧. ಕಠಿಣಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಪದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸರಳವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಹವುಗಳಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಕಠಿಣಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಿಘಂಟುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನೆರವಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಿರಿ. ಪ್ರತಿ ಪದ್ಯ/ಪಾಠದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಠಿಣಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ.

೨. ನಾನಾರ್ಥಗಳು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಅರ್ಥಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಸಮಾನಾರ್ಥ-ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಗಳಾಗಿರದೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಥೂರಿಸುವ ಪದಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಭಾಷೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಒಂದೇ ಪದವನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆಯದೇ ಆದ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: 'ಕಾಡು' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಅರಣ್ಯ, ಅಡವಿ, ವನ, ಕಾಂತಾರ, ವಿಪಿನ, ಬನ ಮುಂತಾದವು ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದಗಳೆನಿಸಿದರೆ, 'ಕಾಡು' ಎಂದರೆ 'ಪೀಡಿಸು' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಬೇರೆಯದೇ ಆದ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಪದವೊಂದಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ನಾನಾರ್ಥಗಳಿರುವುದು ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ನಾವು ದಿನನಿತ್ಯ ಬಳಸುವ ನಾನಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಭಾಷಾ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಪದಗಳಿಗಿರುವ ನಾನಾರ್ಥಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅರ್ಥಬರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ.

ಉದಾ :

ನನಗೆ ಹಣ್ಣು ದೊರೆಯಿತು.

ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ.

ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಾನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ.

ಗುಡಿ, ಕಲಿ, ಹಿಂಡು, ತಿಳಿ, ಬಟ್ಟೆ, ಕಳೆ, ಹಿಡಿ, ಹದ್ದು, ಅಡಿ, ಕಂದ, ಮುನಿ, ಉತ್ತರ, ಅರಸು, ನಡು, ಎಳೆ, ಕವಿ, ತೂಗು, ಭಾವ, ದೊರೆ, ಪಡೆ, ನೆರೆ, ಉಗಿ, ಬಗೆ, ಎಡೆ, ಅರಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

೨. ಸಮಾನಾರ್ಥಕಗಳು

ಪದಸಂಪತ್ತನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಷ್ಟೂ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವ ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಿಘಂಟಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪದಕ್ಕಿರುವ ಇತರೆ ಸಮಾನ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದೆಂದರೆ ಆ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನಾರ್ಥಕಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಭೂಮಿ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವನಿ, ಧರೆ, ಪೃಥ್ವಿ, ಇಳಿ, ವಸುಧೆ ಮುಂತಾದ ಸಮಾನ ಅರ್ಥಕೊಡುವ ಪದಗಳಿವೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಿಗೆ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಾನಾರ್ಥಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ.

ಅಗ್ನಿ, ಅಣ್ಣ, ಅರಸ, ಮಗ, ಕತ್ತಿ, ನೀರು, ಹಾವು, ಸ್ತ್ರೀ, ಪಾದ, ಶಿವ, ಸಮುದ್ರ, ಕಣ್ಣು, ಕನ್ನಡಿ, ಆನೆ, ಕಾಡು, ಗಾಳಿ, ಚಿನ್ನ, ಚಂದ್ರ, ಜಗತ್ತು, ದೇಹ, ತಾಯಿ, ಕುದುರೆ, ಸೂರ್ಯ, ದೇವಾಲಯ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಬಾಣ, ಮನೆ, ಮರ, ಬೆಟ್ಟ, ಮುಖ, ಯುದ್ಧ, ರಕ್ತ, ಸಾವು, ಹುಲಿ, ಹೂವು ಇತ್ಯಾದಿ.

೪. ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದಗಳು

ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವಂತಹ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದಗಳೆನ್ನುವರು.

ಉದಾ :

೧. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ x ನಿರೀಕ್ಷಿತ	೨. ಆಡಂಬರ x ನಿರಾಡಂಬರ
೩. ಅಪರಿಚಿತ x ಪರಿಚಿತ	೪. ಆರೋಗ್ಯ x ಅನಾರೋಗ್ಯ
೫. ಉನ್ನತಿ x ಅವನತಿ	೬. ಉಚಿತ x ಅನುಚಿತ
೭. ಕನಸು x ನನಸು	೮. ಕತ್ತಲು x ಬೆಳಕು
೯. ಕ್ರಾಂತಿ x ಶಾಂತಿ	೧೦. ಖಂಡ x ಅಖಂಡ
೧೧. ಸಗುಣ x ನಿರ್ಗುಣ	೧೧. ಜಾತ x ಅಜಾತ
೧೨. ಜೀವ x ನಿರ್ಜೀವ	೧೪. ಟೊಳ್ಳು x ಗಟ್ಟಿ
೧೫. ದುರ್ಬಲ x ಸಬಲ	೧೬. ನಂಬಿಕೆ x ಅಪನಂಬಿಕೆ
೧೭. ಬೀಳು x ಏಳು	೧೮. ಮಾನವ x ದಾನವ
೧೯. ಮುಳುಗು x ತೇಲು	೨೦. ಲೌಕಿಕ x ಅಲೌಕಿಕ
೨೧. ವಿದೇಶ x ಸ್ವದೇಶ	೨೧. ವ್ಯವಸ್ಥೆ x ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ
೨೨. ವಂದ್ಯ x ನಿರ್ವಂದ್ಯ	೨೪. ಶುಭ x ಅಶುಭ
೨೫. ಸತ್ಯ x ಅಸತ್ಯ	೨೬. ಸತ್ಯ x ನಿಸತ್ಯ
೨೭. ಸ್ವದೇಶಿ x ವಿದೇಶಿ	೨೮. ಸಹಕಾರ x ಅಸಹಕಾರ
೨೯. ಸಾಹುಕಾರ x ಬಡವ	೩೦. ಸುಖ x ದುಃಖ

೫. ದೇಶ್ಯ, ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಶಬ್ದಗಳು

ನದಿಯು ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳವಾಗಿದ್ದು, ಹರಿವ ಇತರ ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರವಾಹವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆಯೇ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯೊಂದು ನಿಂತ ನೀರಾಗದೆ ಹರಿಯುವ ನದಿಯಂತೆಯೇ ಅನ್ಯಭಾಷೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ಪದಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಗಡಿಭಾಗಗಳಿಂದ, ವ್ಯಾಪಾರ, ವ್ಯವಹಾರ, ಆಡಳಿತದ ಕಾರಣ, ಪ್ರವಾಸಾನುಭವ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಶಬ್ದಗಳು ಅಥವಾ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ

ಶಬ್ದಗಳು ದೇಶ್ಯಶಬ್ದಗಳೆನಿಸಿದರೆ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದು ಕೂಡಿಕೊಂಡವು ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಶಬ್ದಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ (ದೇಶ್ಯ) ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು

ಮೂಡಣ, ಪಡುವಣ, ಬಡಗಣ, ತೆಂಕಣ, ನೇಸರ್, ತಿಂಗಳ್, ಹೊಲ, ಮನೆ, ಹಿತ್ತಿಲು, ಗದ್ದೆ, ಮರ, ಗಿಡ, ನೆಲ, ಆಳು, ಕಲ್ಲು, ನೆಲ್ಲು, ಹೊಳೆ, ಕರು, ಆಕಳು, ತುರು, ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ, ಮೊಸರು, ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಸಾರು, ಹುಳಿ, ಹುರುಳಿ, ಹುಲ್ಲು, ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಎಳ್ಳು, ಎಣ್ಣೆ, ಕಯ್, ಕಾಲು, ಬಾಯಿ, ಕಣ್ಣು, ತಲೆ, ಕಿವಿ, ಮೂಗು, ಕನ್ನೀರು, ಮೀನು, ಬಾನು, ಬೋನ, ಅರಸು, ಹುಡುಕು, ಅಗಿ, ಅರೆ, ಮುರಿ, ಉಡು, ಕಾಡು, ಕಾರು, ಹೀರು, ಸೇರು, ತೋರು, ಹೋಗು, ಬರು, ತಿನ್ನು, ಒಂದು, ಎರಡು, ನೂರು, ಸಾವಿರ, ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ, ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ, ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಸಣ್ಣ, ದೊಡ್ಡ, ಬಡಿದು, ಕರಿದು, ಹಿರಿದು - ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅನ್ಯದೇಶ್ಯಗಳು :

ನಿರ್ದೇಶಕರ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳು/ಪದಗಳು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಇದರಂತೆ ಮೊಗಲರು, ನಿಜಾಮರು, ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವಾಗ ಪಾರಸಿ, ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗಳ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡವು. ಅರಬ್ಬಿ ದೇಶದವರು, ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಆ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು ಬಂದವು. ಇದರಂತೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು, ಫ್ರೆಂಚರು, ಇಂಗ್ಲಿಷರು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆಂದು ಬಂದು ಬಿಡುಬಿಟ್ಟಾಗ ಆ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳೂ ಸೇರಿದವು. ಇಂದೂ ಕೂಡ ಅಂತರ್ಜಾಲ, ಮೊಬೈಲ್ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ಯನ್ಮಾನ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅನ್ಯದೇಶ್ಯಗಳು ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು ಅನ್ಯದೇಶ್ಯಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

೧. ಅರಬ್ಬಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದವು : ಅಮಲ್ದಾರ್, ಅರ್ಜಿ, ಅಹವಾಲು, ಆಖೈರು, ಇಲಾಖೆ, ಐಬು, ಐಷಾರಾಮ, ಕಂದೀಲು, ಖಿರಾಬು, ಕಸುಬು, ಕಾಗದ, ಖಿದೀಮ, ಖಾಯಿಲೆ, ಖುಲಾಸೆ, ಖುಷಿ, ಗರಾಜು, ಗುಲಾಮ, ಜಪ್ತಿ, ಜಲ್ಡಿ, ಜುಲಮೆ, ಡೌಲು, ತಕರಾರು, ತಗಾದೆ, ತರಪೇತಿ, ತರ್ಜುಮೆ, ತಹಸೀಲ್ದಾರ, ತಾಕತ್ತು, ಬಾತ್ಮೀದಾರ, ಬಾಬು, ಬಿಲ್‌ಕುಲ್, ಬೇಷರತ್, ಮಂಜೂರು, ಮರ್ಜಿ, ಮಾಜಿ, ಮಾನ್ಯೂನ್, ಮುಗುಂ, ಮುತ್ಸದ್ದಿ, ಮುದ್ದಾಂ, ಮುನ್ನಿಫ್, ರಖಿಂ, ರಜಾ, ರಿಯಾಯಿತಿ, ರೈತ, ರೋಫ್, ಲಕ್ಟ, ಹಕೀಕತ್, ಹಜಾಮತಿ, ಹಮಾಲು, ಹಾಜರಾತಿ, ಹಿಕಮತಿ, ಹುಕುಮ್, ಹುಜೂರ್, ಹೈರಾಣ - ಇತ್ಯಾದಿ.

೨. ಫಾರಸಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದವು : ಅವಾಜು, ಅಬ್ಬಾರಿ, ಐನಾತಿ, ಕಾರಭಾರ, ಕಿದ್ದಿ, ಕೊತ್ತಾಲ, ಖಿಜಾಂಚಿ, ಖಾದಿ, ಖುಷ್ಕಿ, ಖೋತ, ಗುಮಾಸ್ತ, ಜಬರ್ದಸ್ತು, ತಃಖ್ತೆ,

ತಾಯಿತ, ದರ್ಬಾರು, ದಸ್ತಗಿರಿ, ದುಬಾರಿ, ದುಂಬಾಲು, ದುರ್ಬೀನು, ನಾಷ್ಟಾ, ಬರಖಾಸ್ತು, ಬರೋಬರಿ, ಬಾಜೂ, ಬೇಜಾನ್, ಮೈದಾನ, ಮಾಲ್ಕಿ, ರವಾನೆ, ರಾಜೀನಾಮೆ, ಹುನ್ನಾರ್ - ಇತ್ಯಾದಿ.

೩. ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದವು : ಅಂಗನವಾಡಿ, ಅಜಾನಕ್, ಆಲೋಚನಾ, ಆಸಾಮಿ, ಗಾದಿ, ಚಕ್ಕರ್, ಚಪ್ಪಾಸಿ, ಚಮಚ, ಜಂಜಾಟ, ಜುಜುಬಿ, ಡಾಂಬರು, ಡೋಂಗಿ, ದಂಧೆ, ಧೋತರ, ನಮೂನೆ, ಪೇಟೆ, ಭಕ್ಷಿಸು, ಬಜಾವ್, ಭರವಸೆ, ಮಾರಾಮಾರಿ, ಮುಜರಾಯಿ, ರಿವಾಜು, ರೋಟಿ, ಲಕೋಟೆ, ಲೂಟಿ, ಲೇವಡಿ, ಹಲಾಲ್‌ಖೋಪಿ - ಇತ್ಯಾದಿ.

೪. ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದವು : ಅವಘಡ, ಆವಕ, ಆಸುಪಾಸು, ಕಭೇರಿ, ಕಿಚಾಯಿಸು, ಕಿತಾಪತಿ, ಕಿರಾಣಿ, ಖಾತೆ, ಖಾನಾವಳಿ, ಖಿಲಾಡಿ, ಚಳವಳಿ, ಗಡದ್ದು, ಠಾಕೂರೀಕು, ಡುಮ್ಮಿ, ತರಾವರಿ, ಧೇಟ್, ದರೋಡೆ, ದೇಶಪಾಂಡೆ, ದೇಶಾವರಿ, ದಢೂತಿ, ನೋಂದಾಯಿಸು, ಪಡಪೋಷಿ, ಪುಠಾರಿ, ಪುರವಣಿ, ಫಟಿಂಗ, ಬಂಡುಕೋರ, ಬಡಾವಣೆ, ಬೋಣಿ, ಬಾತು, ಮನೂತಿ, ಮೂರಾಬಟ್ಟೆ, ಲಾವಣಿ - ಇತ್ಯಾದಿ.

೫. ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದವು : ಅಲಿಯಾಸ್, ಅಡ್ವೋಕೇಟ್, ಇಸ್ಪೀಟ್, ಕೋರಂ, ಲಾಂಡ್ರಿ, ಸೆಮಿಸ್ಟರ್, ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ - ಇತ್ಯಾದಿ.

೬. ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದವು : ಹಾಕಿ, ಗ್ಯಾರಂಟಿ, ಕಫೂರ್ - ಇತ್ಯಾದಿ,

೭. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದವು : ಸಾಬೂನು, ಮೇಜು, ಪಾದ್ರಿ - ಇತ್ಯಾದಿ.

೮. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದವು : ಡಾಕ್ಟರ್, ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಪೋಲಿಸ್, ಬಸ್, ಕಾರ್, ಲಾರಿ, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ಸ್ಕೂಲ್, ಟೀಚರ್, ಮೇಡಂ, ಸರ್, ಲ್ಯಾಬ್, ಟೆಕ್ನಿಕ್, ಗೌರ್ಮೆಂಟ್, ರೂಲ್ಸ್, ಆರ್ಡರ್, ಬುಕ್, ಪೆನ್, ಪೆನ್ಸಿಲ್, ರಬ್ಬರ್ - ಇತ್ಯಾದಿ.

೬. ತತ್ಸಮ-ತದ್ಭವಗಳು

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮೂಲರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತತ್ಸಮಗಳೆಂದೂ, ರೂಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಂಡಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತದ್ಭವಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ತತ್ಸಮಗಳು : ತತ್ = ಅದಕ್ಕೆ (ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ)

ಸಮ = ಸಮಾನವಾದುದು

ಇದನ್ನು ಸಮಸಂಸ್ಕೃತವೆಂದೂ ಕರೆಯುವರು.

ಉದಾ : ರಾಮ, ಭೀಮ, ಸೋಮ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ರವಿ, ಗಿರಿ, ಲಿಪಿ, ಶೃತಿ, ಸ್ತ್ರೀ, ಕರ್ತೃ, ಶತ್ರು, ಕವಿ, ಕಾವ್ಯ, ಯತಿ, ಮತಿ, ರಿಪು, ಭುವನ, ಸಹೋದರ, ಭೂಮಿ, ಮಾತೃ, ಪಿತೃ, ನದಿ, ಆರ್ಯ, ರಾತ್ರಿ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಂಗಮ, ಸಮಾಗಮ, ದೇವಾಲಯ, ವೇದ, ಪುರಾಣ, ಅರಣ್ಯ, ಋಷಿ, ಮುನಿ, ಉಪನಿಷತ್, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ವರ್ತಮಾನ, ವಿವಾಹ, ಲಗ್ನ, ಫಲ, ಅಕ್ಷರ, ಗ್ರಂಥ, ಅಧ್ಯಾಯ, ಲೇಖನ - ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತತ್ಸಮಗಳು ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ತದ್ಭವಗಳು : ತತ್ = ಅದಕ್ಕೆ (ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ)

ಭವ = ಹುಟ್ಟಿದುದು

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವಾಗ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಅಥವಾ ಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತದ್ಭವಗಳೆನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಉದಾ : ಸಂಸ್ಕೃತ - ತದ್ಭವ

ಮಾಲಾ - ಮಾಲೆ

ಕಾವೇರಿ - ಕಾವೇರಿ

ಶಾಲಾ - ಶಾಲೆ

ಭಿಕ್ಷಾ - ಭಿಕ್ಷೆ

ದಯಾ - ದಯೆ

ಬಾಲಾ - ಬಾಲೆ

ಲಕ್ಷ್ಮೀ - ಲಕ್ಷ್ಮಿ

ಗಂಗಾ - ಗಂಗೆ

ಯಜ್ಞ - ಜನ್ನ

ಅಕ್ಷರ - ಅಕ್ಕರ

ಗೂಗೆ - ಗೂಬೆ

ಪಗೆ - ಹಗೆ

ಯೋಗಿ - ಜೋಗಿ

ಉದ್ಯೋಗ - ಉಜ್ಜುಗ

ಕಾರ್ಯ - ಕಜ್ಜ

ಸಂಸ್ಕೃತ - ತದ್ಭವ

ಕ್ಷಮಾ - ಕ್ಷಮೆ

ಕರುಣಾ - ಕರುಣೆ

ಆಶಾ - ಆಶೆ, ಆಸೆ

ನಿದ್ರಾ - ನಿದ್ರೆ

ವಧ - ವಧೆ

ಜ್ವಾಲಾ - ಜ್ವಾಲೆ

ವೇಳಾ - ವೇಳೆ

ಕೀರ್ತಿ - ಕೀರುತಿ

ಪ್ರಾಣ - ಹರಣ

ಯಜ್ಞಧಾರ - ಜನಿವಾರ

ದೃಷ್ಟಿ - ದಿಟ್ಟಿ

ಕಸ್ತೂರಿ - ಕತ್ತೂರಿ

ಯಮ - ಜವ

ಘಂಟಾ - ಗಂಟೆ

ರತ್ನ - ರನ್ನ

ಸಂಸ್ಕೃತ - ತದ್ಭವ

ಕಾವ್ಯ - ಕಬ್ಬ

ಗ್ರಹ - ಗರ

ವೈಶಾಖ - ಬೇಸಿಗೆ

ಕ್ಷಣ - ಚಣ

ಪ್ರಾಯ - ಹರೆಯ

ಸಂಧ್ಯಾ - ಸಂಜೆ

ಪರಿಷತ್ - ಪರಿಷೆ

ನಿತ್ಯ - ನಿಚ್ಚ

ಯಾತ್ರಾ - ಜಾತ್ರೆ

ಸಂಸ್ಕೃತ - ತದ್ಭವ

ವೈದ್ಯ - ಬೈದ್ಯ

ವಿದ್ಯಾ - ಬಿಜ್ಜೆ

ಹಕ್ಕಿ - ಪಕ್ಷಿ

ಆಕಾಶ - ಆಗಸ

ವರ್ಷ - ವರುಷ

ಸಂಸ್ಕೃತ - ಸಕ್ಕದ

ಪುಸ್ತಕ - ಹೊತ್ತಿಗೆ

ಸಂಸ್ಥೆ - ಸಂತೆ

2. ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

ನಾವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಬರೆಯುವಾಗ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವಾಕ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆಗ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳದೆ ಕೂಡಿಸಿ ಹೇಳುವುದೇ ರೂಢಿ. ಇದರಿಂದ ಶ್ರಮ, ಕಾಲ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಗಳ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಂಧಿ ಅಥವಾ ಸಮಾಸಗಳಾಗಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಂಗತಿ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ಉಂಡೆಗಟ್ಟುವ = ಉಂಡೆ+ಕಟ್ಟುವ

ಎಂದಷ್ಟೆ = ಎಂದು+ಅಷ್ಟೆ

ಏಕೈಕ = ಏಕ+ಏಕ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೂಡುಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ :

ಮಠದೊಳಗಣ, ಗೋಣಿಯಲೊಬ್ಬ, ಇಂತಾಯಿತ್ತು, ನೀನೆನ್ನಂತೊಮ್ಮೆ, ಅಹುದಹುದೆನಬೇಕು, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೆಂತೊಲಿವನಯ್ಯ, ಬೆಂದೊಡಲ, ಕೊಂದವರುಳಿದರೆ, ತಡಿಯಲೊಂದು, ಬೆಸಗೆಯ್ಯೊಡೆ, ತಾಂತಾಗಘ್ನ, ತಾಯ್ಗಿರಾಗಿ, ಮೈಯಿಕ್ಕಲುತನ, ತಾನಳಲಿನಬುದ್ಧಿಯೊಳ್ಳಳು, ಕೈಯೆಡೆಯ ದಿನವಿವನಾಗಾಹೋಗಿನ, ಕರೆದನೀತನ, ಕವಚವನಿತ್ತವೊಲು ಬಿಜಯಂಗೈದ.

೮. ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು

ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಗೆ ಕಸುವನ್ನು ತುಂಬಬಲ್ಲ ಸತ್ವವುಳ್ಳದ್ದು. ನಾವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತೇವೆ. ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳಿಂದಾಗಿ ನಾವು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯ ಬಂಧ, ಸೊಗಸು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷಾರ್ಥದ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳಿಗಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ವಿಧದಲ್ಲಿ “ವಿಶೇಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ, ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ, ವಿಶೇಷ ಬಗೆಯ ಪದ ಸಮುಚ್ಚಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಅಥವಾ ಪಡೆನುಡಿಗಳು” ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ-ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಬಳಸುವ ಸಂದರ್ಭ-ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ‘ಆಕಾಶ ಪಾತಾಳ ಒಂದು ಮಾಡು’ ಎಂದರೆ ಆಕಾಶ ಪಾತಾಳಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸು ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಒಂದು ಕಾರ್ಯದ ಸೂಚ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ‘ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು’ ಎಂಬ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಆ ಮಾತು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಹಲವು ಪದಗಳು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳಾಗಿ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಅಥವಾ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆಯಾದರೂ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಒಂದೊಂದೇ ಪದವೂ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಗಾಂಧಿ = ನಿರಾಡಂಬರ ವ್ಯಕ್ತಿ (ಅವನೊಬ್ಬ ಗಾಂಧಿ ಕಣ್ಣೀ....)

ಗೂಳಿ = ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಂದು ಕೊಬ್ಬಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ (ಒಳ್ಳೆ ಗೂಳಿ ತರಹ ಇದ್ದಾನೆ)

ಭತ್ತಿ = ಕಿಲಾಡಿ (ನೀನು ಬಿಡು ಮಹಾ ಭತ್ತಿ)

ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ ಬರೆಯುವಂತೆ ಕೇಳಲಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಅರ್ಥ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅತಿಮುಖ್ಯ. ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವುಂಟಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ‘ತಲೆಬಾಗು’ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗು, ಒಪ್ಪು ಎಂಬ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ.

೧. ದೇವರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗುತ್ತೇವೆ. (ಶರಣಾಗು)

೨. ಗುರುಗಳ ಮಾತಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿದೆವು. (ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸು)

ಹೀಗೆ ಅವುಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥಗ್ರಹಿಸುವಂತೆಯೇ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪಠ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಕಲೆಹಾಕಿ, ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವಂತಹವನ್ನೂ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿರಿ. ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು, ಅನಂತರ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಊನಬಾರದಂತೆ ರಚಿಸುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ. ಈ ಮುಂದಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ :

ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು	ವಿಶೇಷಾರ್ಥಗಳು	ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಬಗೆ
೧. ಕಾಲು ಕೀಳು	ಪಲಾಯನ ಮಾಡು	ಅಪಾಯವನ್ನು ಅರಿತು ನಾನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲುಕಿತ್ತೆನು.
೨. ಕಣ್ಣುಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡು	ಕೋಪಿಸಿಕೋ	ನಾನು ಓದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತಂದೆ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿದರು.
೩. ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲುಹಾಕು	ಜೀವನಮಾರ್ಗ ಕೆಡಿಸು	ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಬಾರದು.
೪. ಎಂಜಲಿಗೆ ಕೈಯೊಡ್ಡು	ಹಂಗಿಗೆ ಒಳಗಾಗು	ಬೇರೆಯವರ ಎಂಜಲಿಗೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಬೇಡ.
೫. ಎರಡು ಬಗೆ	ದ್ರೋಹವನ್ನು ಚಿಂತಿಸು	ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯಬಾರದು.
೬. ರಾಮಬಾಣ	ವಿಫಲವಾಗದ್ದು	ಅವ್ಯುತಾಂಜನವು ತಲೆನೋವಿಗೆ ರಾಮಬಾಣವಿದ್ದಂತೆ.
೭. ಕೈಕೊಡು	ಮೋಸಮಾಡು	ಸರಿಯಾದ ಸಮಯ ನೋಡಿ ಗೆಳೆಯ ಕೈಕೊಟ್ಟನು.
೮. ಜನ್ಮಜಾಲಾಡು	ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಯ್ಯು	ಅಂಕಪಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಜಾಲಾಡಿದರು.

ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ.

ಅಂಗೈನಲ್ಲಿಕಾಯಿ (ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರು)

ಅಗ್ರತಾಂಬೂಲ (ಮೊದಲ ಮರ್ಯಾದೆ)

ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸು (ಹೊಗಳಿ ಉಬ್ಬಿಸು)

ಉಕ್ಕಿನ ಕಡಲೆ (ಕಠಿಣವಾದ ಸಂಗತಿ)

ಎಂಜಲು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಗೆ ಓಡಿಸದವ (ಜಿಪುಣ)

ಎದೆತಟ್ಟಿಹೇಳು (ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೇಳು)

ಎಮ್ಮೆ ತಮ್ಮಣ್ಣ (ಮಂದಬುದ್ಧಿಯವನು)

ಎಳ್ಳುನೀರು ಬಿಡು (ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕೈಬಿಡು)

ಒಡಕುಬಾಯಿ (ಗುಟ್ಟು ನಿಲ್ಲದ ಬಾಯಿ)
 ಹಿತ್ತಾಳೆಕಿವಿ (ಚಾಡಿ ಮಾತು ಕೇಳು)
 ಒಣಜಂಬ (ವೃಥಾ ಅಹಂಕಾರ)
 ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣೆರಚು (ಮೋಸ ಮಾಡು)
 ಕತ್ತಿಮಸೆ (ಹಗೆಸಾಧಿಸು)
 ಕಪಿಮುಷ್ಠಿ (ಬಿಗಿಹಿಡಿತ)
 ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಣ ಗಂಟು (ಅಲಭ್ಯವಾದುದು)
 ಕೈ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡು (ಲಂಚ ಕೊಡು)
 ಕೈಯೊಡ್ಡು (ಬೇಡು)
 ಗಂಟುಬೀಳು (ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸು)
 ಗತಿಕಾಣಿಸು (ಮುಗಿಸು)
 ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿಬಿಡು (ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸು)
 ಚಳ್ಳೆಹಣ್ಣು ತಿನ್ನಿಸು (ಮೋಸಮಾಡು)
 ತಿಪ್ಪರಲಾಗ ಹಾಕು (ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು)
 ದಾರಿದೀಪ (ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ)
 ನಾಲಿಗೆ ಬಿಗಿಹಿಡಿ (ಮಿತವಾಗಿ ಮಾತಾಡು)
 ಪುಕ್ಕ ಕತ್ತರಿಸು (ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡು)
 ಬಣ್ಣಬಯಲಾಗು (ರಹಸ್ಯ ಬದಲಾಗು)
 ಬೇರೂರು (ಬಲವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳು)
 ಮಲತಾಯಿ ಧೋರಣೆ (ಪಕ್ಷಪಾತ ಬುದ್ಧಿ)
 ಮೂಗು ತೂರಿಸು (ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಸು)
 ರೈಲುಬಿಡು (ಸುಳ್ಳು ಹೇಳು)
 ಸಿಂಹಸ್ವಪ್ನ (ಭಯಗೊಳಿಸುವ ನೆನಪು)
 ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಿಕೋ (ಕ್ಷಮಿಸು)
 ಹೊಟ್ಟೆ ತಣ್ಣಗಿರು (ಸುಖ ಸಿಗು)
 ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಕಟ್ಟು (ಮಿತವ್ಯಯ ಮಾಡು)
 ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆ (ಜೀವನ ಸಾಗಿಸು)

೯. ಗಾದೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಳಿದ ಪ್ರಕಾರಗಳಂತೆ ಗಾದೆಯೂ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲಾ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರಕಾರ. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯಲ್ಲೂ ಜನಬಳಕೆಯಲ್ಲೂ ಸೇರಿಹೋಗಿರುವಂತಹದ್ದು. ಗಾದೆಗಳು ಜನರ ಅನುಭವದ ಸಾಂದ್ರತೆಗೆ, ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಪನ್ನತೆಗೆ, ವಿಚಾರ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಗಾದೆಗಳು ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಆವರಿಸಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನೂ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಗಾದೆಗಳೆಲ್ಲದ ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನಾಗಲೀ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಊಟಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ವ್ಯಂಜಕವಾದರೆ, ಮಾತಿಗೆ ಗಾದೆ ವ್ಯಂಜಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಿರಿದರಲ್ಲಿ ಹಿರಿದಾದ ಅರ್ಥ ತುಂಬಿದ ಗಾದೆಗಳು ಸರ್ವಾದರಣೀಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. 'ಮೂರ್ತಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಕೀರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು' ಎಂಬ ಗಾದೆಮಾತನ್ನು ಗಾದೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದು.

ಮೊದಲಿಗೆ ನೀವು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಗಾದೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗಾದೆಗಳು ಮಿತವಾದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ವಿವೇಕಪೂರ್ಣವಾದ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಗಾದೆಯ ಅರ್ಥ ಹೊಳೆಯದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗಾದೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮೊದಲ ಹಂತ. ಆನಂತರ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನೋ, ಕಥೆಯನ್ನೋ, ಸ್ವಾನುಭವದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೋ ಹದವಾಗಿ ಬೆರೆಸಿ ಗಾದೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬಹುದು.

ಮಾದರಿ :

ಗಾದೆ : ಕೂತು ಉಂಡರೆ, ಕುಡಿಕೆ ಹೊನ್ನು ಸಾಲದು

ಸೋಮಾರಿಗಳಾಗಿರುವುದೇ ದಾರಿದ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತೆ; ಆಲಸ್ಯವೇ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎನ್ನುವುದನ್ನು 'ಕೂತು ಉಂಡರೆ, ಕುಡಿಕೆ ಹೊನ್ನು ಸಾಲದು' ಗಾದೆ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಿರಿಯರು ಮಾಡಿಟ್ಟ ಆಸ್ತಿ ಇದೆ, ಹಣವಿದೆ ಎಂದು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಸುಖೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ ಆಸ್ತಿ, ಹಣ ಬಹಳ ಬೇಗ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹಣವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಲು ಹಲವು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಹಾಗೆ ಹಾಳು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಿಹಿಗೆ ನೋಣಗಳು ಮುತ್ತುವಂತೆ ಹಲವರು ಸ್ನೇಹಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಅವರೂ ಸುಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲು ಅವನಲ್ಲಿ ಕಾಸಿಲ್ಲದಂತಾದಾಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಿರಿವಂತ ಭಿಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಣವು 'ಹತ್ತು ನಿನ್ನಿಂದ - ಮತ್ತೆ ನನ್ನಿಂದ' ಎನ್ನುವುದಂತೆ. ಕಣಕಣದಂತೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ

ಹಣವನ್ನೂ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣವೂ ಗಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸುಭಾಷಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಕೂಡಿಟ್ಟ ಹೊನ್ನನ್ನು ಕರಗಿಸುವ ಬದಲು ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಸೋಮಾರಿಯಾಗದೇ ದುಡಿಮೆಯ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಮೂಲಕ ಸ್ವಹಿತ-ಪರಹಿತ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಗಾದೆಯು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಗಾದೆಗಳು :

೧. ನಾಳೆ ಎನ್ನುವವನ ಮನೆ ಹಾಳು
೨. ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಆಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ
೩. ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ, ಕಚ್ಚುವ ನಾಯಿ ಬೊಗಳುವುದಿಲ್ಲ
೪. ಮುಳ್ಳಿನಿಂದಲೇ ಮುಳ್ಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು
೫. ಮೂರ್ತಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಕೀರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು
೬. ಕೂತು ಉಂಡರೆ, ಕುಡಿಕೆ ಹೊನ್ನು ಸಾಲದು
೭. ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾವಿಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳಿಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ
೮. ಕತ್ತೆಗೇನು ಗೊತ್ತು ಕಸ್ತೂರಿಯ ಪರಿಮಳ ?
೯. ಹಾವೂ ಸಾಯಬಾರದು, ಕೋಲೂ ಮುರಿಯಬಾರದು
೧೦. ಹುಟ್ಟು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು, ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ದಾಯಾದಿಗಳು
೧೧. ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಮುದ್ದು
೧೨. ಹೊಸ ವೈದ್ಯನಿಗಿಂತ ಹಳೆ ರೋಗಿ ಮೇಲು
೧೩. ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಕುಂತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ
೧೪. ಆಯ ನೋಡಿ ಪಾಯ ಹಾಕು
೧೫. ಇಬ್ಬರ ಜಗಳ ಮೂರನೆಯವರಿಗೆ ಲಾಭ
೧೬. ಉಂಡ ಮನೆಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯಬೇಡ
೧೭. ಎರಡು ಕೈ ಸೇರಿದರೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ
೧೮. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ನೋಡು
೧೯. ಸಿಪ್ಪೆ ತಿಂದವ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ, ಹಣ್ಣು ತಿಂದವ ಜಾರಿಕೊಂಡ
೨೦. ಕುಣಿಯಲಾರದವಳು ನೆಲಡೊಂಕೆಂದಳು

೧೦. ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಕಾರವೂ ಒಂದು. ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'Essay' ಎನ್ನುವ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಬಂಧ ಒಂದು ಲೇಖನಕಲೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ, ನಿಖರವಾಗಿ ಬರೆದ ಗದ್ಯರಚನೆಗಳನ್ನು ಈ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಖಚಿತವಾದ ವಿಷಯಜ್ಞಾನ, ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಆಕರ್ಷಕ ಶೈಲಿ ಇವೆಲ್ಲ ಇದ್ದಾಗ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ನೋಡುವ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಗುಣ ಅಗತ್ಯ. ಪ್ರಬಂಧದ ಗುರಿ ವಿಷಯದ ಆಳ, ವಿಸ್ತಾರದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ವಿಷಯವನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪೀಠಿಕೆ, ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ, ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಾಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಹಂತಗಳಿರುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಷಯದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವ, ಎರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪೂರಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅಂದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಕೌಶಲ ಇರಬೇಕು. ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಬಂಧದ ಒಟ್ಟು ಸಾರವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸೂಕ್ತವಾದ ಗಾದೆಮಾತು, ಸೂಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುವ ಅರಿವು ಇರಬೇಕು.

ಆಳವಾದ ವಿಷಯಜ್ಞಾನ, ಹಿರಿಯರು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳಿರುವ ಸೂಕ್ತಿ, ಗಾದೆಮಾತು, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳ ಕವಿತೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಕೌಶಲ, ವ್ಯಾಕರಣ ಶುದ್ಧತೆ, ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಇವೆಲ್ಲ ಇದ್ದಾಗ ಪ್ರಬಂಧ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕು

ಭಾರತವು ಹೆಚ್ಚು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೇ ನಗರಗಳ ಜನಜೀವನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಹಳ್ಳಿಗಳೇ ನಗರಗಳ ಅಸ್ತಿಭಾರವಿದ್ದಂತೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನಜೀವನದ ರೀತಿಗೂ ನಗರಗಳ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೂ ಅಗಾಧ ಅಂತರವಿದೆ.

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಮೊದಲು ಭಾರತದ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕೃಷಿಕರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವ್ಯವಸಾಯವೇ ಅವರ ಕುಲಕಸುಬು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೃಷಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ದನಕರು ಮತ್ತು ಕೋಣಗಳನ್ನೂ ಕುರಿಕೋಳಿಗಳನ್ನೂ ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲೇ ಅವರು ತೊಡಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೂಡು ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಯಜಮಾನನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಇತರರು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಡಗಿ, ಕಮ್ಮಾರ, ಚಮ್ಮಾರ, ಅಗಸ, ಕ್ಷೌರಿಕ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಕಸಬುದಾರರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡಗಿ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ನೇಗಿಲು-ನೊಗ, ಮೇಟಿ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಮ್ಮಾರನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ, ಕುಂಬಾರನು ಮಡಿಕೆಕುಡಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಚಮ್ಮಾರನು ಚರ್ಮದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಅಗಸನು ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ನೇಕಾರನು ನೂಲುವ ನೇಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ, ಕ್ಷೌರಿಕನು ಕೂದಲು ಕತ್ತರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತ ರೈತನಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲದೆ ಗಾಣಿಗ, ನೀರುಗಂಟಿ, ತೋಟಿ, ತಳವಾರ ಮುಂತಾದ ವೃತ್ತಿಯವರೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರವರ ಕೆಲಸಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ರೈತ ತಾನು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಪ್ಪು, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಳ್ಳಿಗರು ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಜಗಳ, ಮನಸ್ತಾಪಗಳು ತಲೆದೋರಿದರೆ ಊರ ಹಿರಿಯರು ಪಂಚಾಯತಿಯ ಮೂಲಕ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯ, ಸಹಕಾರ, ಸೌಹಾರ್ದತೆಗಳು ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದವು, ತೃಪ್ತಿಯಿತ್ತು. ಕೊಳ್ಳುಬಾಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಡು, ಹಸೆ, ಬಯಲಾಟ, ಹರಿಕಥೆ, ಜನಪದ ಕ್ರೀಡೆಗಳು, ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಕಥೆಗಳು, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಕೋಲಾಟ ಮುಂತಾದ ಮನೋರಂಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೀಪಾವಳಿ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಮೊಹರಂ ಮೊದಲಾದ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಗ್ಗಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಊರ ಜಾತ್ರೆ ರಥೋತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಹಲವು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದಿನ ಗ್ರಾಮೀಣರ ಬದುಕಿನ ಬಗೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಯಂತ್ರನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶವಾದ ನಂತರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಜೀವನದ ಕುರುಹು ಕಾಣದಂತಾಗಿದೆ. ಕೂಡು ಕುಟುಂಬಗಳು ಒಡೆದ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿವೆ. ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳು ಹರಿದು ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿವೆ. ಕೈಕಸಬು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ. ಬಡಗಿ, ಕಮ್ಮಾರ, ಕುಂಬಾರ ಮೊದಲಾದವರು ರೈತರ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಕಸಬುಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲವೆ ನಗರಗಳತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಲು ಯಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬೆಳೆದವರು ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಯನ್ನು ನಗರದ ವರ್ತಕರಿಗೋ, ದಲ್ಲಾಳಿಗಳಿಗೋ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಅನಗತ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪೇಟೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಂದ ಕೊಂಡು ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳು ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಕಾರು, ಬೈಕು, ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿವೆ. ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳೂ ಆರಂಭವಾಗಿವೆ. ಉಪಹಾರ ಮಂದಿರಗಳೂ, ಮದ್ಯದ ಅಂಗಡಿಗಳೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿವೆ. ದುಡಿಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸುಖಾಭಿಲಾಷಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಡ್ಡದಾರಿ ಹಿಡಿಯುವವರು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ನೆರವಿನಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜನಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳು ಅರ್ಹರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಲುಪುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಈಗೀಗ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕು ಹಾದಿ ತಪ್ಪುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಪೇಟೆ, ಪಟ್ಟಣ, ನಗರಗಳತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮಗಳು ವೃದ್ಧರ, ವಯಸ್ಕರ ಬೀಡಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಹಿತಕರವಾದುದೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನತಿ ಹೊಂದುವ ಮೊದಲು ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಿ, ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

೧೧. ಪತ್ರಲೇಖನ

ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ, ವಹಿವಾಟು ಅಥವಾ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ದೂರವಾಣಿ, SMSನಂತಹ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳು ಇಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆಯಾದರೂ ಕಾಗದದ ದಾಖಲೆಗಳ (Paper Documents) ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಇ-ಮೇಲ್‌ನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ ಇದು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಗದದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೇ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ಅಧಿಕೃತ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇದೆ :

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪತ್ರ

ಅಧಿಕೃತ ಪತ್ರ

೧. ಖಾಸಗಿ ಸ್ವರೂಪದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ.	೧. ಅಧಿಕೃತ ಸ್ವರೂಪದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ.
೨. ಪತ್ರದ ಸ್ವರೂಪ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ.	೨. ಪತ್ರದ ಸ್ವರೂಪ ಖಚಿತ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವನಿರ್ದಿಷ್ಟ.
೩. ಪರಿಚಿತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ	೩. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ.
೪. ಬರವಣಿಗೆಯ ಧಾಟಿ ಸಹಜ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮತ್ತು ಆಪ್ತ ಸ್ವರೂಪದ್ದು.	೪. ಬರವಣಿಗೆಯ ಭಾಷೆ ಖಚಿತ ಸ್ವರೂಪದ್ದು, ಗಂಭೀರ ಮತ್ತು ನಿರ್ಭಾವುಕವಾದದ್ದು.

೫. ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಬರೆಯಬಹುದು.
೬. ಕಾಲಮಿತಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲ.
೭. ಪತ್ರದ ಬರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕಡ್ಡಾಯವಲ್ಲ.
೮. ಪತ್ರದಲ್ಲಿನ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೂ ದಂಡನೆಯ ಭೀತಿ ಇಲ್ಲ.
೯. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.
೧೦. ಹುದ್ದೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.
೫. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು.
೬. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಮಿತಿ ಹೊಂದಿದೆ.
೭. ಇದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ.
೮. ಪತ್ರದಲ್ಲಿನ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ದಂಡನೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.
೯. ಅಧಿಕೃತ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾಲದವರೆಗಾದರೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸ ಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.
೧೦. ಅಗತ್ಯ ಇದೆ.

ಅಧಿಕೃತ ಪತ್ರದ ಭಾಗಗಳು :

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕೃತ ಪತ್ರಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಖಚಿತವಾದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪತ್ರದ ಓದುಗರು ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ತಡಕಾಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕಾಲದ ಉಳಿತಾಯ ಸಾಧ್ಯ.

ಒಂದು ಅಧಿಕೃತ ಪತ್ರವು ಕೆಳಕಂಡ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ :

೧. ತಲೆಬರಹ ಅಥವಾ ಸ್ವವಿಳಾಸದ ವಿವರಗಳು.
೨. ದಿನಾಂಕ
೩. ಉಲ್ಲೇಖ
೪. ಪತ್ರ ತಲುಪಬೇಕಿರುವವರ ವಿಳಾಸ
೫. ಗೌರವ ಸಂಬೋಧನೆ
೬. ವಿಷಯ
೭. ಹಿಂದಿನ ಉಲ್ಲೇಖ
೮. ಪತ್ರದ ಒಡಲು
೯. ವಂದನಾಪೂರ್ವಕ ಮುಕ್ತಾಯ
೧೦. ಸಹಿ ಮತ್ತು ಹುದ್ದೆ
೧೧. ಅಡಕ (Enclosure)
೧೨. ಪತ್ರ ತಯಾರಕರ ಸಂಕೇತ

ವ್ಯವಹಾರ ಪತ್ರದ ಮಾದರಿ

GST : 175432 ಗೌತಮ್ ಬುಕ್ಸ್ Ph.....
 ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು Fax.....
 ನಂ. 10, 7ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, email.....
 ಜಯನಗರ 4ನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ಬೆಂಗಳೂರು
 ಗ್ರ.ಪು.ಪೂ./ಬೆಂ.ನ.ಶಾ/122/12.9.18
 ದಿನಾಂಕ : 4ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2018

ಇವರಿಗೆ,
 ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು
 ಭಾರತೀ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು
 ವಿ.ಆರ್. ರಸ್ತೆ, ನಂದನವನ
 ಮತ್ತೀಸಂದ್ರ.

ಮಾನ್ಯರೇ,

ವಿಷಯ : ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸರಬರಾಜು

ಉಲ್ಲೇಖ : BILS/ಪು.ಖ./03/1-9-2018

ತಮ್ಮ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಉಲ್ಲೇಖನದ ಆದೇಶದಂತೆ ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ದಿನಾಂಕ 3 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2013ರಂದು ಬ್ಲೂಡಾರ್ಟ್ ಕೊರಿಯರ್ ಮೂಲಕ (ರಸೀದಿ ಸಂಖ್ಯೆ 345568) ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ	25 ಪ್ರತಿಗಳು	25x200=	5000-00
2. ನಮ್ಮ ಸಂಸತ್ತು	10 ಪ್ರತಿಗಳು	10x100 =	1000-00
3. ಶಾಸಕಾಂಗ	10 ಪ್ರತಿಗಳು	10x100 =	1000-00
		ಒಟ್ಟು	<u>7000-00</u>

ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಲುಪಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿ. ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮೊಬಲಗಿನ ಚೆಕ್‌ನ್ನು ಇನ್ನು 15 ದಿನಗಳ ಒಳಗೆ ಕಳುಹಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ವಿಶ್ವಾಸವಿರಲಿ.

ವಂದನೆಗಳೊಂದಿಗೆ,

ಅಡಕ :
 ಬಿಲ್ಲುಗಳು-ತ್ರಿಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ
 NVS/B.S./104/19-9-18

ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿ
 ಮ್ಯಾನೇಜರ್
 ಗೌತಮ್ ಬುಕ್ಸ್

ಕಛೇರಿ ಪತ್ರ ಮಾದರಿ

ನಿಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಬರಗಾಲವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಬರ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ವಿನಂತಿಸಿ.

25 ಮೇ 2018

ರಾಯಚೂರು

ಇಂದ,

ಚಿದಾನಂದ ಪಾಟೀಲ

ನಂ. 54, ಕೋ.ಚಿನ್ನಬಸಪ್ಪ ರಸ್ತೆ,

ಲಾಲ್‌ಬಹದ್ದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ನಗರ,

ರಾಯಚೂರು.

ಗೆ,

ಮಾನ್ಯ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು,

ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ,

ರಾಯಚೂರು.

ಮಾನ್ಯರೆ,

ವಿಷಯ : ಬರಗಾಲ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮನವಿ

ಕಳೆದ ಮೂರು ವರುಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಳೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ವರ್ಷವಿಡೀ ಮಳೆ ಬೀಳದೆ ಬೆಳೆಯು ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲೇ ಬರಡು ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಖ್ಯಾತಿ ಗಳಿಸಿರುವ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯಲು ನೀರಿಲ್ಲ. ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಮೇವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯುತ್ತಿವೆ. ಜನರು ಗುಳೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನತೆಗೆ ಬರಗಾಲ ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಸಮರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡು ಜನರಿಗೆ ನೀರು, ಆಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ಮೇವಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಂದನೆಗಳೊಂದಿಗೆ,

ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿ

ಚಿ. ಪಾಟೀಲ

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪತ್ರದ ಮಾದರಿ

21 ಮಾರ್ಚ್ 2018

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ/ಗೆಳತಿಗೆ,

ನೀನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರುವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುಂಚೆ ನಿನಗೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೆನು.

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡು, ಧರ್ಮಸ್ಥಳ, ಉಡುಪಿ, ಮಂಗಳೂರು, ಮಲ್ಲೆ, ಕಾರವಾರ, ಹೊರನಾಡು, ಶೃಂಗೇರಿ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ತುಂಬಾ ಸುಂದರವಾದ, ಅದ್ಭುತವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸುವ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಲ ನೋಡಲೇಬೇಕು.

ಸಮುದ್ರ ತೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಂಗಳೂರು, ಮಲ್ಲೆ ತುಂಬಾ ಸುಂದರವಾದ, ರಮಣೀಯವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ನೆನಪುಗಳೊಂದಿಗೆ,

ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಳೆಯ/ತಿ

ಆಕಾಶ್/ಅನುರಾಧಾ

ಗೆ,

ಧೀರಜ್

ನಂ. 127, 4ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ,

3ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ,

ವಿನೋಬನಗರ,

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರಶ್ನಪತ್ರಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪ

ಭಾಗ - 1

1. ನೇರ ಉತ್ತರ ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು	(1 ಅಂಕ X 10 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು)	= 10
2. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರ ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು	(4 ಅಂಕ X 4 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು)	= 16
3. ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರ ಬಯಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು	(8 ಅಂಕ X 3 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು)	= 24
4. ಸಂದರ್ಭದ ವಿವರಣೆ	(4 ಅಂಕ X 5 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು)	= 20
5. ಪದ್ಯಭಾಗದ ಭಾವಾರ್ಥ	(5 ಅಂಕ X 1 ಪ್ರಶ್ನೆ)	= 05

ಅಂಕಗಳು 75

ಭಾಗ - 2

6. ಸೂಚನೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ
(ಕಠಿಣ ಪದಾರ್ಥ, ನಾನಾರ್ಥ,
ಸಮಾನಾರ್ಥ, ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ,
ತತ್ಸಮ-ತದ್ಭವ, ದೇಶ್ಯ ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ,
ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ, ನುಡಿಗಟ್ಟು)	(2 ಅಂಕ X 5 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು)	= 10
7. ಗಾದೆ ವಿಸ್ತರಣೆ	(5 ಅಂಕ X 1 ಪ್ರಶ್ನೆ)	= 05
8. ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ	(5 ಅಂಕಗಳು X 1 ಪ್ರಶ್ನೆ)	= 05
9. ಪತ್ರ ಲೇಖನ	(5 ಅಂಕಗಳು X 1 ಪ್ರಶ್ನೆ)	= 05

ಅಂಕಗಳು 25

ಒಟ್ಟು ಅಂಕಗಳು 100